ༀ། བོད་ཀྱི་ཐང་ག

西藏唐卡

༄། བོད་ཀྱི་ཐང་ཀ

西藏唐卡

༄། །བོད་ཀྱི་ཐང་ཀ།

西藏唐卡

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་དངོས་དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བསྒྲིགས།

རིག་དངོས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས།

Karma Lekshey Ling School
P. O. Box 8435
Kathma...
NEPAL
कर्म लेक्षे लिङ विद्यालय

题签
赵朴初
装帧
曹洁 仇德虎
摄影
王露 孙之常
编辑
黄逖

༄། །བོད་ཀྱི་ཐང་ག

西藏唐卡

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་དངོས་དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བསྒྲིགས།

西藏自治区文物管理委员会

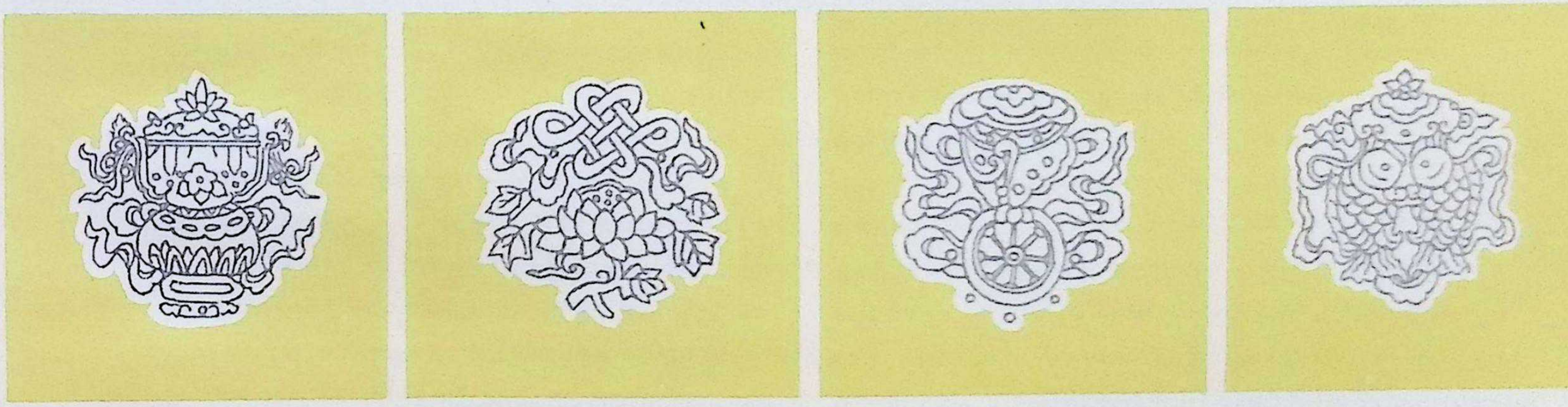

རིག་དངོས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས།

文 物 出 版 社

གླེང་གཞི།

བོད་རིགས་ནི་རང་རྒྱལ་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན། བོད་རིགས་མི་དམངས་ཚོས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་དངོས་རྫས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཐང་ག་ནི་བོད་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཁྱད་དུ་སྣད་གྲགས་ལྡན་པའི་ཆོས་ལུགས་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

བོད་ཀྱི་ཐང་ག་ནི་ཚོན་ཁྲ་ཅན་གྱི་གོས་ཆེན་གྱིས་གོང་གཉམ་བཏང···བ་དང་སྒྲིལ་ཤིང་བསྐར་བའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེར་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་ཉམས་འགྱུར་བཅས་ལྡན་ཡོད་པས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བོད་རིགས་མི·····དམངས་ཚོས་རྩ་ཆེའི་ནོར་བུ་ཞིག་ཏུ་བརྩི་གི་ཡོད།

ཐང་གར་གཞི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ནི་རས་དང་སོག་བུའི་ཐོག་ཚོན་གྱིས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་མ་ཚད་ད་དུང་འཚེམ་དྲུབ་མ་དང་། འཐག་དྲུབ་མ། གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏགས་མ། གོས་སྒྲིག་མ་སོགས་ཀྱི་ཐང་གའང་ཡོད། ཚོན་བྲིས་ནི་ཤིང་སྦྲམ་སྟེང་རས་གཞི་རྒྱང་ནས་སྦྱིན་ཚུར་སྦྱར་བའི་ཀ་རག་བྱུག་ཅིང་། རྡོ་བ་འཇམ་པོས་དབུར་ཏེ་གཞི་འཇམ་པོར་གྱུར་བའི་སྟེང་རི་མོ་བྲིས་པ་ཞིག་དང་། འཚེམ་དྲུབ་མ་ནི་སི་ཤན་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕར་ཕྱིན་བརྒྱབས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རི་ཀླུང་དང་། མི། མེ་ཏོག འདབ་ཆགས། བསིལ་ཁང་། ཐོག་རྩེགས་ཅན་གྱི་ཁང་བཟང་སོགས་ཕར་ཕྱིན་བརྒྱབ་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་དང་།
འཐག་དྲུབ་མ་ནི་སི་ཤན་གྱིས་རྒྱ་སྤུན་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མེ་ཏོག·····འབུར་ཐོན་མ་ཞིག་ཡིན། གོས་སྒྲིག་མ་ནི་ཚོན་ཁྲ་ཅན་གྱི་གོས་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ལས་མི་ལ་སོགས་པའི་རི་མོ་དྲས་ནས་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན། གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་གར་རྒྱ་སྤུན་སྟོལ་བའི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་དེ་ཚོན··ཁྲ་ཅན་གྱི་སྤུན་དེ་དག་གིས་རྒྱུན་རིས་ཀྱི་རི་མོའི་དགོས་མཁོ་ལྟར་རྒྱུ་དང···སྤེལ་སྟབས་བཀོས་རིས་དང་འདྲ་བའི་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་ཞིང་ཁམས་དངས་ལ་འབུར་ཐོན་གྱི་རྣམ་པ་ལྡན་ཡོད། སི་ཤན་ལས་འཐག་པའི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་དེ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་བཟོ་རྩལ་ཞིག··ཡིན་ཞིང་། ཐང་ག་དེ་དག་ལ་རི་མོའི་མཚོན་བྱ་བཀོད་སྒྲིག་ལེགས་པ་དང་། ཞིབ་ཕྲ་བ། ཚོན་མདངས་བཀྲ་བ། སྤུས་ཀ་ལེགས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་རྒྱུན་རིས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྡན་པ་དང་། ལ་ལར་ད་དུང་ཆོས་གཞི་འདྲ་མིན་གྱི་རི་མོའི་ཐོག་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ཕྲེང་བརྒྱུས་ཀྱིས་བརྒྱན་སྤྲས་འོད་མདངས་རྣམ་པར་བཀྲ་ཞིང་དེ་བས་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་མཚོན་ཐུབ། བོད་ཀྱི་ཐང་ག་འཐག་དྲུབ་མ་མང་ཆེ་བ་ནི་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་ནས་ཆེད་མངགས་བཟོས་པ་ཞིག་དང་། དེའི་ནང་ནས་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གཡུང་ལོ་དང་། ཁྲིན་དུ་སྐབས་བོད་ལ་དར་ཁྱབ་བྱུང་མང་ངོས་ཡིན། དེ་རྗེས་བོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐང་ག་འཚེམ་དྲུབ་མ་དང་གོས་སྒྲིག་མ་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དེ་མིན་ད་དུང་ཐང་ལེབ་ཐོག་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐུ་བརྙན་བརྐོས་ཏེ་དར་གོས་སྟེང་པར་བླངས་ནས་དེ་ལ་སྐུ་མདོག་གི་རྣམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་མདངས་སྣ་ཚོགས་བྱུགས་ཤིང་མཛེས་སྡུག་ཡིད་འོང་ལྡན་པའི་ཐང་ག་བཟོས་པ་དེ་རིགས་ལ་རི་མོ་འབྲི་སྟངས་ཞིབ་ཕྲ་བ། བརྐོས་རྒྱག་སྟངས་ལེགས་པ། མཚལ་དང་སྣག་ཚས་པར་ལེན་པ། ཚོན་བཏང་བ། གོང་གཉམ་བཟོ་བ་སོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁ་ཤས་བརྒྱུད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཐང་གའི་འབྱུང་ཁུངས་ཐད་སུ་མཐུད་རྟོགས་ཞིབ་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་མོད། འདིར་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ཐོག་ནས་བཤད་ན་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ལམ་ཕྱུར་རྒྱལ་སྟོན་ནས་བཤད་ཆོག དེ་ཡང་ཆབ་མདོ་མཁར་རོའི་རྡོ་ཆས་གསར་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་ཤུལ་ནས་ཐོན་པའི་རིག་དངོས་ཐོག་གདོང་མའི་སྡེ་ཚོགས་ཀྱི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་མངོན་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་དུས་འགོར་ཕྱུར་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་བྱུང་ནས་བཙན་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས(སྤྱི་ལོ་༦༡༧ནས་༦༥༠བར)བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་གནང་སྟེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལེའུ་གསར་པ་ཞིག་གཏོད་གནང་མཛད། ཐོ་ཉིད་དུ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་དང་། རྒྱ་བཟའ་ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཁབ་ཏུ་བསུས་སྟབས་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པ་རེད། ཀོང་ཇོ་གཉིས་བོད་དུ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་བལ་གཉིས་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་དཔེ་དང་། བཟོ་རྩལ། སྐར་རྩིས། སྨན་གཞུང་བཅས་འབོར་ཆེན་ཞིག་འཁྱེར་ཡོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ལག་ཤེས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཁྲིད་ཡོད་པར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུར་དགེ་མཚན་

ལྡན་པའི་སྐྲུན་འདེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཐོན་ཡོད། ཕྱུར་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སྔ་རྗེས་སུ་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་དང་། རྩེ་ཐོ་བྲང་། ཕ་བོང་ཁ། བྲམས་པ་མི་འགྱུར་གླིང་། མཆིམས་ཕུ་སྣ་རལ། བྲག་དམར། འཕང་ཐང་སོགས་མཛེས་སྡུག་ཡིད་འོང་ལྡན་པའི་ཕོ་བྲང་རིམ་བཞིན་བསྐྲུན་པ་དེ་དག་གི་ཁར་ལས་རྒྱ་ཁྱོན་ནི་སྔར་བྱུང་མྱོང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་ཆགས་ལྡ་ན་སྡུག་པའི་ཕོ་བྲང་དེ་དག་ལ་མཛེས་རྒྱན་སྤྲས་ཆེད་རི་མོ་འབྲི་མཁན་ཡང་སྔར་ལས་མང་བ་ཞིག་དགོས་སྟབས་བོད་ཀྱི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་གོང་འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་ཐེབས་ངེས་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པས་བརྩམས་པའི《དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་》ལས“ཆོས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་ཞངས་མཚལ་གྱིས་བྲིས་པའི་དཔལ་ལྷ་མོའི་ཐང་སྐུ་ནང་གི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས་ད་ལྟའི་འབུར་སྐུ་ཕྲ་ཆགས་བརྗོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཅན་འདི་ཉིད་མཚལ་པ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་དུས་སྤྲུལ་སྐུ་མགོ་གུ་བཞེས་བཞེངས།” ཞེས་པར་ལྟར་ན་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་བྲིས་ཞེས་པའི་ཐང་ག་དེ་ད་ལྟ་མཐོང་རྒྱུ་མེད་ནའང་བོད་ཀྱི་རི་མོའི་འཕེལ་རིམ་ལ་གཞིགས་ན་སྐབས་དེར་ཐང་ག་འབྲི་སྲོལ་གྱི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་གསར་པ་ཞིག་ཐོན་པ་ནི་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཆོག དེ་ཡང་ཡུན་རིང་གོང་འཕེལ་བྱུང་བའི་ལྡེབས་བྲིས་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་དེ་རྨང་གཞིར་བྱས་པ་མ་ཟད། དེ་ལས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་བོད་དུ་དར་བར་བརྟེན་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ཡང་ཆབས་ཅིག་གོང་འཕེལ་བྱུང་བས་རེད། སྐབས་དེར་ལྡེབས་བྲིས་ཁོ་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་མི་ཐུབ་སྟབས་རང་གི་འདོད་བློ་ལྟར་བྲིས་ཆོག་པ་དང་། འགེལ་བདེ་ལ་ཉར་སླ་བ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དྲིལ་བསྒྲགས་ལའང་ཕན་པའི་ཐང་གའི་རི་མོའི་འབྲི་སྲོལ་གསར་པ་དེ་ཐོན་པ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་བོད་ལ་ཐང་ག་དང་ལྡེབས་བྲིས་ཀྱི་རི་མོའི་འབྲི་སྟངས་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་གོང་འཕེལ་བྱུང་ནས་བོད་ཀྱི་རི་མོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དུས་དཀྱིལ་ནས་དུས་རབས་དགུ་པའི་དུས་འགོའི་བར་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དང་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཕྱུར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་དགོན་པ་དུ་མ་ཕྱག་བཏབ་པས་ལྡེབས་བྲིས་དང་ཐང་གང་དེ་དང་འཚམ་པའི་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད། ཕྱུར་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་མཇུག་ལ་བཙན་པོ་གླང་དར་མས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་བསྣུབས་ཏེ་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཙ་བརླག་ཏུ་བཏང་སྟབས་དགོན་པའི་ནང་གི་ལྡེབས་བྲིས་དང་ཐང་ག་སོགས་རིག་གནས་དངོས་རྫས་ལའང་གཏོར་བཤིག་ཆབས་ཆེན་བྱུང་བ་རེད། དེ་རྗེས་དམག་འཁྲུག་ཡང་ཡང་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཕྱུར་རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་ལྡེབས་བྲིས་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བསམ་ཡས་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་དགོན་པའི་ནང་ནས་རགས་རིམ་དང་གནའ་བོའི་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་པའི་རི་མོ་རེ་ཟུང་ལས་མཐོང་རྒྱུ་མེད་པ་མ་ཟད། སྟེས་དབང་གིས་གནས་ཐུབ་པའི་ཐང་གའང་ཧ་ཅང་མཐོང་དཀོན་པར་གྱུར་པ་རེད།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ་ཕྱུར་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་ཆ་མེད་དུ་སོང་རྗེས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་ཉིད་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ནང་ཁ་བྲལ་དང་བཅད་བཟུང་གི་གནས་སུ་གྱུར་པས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆབས་ཆེན་བྱུང་བ་དང་། རིག་གནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་ཚད་དེ་དལ་པོར་གྱུར་ཏོ། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་གྱིས་ཡོན་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་དོ་དམ་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་གོང་མས་བསྐོས་པའི་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་འགོ་གཙོར་གྱུར་ཏུང་། ས་སྐྱ་བས་བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བཟོ་མི་ཐུབ་སྟབས་ཁྲི་སྐོར་སོ་སོར་ལྟོས་བཅས་ཀྱི་རང་བཙན་རང་བཞིན་ཡོད་པས་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་གོམ་སྟབས་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཆེན་པོ་མེད་པར་བརྟེན་སུང་དང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་ཧ་ཅང་མཐོང་དཀོན་པ་ཞིག་ཡིན! དཔེ་འདིའི་ནང་སུང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་གསུམ་བསྡུས་ཡོད་པའི་ནང་གི་གཉིས་ནི་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་ལ་ཆེད་དུ་བཟོས་པའི་གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་ག་ཡིན་ཞིང་། གཅིག་ནི་བྲིས་ཐང་ཡིན། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་གཉིས་རང་བདམས་ཡོད་པས་གཅིག་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་པདྨའི་ང་བ་ཅན་གྱི་སྐུ་བརྙན་ཡིན་པ་དང་དུས་སྐབས་དེའི་ཐང་གའི་དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཡིན། དེའི་བྲིས་ཆ་རྟ་ང་བ་དང་མཛེས་ཉམས་དོད་པོ་དེ་ཙམ་མེད་རུང་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་ཆོས་གཞིར་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་མཚོན་ཐུབ།

མིང་དང་ཆིང་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ས་གནས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་ཆེད་བོད་ཀྱི་འགོ་པར་གོ་གནས་དང་འཛའ་ས་སྤྲད་པའི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་ཡོད་ཅིང་། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ཝང་ཞེས་པའི་གོ་མིང་བརྒྱད་སྤྲད་པ་དང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་། པཎ་ཆེན། དེ་བཞིན་དུ་ཐོག་ཐུ་ཞེས་པའི་གོ་མིང་སྤྲད་དེ་དོ་དམ་དེ་རིགས་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་སྟབས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་ཡོང་རྒྱུ་དང་། དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཐང་གའི་སྒྱུ་རྩལ་དེའང་གོང་དུ་འཕེལ་ནས་ཡང་རྩེར་སོན་ཡོད། དུས་སྐབས་དེའི་ཐང་གར་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། ཐང་གའི་གྲངས་ཚད་མངོན་གསལ་དོད་པོས་མང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་གཅིག ཉམས་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་རི་མོའི་ལུགས་ཆགས་པ་དང་གཉིས། རི་མོ་བའི་སྐྱིད་སྡུག་ཐོན་པ་དང་གསུམ་མོ། ད་ལྟ་གནས་ཡོད་པའི་ཐང་ག་དེ་དག་ནང་གི་ཆེས་མང་ཆེ་བ་ནི་སྐབས་དེ་དུས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད!

བོད་ལ་རི་མོའི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཐོན་པ་དེ་ནི་རི་མོ་ཡུན་རིང་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཡིན་ལ། རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་དེ་དེ་བས་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྟགས་མཚན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

སྐབས་དེར་ཐོག་མར་སྨན་ཐང་པ་དང་མཁྱེན་བརྩེ་བ་ཞེས་པའི་རི་མོའི་···ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཙམ་ཐོན་པ་དང་། དེ་རྗེས་དབུས་གཙང་གཉིས་ལ་རང་རང་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་རི་མོའི་ལུགས་ཆགས་པ་དང་སྟོད་མདོ་ཁམས་ཁུལ་ལའང་ཉམས་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་རི་མོའི་ལུགས་ཆགས་པ་རེད། དེ་མིན་སེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་གྱི་རི་མོ་ལ་དཔེ་བལྟས་ཏེ་བྲིས་པའི་རྒྱ་བྲིས་ཀྱི་རི་མོའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད། ཉམས་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་རི་མོའི་ལུགས་དེ་དག་ཆགས་སྟབས་ཐང་གའི་སྒྱུ་རྩལ་དེ་དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་གོང་···འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་ཐེབས་པ་དང་། མེ་ཏོག་མཉམ་བཞད་ལྟར་ཕན་ཚུན་གང་མཛེས་འགྲན་རེས་བྱེད་པའི་རྣམ་པའང་ཐོན་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་དབུས་ཁུལ་གྱི་ཐང་གར་རི་མོའི་མཚོན་བྱ་བཀོད་སྒྲིག་ལེགས་པ་དང་། འབྲི་སྟངས་ཞིབ་ཕྲ་བ། མི་སྣའི་བསམ་པའི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཉམས་མངོན་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། དཔེར་ན་པར་རིས་ཡང་༢༤པ་ནི་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་ཡིན་ཞིང་། དེས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་དང་བློ་སྟོབས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་མངོན་ཐུབ། པར་རིས་ཡང་༤༤དང་༤༥པ་ནི་གནས་བརྟན་གྱི་ཐང་ག་གཉིས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་པིར་གྱི་འཁྱུག་ཤུགས་ཆེ་ལ་ཚོན་མདངས་སྤུམ་ཞིང་གནས་བརྟན་གྱིས་སློབ་མ་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ལ་ཆོས་གསུངས་པའི་···སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་སློབ་མ་ཚོས"སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ"ལས་སྒྲ་ཙམ་ཐར་རེ་བྱེད་པའི་འཚབ་འཚུབ་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་དེ་མཚོན་ཡོད། གཙང་བྲིས་ཀྱི་ཐང་ག་འབྲི་སྟངས་ནི་ཞིབ་ཕྲ་བ་དང་། མཛེས་སྡུག་ལྡན་ལ་རི་མོའི་མཚོན་བྱ་བཀོད་སྒྲིག་གང་ལེགས་ཡོང་རྒྱུར་···དང་དོད་བྱས་ཡོད་པ། དཔེར་ན་པར་རིས་ཡང་༡༢༠པ་ནི་དཔལ་ལྡན་ལྷ་སྐུ་བརྙན་ཡིན། རི་མོ་འདིའི་བྲིས་ཆ་རྟོག་འཛིང་ཇི་ལྟར་ཆེ་རུང་ཆ་ཤས་རེ་རེར་ཡང་དེའི་ཉམས་གསལ་ཞིང་ཞིབ་ཕྲ་བྲིས་ཡོད་པ་དང་། བྲིས་ཆ་ལེགས་པ་བཅས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཏེ་ལམ་དེའི་གཟུགས་བརྙན་དངོས་སུ···མངོན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཚོན་མདངས་བཀྲ་བ་དང་། ཆགས་དམ་པའི་རི་མོའི་ཉམས་འགྱུར་འདི་ནི་ཞིབ་ཙིང་ཚོན་སྤེལ་ཤུགས་ཆེ་བའི་འབྲི་སྟངས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཁམས་བྲིས་ནི་དབུས་བྲིས་དང་རྒྱ་བྲིས་ཀྱི་རི་མོའི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པའི་འབྲི་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པ་དཔེར་ན་པར་རིས···ཡང་༤༩ནས་༦༣བར་ཁམས་བྲིས་སུ་བྲིས་པའི་རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི···ཐང་ག་ཡིན། རི་མོའི་ངོས་སུ་སྟོང་ཆ་ངེས་ཅན་ཞིག་འཇོག་པ་དང་། ཐིག་ཚད་ཀྱི་བཀོད་པ་དང་ཚོན་མདོག་སྒྲིག་རྒྱུར་དང་དོད་བྱེད་པ་བཅས···ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་དབང་གིས་ཁམས་དྭངས་ཤིང་ཆོས་གཞི་སོ་སོའི་ནུས་པ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཐོན་ཡོད། རྒྱ་བྲིས་ཀྱི་རི་མོའི་ལུགས་ནི་སེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་གྱི་རི་མོའི་འབྲི་སྟངས་ལྟར་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་པར་རིས་ཡང་༢༨པ་དང་༢༩པ་ནི་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེས་བྱང་ཆུབ་པའི་སྒོ་ནས་རི་མོའི་མཚོན་བྱ་བཀོད་སྒྲིག་དང་། སྟབས་བདེའི་འབྲི་སྟངས་ཀྱིས་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་འཁྲུངས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་གྱི་སྐུ་ཚེ་རྫིལ་པོ་མཚོན་པ་བྱས་ཡོད།དེའི་ཉམས་འགྱུར་ནི་མིང་དང་ཆེང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རི་མོ་འབྲི་སྟངས་འདྲ···པོ་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཐང་གའི་སྒྱུ་རྩལ་ནང་རྒྱ་བྲིས་ཀྱི་རི་མོའི་ལུགས་ཐོན་པ་ནི་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་མི་དམངས་ཚོས་རིག་གནས་སྤེལ་རེས་བྱ་རྒྱུར་དེ་བས་ཤུགས་སྣོན་རྒྱབ་པའི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་རེད། རི་མོའི་ལུགས་སོ་སོར་ས་ཁུལ་དང་བྲིས་རྩལ་མི་འདྲ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཁོང་ཚོའི་རི་མོའི་ཉམས་འགྱུར་ལ་ཁྱད་ཆོས་མི་འདྲ་བ་རེ་ལྡན་རུང་། ཕྱིན་ཡོངས་ནས་བཤད་ན་བོད་ཀྱི་ཐང་གར་མི་གཟུགས་འབྲི་སྟངས་སམ་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་འབྲི་སྟངས་ཐད་ཞིབ་ཚགས་ཤིང་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་ཡོད་པས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་མཚོན···ཐུབ། གཙན་གཟན་དང་། རི་དྭགས། མེ་ཏོག འདབ་ཆགས་བཅས་ཀྱི་རི་མོ་བྲི་སྐབས་སུའང་དེའི་དབྱིབས་གཟུགས་གང་ལེགས་མཚོན་པ། ཚོན་སྤེལ་སྟངས་ལ་དོ་སྣང་བྱས་སྟབས་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་བ། དེར་ད་དུང་ངོ་མཚར་ལྡན་པའི་བྲག་རི་གཡང་གཟར་ཅན་དང་། དེའུ་གཤིང་སོགས་བྲིས་ཏེ་བརྗིད་ཆགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བར···བྱེད་པ། པོ་བྲང་དང་། བ་གམ་གྱི་ཁང་བཟང་བྲི་སྐབས་དེའི་ཉམས་འགྱུར་སྣམ་བརྗིད་ལྡན་ཞིང་། བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་སྟངས་ཐད་བརྗིད་ཆགས་ལྷ་ན་སྡུག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་སོ། ཡུལ་ལྗོངས་བྲི་སྐབས་མིག་རྒྱངས་རིང་བ་དང་། ཕྱིན་ཡོངས་ལ་བལྟ་བ། ཆུང་གྲུས་གསལ་པོར་མཐོང་བ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་དེ་རྒྱང་ཐག་རིང་ཐུང་གི་ཡུལ་ལྗོངས་ཚང་མ་རི···མོ་གཅིག་གི་ཐོག་ཏུ་བྲིས་ཀྱང་ཡུལ་ལྗོངས་ཁག་སོ་སོ་སྒྲིབ་མེད་དུ་མཐོང་བ་དང་། ཕན་ཚུན་དབར་ཡང་སྤྱི་གཙོ་ཕལ། ཚོན་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་། གདུགས་སྲིབ་རྒྱབ་མདུན། ཁེངས་སྟོང་། ཐབ་སྟུགས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བྱས་སྟབས་རི་མོར་བར་ཐག་རིང་བའི་འཚོར་སྣང་འཆར་ཐུབ། ཞིབ་ཕྲའི་འབྲི་སྟངས་ཐད་མང་ཆེ་བ་སྔོན་ལ་གཟུགས་དབྱིབས་ཞིབ་ཚགས···དང་སྒྱུ་བྲིས་བྱེད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཚོན་སྤེལ་ནས་མཚོན་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱབ་ལྗོངས་ཁ་ཤས་དཔེར་ན་རི་ཀླུང་དང་། སྤྲིན་པ། པོ་བྲང་། བ་གམ་གྱི་ཁང་བཟང་སོགས་ལ་ཚོན་མདངས་རྣམ་པར་བཀྲ་བས་མཛེས···པར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཐང་ག་ནི་མིང་དང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་དུ་མང་ཆེ་བ···ས་གནས་ཁག་གི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་རི་མོ་བས་ཁ་ཐོར་དུ་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན···པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ···པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་ས་གནས་ཁག་ཏུ་སྐད་གྲགས···ཡོད་པའི་རི་མོ་བ་གཅིག་སྤྱུད་བྱས་ཏེ་ཆེད་མངགས་ཐང་ག་འབྲི་འགོ་འཛུགས་ཤིང་། ད་ལྟ་ཅེ་པོ་བྲང་དུ་ཉར་ཚགས་བྱས་པའི་ཐང་ག་མང་པོ་ཞིག་ནི་དུས་སྐབས་དེར་དམངས་ཁྲོད་དུ་སྐད་གྲགས་ཡོད་པའི་རི···མོ་བས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ཀུང་བྱེད་ཐབས་དེ་སྒྲུད་ནས་ཐང་ག་དང་ཤེབས་རིས་འབྲི་རུ···བཅུག་ཡོད། རྨང་གཞི་དེའི་ཐོག་རི་མོ་བ་རིམ་བཞིན་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས

ནས་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་གྱི་ལག་ཤེས་པའི་སྐྱིད་སྡུག་དང་འདྲ་བའི་ཙ་འཛུགས་བྱུང་བ་དེ་ལ་ལྷ་བྲིས་པའི་སྐྱིད་སྡུག་ཟེར་གྱི་ཡོད། དགོན་སྡེ་ཆེ་གྲས་ཁག་གི་ཐང་གའི་ཁོངས་ནས་སྦྱིན་བདག་གིས་ཕུལ་བ་ཁག་གཅིག་ཕུད། དེ་བྱིངས་དགོན་པའི་ནང་གི་རི་མོ་ཤེས་མཁན་གྱི་གྲྭ་པས་བྲིས་པ་འབའ་ཞིག་རེད། དེ་སྔ་དགོན་པ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དར་ཁྱབ་འགྲོ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཡངས་པའི་དགེ་འདུན་པ་ནི་གུས་བཀུར་འོས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་མོ་བ་ཡིན་པ་མ་ཟད། རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། སྐད་གྲགས་ཡོད་པའི་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་བྱང་གི་ལྡེབས་སུ་འཛམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་གཅིག་བྲིས་གནང་མྱོང་ཡོད་པ་དང་། དགེ་ལུགས་པའི་སྲོལ་གཏོད་མཛད་མཁན་ཙོང་ཁ་པས་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་སྐུ་ཞིག་བྲིས་ནས་མཚོ་སྔོན་དུ་ཡུམ་ལ་བསྐུར་གནང་མྱོང་ཡོད། དེ་རྗེས་མཁས་གྲུབ་རྗེ་དང་དྭ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐང་ག་བྲིས་གནང་ཡོད། དེ་མིན་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཡང་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། དབུས་ཁུལ་གྱི་སྟོ་བྲག་བསྟན་འཛིན་ནོར་བུ་དང་། གཙང་ཁུལ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོ། རོང་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ནོར་བུ་སོགས་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་སྐད་གྲགས་ཡོད་པའི་རི་མོ་བ་རེད། ང་ཚོས་དེབ་འདིའི་ནང་བསྡུས་པའི་ཐང་གའི་ཁྲོད་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཚོའི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ཐད་ཀྱི་གཟེངས་སུ་ཐོན་པའི་ལག་རྩལ་མཐོང་ཐུབ།

ཐང་ག་བྲིས་རྗེས་སོག་བུ་དང་དར་གོས་ཀྱིས་རྒྱབ་ཤ་བྱེད་པ་དང་མེ་ལོང་གི་མཐའ་བཞིན་གོས་ཆེན་གྱི་གོང་གཤམ་བཟོས་ནས་ཐོད་ཆར་གོང་ཤིང་དང་སྨད་ཆར་སྒྲིལ་ཤིང་བསྐར་དགོས། སྒྲིལ་ཤིང་གི་སྟེ་གཉིས་ལ་ཐང་རྟག་གིས་བརྒྱན་པ་དང་། ཐང་གའི་ངོས་ལ་ཞལ་ཁེབས་དང་ལྷུང་གདོན་བཟོ་དགོས། ལེགས་པར་གྲུབ་རྗེས་བླ་མ་གདན་ཞུ་བྱས་ཏེ་རབ་གནས་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་ཐང་གའི་རྒྱབ་ཏུ་བླ་མས་གསེར་སྦྱངས་བཞུན་མ་འམ་ཡང་ན་མཚལ་གྱིས་ཕྱག་རྗེས་འཇོག་གནང་མཛད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཐང་གའི་ནང་དོན་ནི་ཕྱོགས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། འཚོ་བའི་གོམས་གཤིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད་ལ་བོད་ཀྱི་གནམ་རིག་སྐར་རྩིས་དང་གསོ་རིག་གི་རི་མོའང་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞིགས་ནས་རི་མོ་འབྲི་བ་དང་། རི་མོར་བརྟེན་ནས་ལོ་རྒྱུས་སྙད་པ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ཐང་གའི་ཁྱད་ཆོས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཐང་གར་ལོ་རྒྱུས་ཆ་ཚང་ཡོད་པ་སྟེ། རི་མོ་འབྲི་མཁན་གྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་སོ་སོའི་དོན་ཆེན་རེ་རེ་རྗེ་མ་རྗེ་བཞིན་དུ་འབྲི་བ་དང་དགོས་ངེས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཡི་གེ་ཡང་བྲིས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རགས་ཙམ་ཞིག་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འགའ་ཤས་ནི་དུས་རབས་ཁག་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐང་ག་ཡིན་པ་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཞིག་གི་གལ་ཆེའི་དུམ་བུ་ཁ་ཤས་མཚོན་པར་བྱས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དོན་རྐྱེན་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ད་དུང་མི་སྣའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཐང་ག་ཡོད་པ་སྟེ། གལ་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྣ (ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མི་སྣ་ཚུད་པ) ཞིག་གི་ཚེ་གང་རིང་གི་མཛད་གསལ་དོད་པོའི་བྱེད་སྒོ་མཚོན་པར་བྱས་པ་དེ་ཡིན། བོད་དུ་བླ་མ་མ་ཎི་བ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་རྟག་ཏུ་རྗོམ་རིག་དང་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གྱི་ཐང་གའི་རིགས་འཁྱེར་ཏེ་ཁྲོམ་གཞུང་དུ་བསྒྲིད་ནས་རྒྱུས་བཤད་བྱས་པར་མང་ཚོགས་ཀྱིས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་རང་བྱུང་གི་ཚན་རིག་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཐང་ག་དེ་དག་གིས་ཚན་རིག་གི་གནས་ལུགས་ངེས་ཅན་ཞིག་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། དེབ་འདིའི་ནང་བསྡུས་པའི་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་འཁོར་བསྐྱོད་ཀྱི་རི་མོ (པར་རིས་ཡང་ ༨ པ་དང་ ༥ པ) གཉིས་པོའི་ནང་དུ་སྐར་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་རི་མོ་བྲིས་པ་མ་ཟད། ས་སོའི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བརྒྱུད་འཁོར་བསྐྱོད་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྲིས་ཡོད། ཐང་ག་དེའི་རིགས་ནི་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ཞིག་ཡིན་ལ་ཉེ་རབས་ཀྱི་གནམ་རིག་སྐར་རྩིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་གལ་ཆེའི་རིག་གནས་དངོས་རྫས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། དེབ་འདིའི་ནང་གསོ་རིག་གི་རྩ་བའི་རིག་པ་དང་། མིའི་གཟུགས་གཞི་ཆགས་ལུགས། ཙ་གྲིས་ཚུལ། སྨན་བཅོས་ཡོ་བྱད། སྨན་རྫས་སྣ་ཚོགས་བཅས་ཚུད་པའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་ཐང་ག་བཅུ་བདམས་ཡོད། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་བོད་སྨན་ལ་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པ་དེ་ནི་མེས་རྒྱལ་གྱི་གསོ་རིག་དང་སྨན་རྫས་རིག་པའི་ཐབས་ཆེ་བའི་ནོར་མཛོད་ནང་གི་གལ་ཆེའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར《རྒྱུད་བཞི》སོགས་སྨན་གཞུང་བྱུང་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་སྟོ་བྲག་བསྟན་འཛིན་ནོར་བུ་སོགས་ས་གནས་ཁག་གི་སྐད་གྲགས་ཡོད་པའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་གཅིག་སྡུད་བྱས་ཏེ་གོ་རིམ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་གསོ་རིག་དང་སྨན་རྫས་སྐོར་གྱི་ཐང་ག་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་གསོ་རིག་དང་སྨན་རྫས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་འང་བྱུང་དཀོན་པ་ཞིག་ཡིན།

ཐང་ག་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སྤྱོད་ཡུལ་ཧ་ཅང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞིང་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་གི་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་མང་ཆེ་བར་གྲངས་ཚད་གཅིག་མཚུངས་མིན་པའི་ཁྱིམ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐང་ག་ཉར་ཚགས་བྱས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་པ་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་དད་མོས་ཕྱག་རྟེན་གྱི་ཡུལ་དང་འདས་པོའི་སྐྱེ་རྟགས་སུ་རི་མོ་བ་གདན་ཞུ་བྱས་ཏེ་ཐང་ག་བྲིས་ནས་ཁྱིམ་དུ་འགེལ་གྱི་ཡོད། དགོན་པའི་ནང་ཐང་ག་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་མཆོད་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པས་མཆོད་ཁང་དང་གྲྭ་ཤག་ལ་གྲངས་ཀ་གཅིག་མཚུངས་མིན་པའི་ཐང་ག་ཡོད་པས་གྲངས་ཚད་འབོར་ཆེན་གྱི་ཐང་ག་དེ་དག་ནི་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་གི་དངོས་རྫས་ཡིན་སྟབས་དེས་ང་ཚོར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཆོས་ལུགས།

རིག་གནས། རི་མོ། བཟོ་རྩལ། དེ་བཞིན་རང་བྱུང་གི་ཚན་རིག་སོགས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུར་ཏ་ཅང་ གལ་ཆེ་བའི་དངོས་ པོའི་དཔྱད་གཞི་མཁོ་འདོན་བྱས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དུས་ ཡུན་རིང་ པོའི་ ནང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པའི་དབང་ གིས་དེའི་ བསམ་བློས་ཡུན་ རིང་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློ་དབང་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། དེའི་བྱེད་སྒོས་མི་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ནང་གནས་བབ་མངོན་གསལ་ དོད་ པོ་ཞིག་བཟུང་ ཡོད་ སྐབས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཆོས་ལུགས་ ཀྱི་རྟགས་ ཐམ་ཐེབས་ངེས་ ཡིན་པས་རི་མོའང་དེ་བཞིན་ནོ། ཐང་གའི་ནང་དོན་གཙོ་ བོ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཚོན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས། ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མ་བཅས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་དང་། ཆོས་འཆད་པའི་རི་མོ། དགོན་པ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མི་སྣ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་ལྷ་སྒྲུང་སོགས་ བཀོད་པའི་ཐང་ གས་བསྡོམས་གྲངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་ཡན་བཟུང་ཡོད། དེས་མ་ཆད་དེ་སྔ་བོད་འདི་ཉིད་"ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ"ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ སུ་གནས་པར་ བརྟེན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱུས་དང་ཆོས་ལུགས་ ཁྱབ་སྤེལ་ གཉིས་ ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་ པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་སྐབས་བོད་ཀྱི་ ལོ་རྒྱུས་སམ་རང་ བྱུང་གི་ ཚན་རིག་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཐང་ག་ཡིན་ན་ ཡང་ཚང་མར་ཆོས་ ལུགས་ཀྱི་ རྣམ་པ་ཤུགས་ཆེན་ལྡན་ཡོད། ཆོས་ལུགས་ནི་བསམ་པའི་འདུ་ ཤེས་ཤིག་ཡིན་ གཤིས་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྨང་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། མ་ཁེ་སིས《(ཧེ་གེར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ མཐའ་དཔྱོད་སྒྲ་བ) ཞེས་པའི་ ནང་གི་གླེང་ གཞི》ནང"ཆོས་ལུགས་ནང་གི་སྡུག་བསྔལ་ ནི་དངོས་ ཡོད་ཀྱི་ སྡུག་བསྔལ་གྱི་ མཚོན་བྱེད་ཅིག་ཡིན་ལ་དངོས་ ཡོད་ཀྱི་སྡུག་ བསྔལ་ དེ་རིགས་ལ་ གོལ་གླེང་ སློག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན"ཞེས་མཇུག་སྡོམ་གནང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་དེས་མི་ རབས་རྗེས་ མར་རྩ་འགངས་ཏ་ཅང་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤུལ་བཞག་དངོས་རྫས་ བཞག་ཡོད་པས་ དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་མཐོང་ཆེན་བྱེད་དགོས་ངེས་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཐང་ག་གཅེས་བསྡུས་པར་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་ པ་ པོར་ སྤྲོད་ བསྟར་ ཞུས་ པ་ ཡིན། དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཐང་ གའི་སྒྱུ་ རྩལ་ དེ་ མེ་ ལོང་ ལྟ་བུར་བརྟེན་ནས་ མི་རྣམས་ཀྱིས་ཤུལ་བཞག་དངོས་ རྫས་ཀྱི་ རིན་ཐང་ དངོས་ལ་ངོས་འཛིན་དང་དཔྱད་ཞིབ་གནང་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་ཐང་ག་སྒོ་རིམ་ ལྡན་པའི་ སྒོ་ནས་ འགྲེམས་སྤེལ་བྱེད་ཐེངས་ དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་འགོ་འཛུགས་མ་ཐག་པ་ཡིན་ཁར་ང་ཚོའི་ཤེས་ཚད་དམའ་བ་དང་དུས་ཚོད་ཐུང་བས་སྐྱོན་ཆ་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་ངེས་ ཡིན་གཤིས་ ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ནས་དག་བཅོས་ ཡོད་པ་ཞུ།

རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ ཚེ་ཐར་ཀུའི་ ཡེ་ཤེས་དབང་ཕྱུག་བཅས་ནས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ཟླའི་ཟླ་ ༥ པར།

དཀར་ཆག

༡ སྲིད་པ་ཧོ།
༢ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ས་རྩ་མེ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར།
༣ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ།
༤ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་དེ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ།
༥ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་དེ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ།
༦ ཤྲུ་ལའི་བཀོད་པ།
༧ བོད་མིའི་འབྱུང་ཚུལ།
༨ བོད་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མཛད་རྣམ།
༩ བོད་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མཛད་རྣམ།
༡༠ བོད་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མཛད་རྣམ།
༡༡ ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་ཕེབས་པ།
༡༢ བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ།
༡༣ བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ།
༡༤ བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ།
༡༥ ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ།
༡༦ ལྷ་ལུང་དཔལ་རྡོར་གྱིས་གླང་དར་མ་བསད་པ།
༡༧ ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་།
༡༨ བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་།
༡༩ ཝེན་ཤང་ཇོ་ཡི་ཙོ་བྲང་།
༢༠ སྲས་མཁར་དགུ་ཐོག
༢༡ མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུ་གཉིས།
༢༢ ཙོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་དང་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་།
༢༣ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པ།
༢༤ བོད་དཔག་མེད།
༢༥ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས།
༢༦ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས།
༢༧ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས།
༢༨ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༢༩ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༠ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༡ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༢ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༣ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༤ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༥ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༦ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༧ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༨ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༣༩ སྟོན་པའི་མཛད་པ།
༤༠ སྟོན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་མཛད་པ།
༤༡ སྟོན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་མཛད་པ།
༤༢ སངས་རྒྱས་རབས་བདུན་གྲུབ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ།
༤༣ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག
༤༤ གནས་བརྟན་བ་ཀུ་ལ།
༤༥ གནས་བརྟན་སྲ་གཅན་འཛིན།
༤༦ གནས་བརྟན།
༤༧ གནས་བརྟན་ཆུ་བཅག་མ།
༤༨ རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས།
༤༩ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ།
༥༠ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ།
༥༡ ཇོ་རྗེ་འབྲོམ་གསུམ།
༥༢ འབྲོམ་སྟོན་པ།
༥༣ མར་པ་ལོ་ཙྪ།
༥༤ མི་ལ་རས་པ།
༥༥ མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར།
༥༦ དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ།
༥༧ ཀརྨ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ།
༥༨ མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན།
༥༩ ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ།
༦༠ ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།
༦༡ ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན།
༦༢ ཀུང་ཐང་བླ་མ་ཞང་།
༦༣ བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ།
༦༤ བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་།
༦༥ ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར།
༦༦ ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར།
༦༧ ཙོང་ཁ་པ་དང་། འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད།
༦༨ ཙོང་ཁ་པ།
༦༩ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།
༧༠ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།
༧༡ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།
༧༢ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།

༧༣ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྷ་ལྡན།
༧༤ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ།
༧༥ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ།
༧༦ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ།
༧༧ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ།
༧༨ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ།
༧༩ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ།
༨༠ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ།
༨༡ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ།
༨༢ གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ།
༨༣ རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན།
༨༤ དུས་འཁོར།
༨༥ གསང་བ་འདུས་པ།
༨༦ ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ།
༨༧ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད།
༨༨ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད།
༨༩ མཁའ་སྤྱོད་སྐོར་གསུམ།
༩༠ མཁའ་སྤྱོད་ཞིང་ཁམས།
༩༡ ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ།
༩༢ ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ།
༩༣ རྒྱལ་བ་བྱམས་པ།
༩༤ རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཞིང་ཁམས།
༩༥ སྤྱན་རས་གཟིགས་པདྨའི་དྲ་བ་ཅན།
༩༦ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ།
༩༧ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ།
༩༨ བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག
༩༩ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་།
༡༠༠ གདུགས་དཀར།
༡༠༡ གདུགས་དཀར།
༡༠༢ ཁྲོ་བོ་མི་གཡོ་བ།
༡༠༣ སྒྲོལ་དཀར།
༡༠༤ སྒྲོལ་ལྗང་།
༡༠༥ སྒྲ་རིག་པའི་བླ་བརྒྱུད།
༡༠༦ རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན།
༡༠༧ པད་སྤུངས་མཆོད་རྟེན།
༡༠༨ བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན།
༡༠༩ བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་མཆོད་རྟེན།
༡༡༠ ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་རྟེན།
༡༡༡ ལྷ་བབ་མཆོད་རྟེན།
༡༡༢ དབྱེན་སྡུམ་མཆོད་རྟེན།
༡༡༣ རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན།
༡༡༤ མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན།
༡༡༥ དུས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར།
༡༡༦ འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར།
༡༡༧ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར།
༡༡༨ སྤྱན་རས་གཟིགས་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་དཀྱིལ་འཁོར།
༡༡༩ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ།
༡༢༠ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ།
༡༢༡ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ།
༡༢༢ བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས།
༡༢༣ དུར་བདག
༡༢༤ ལ་མོ་ཚངས་པ།
༡༢༥ ཤར་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་།
༡༢༦ ལྷོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ།
༡༢༧ ནུབ་སྤྱན་མི་བཟང་།
༡༢༨ བྱང་རྣམ་ཐོས་སྲས།
༡༢༩ གསོ་དཔྱད་བླ་བརྒྱུད།
༡༣༠ ཟས་སྤྱོད་སྨན་དཔྱད་ཀྱི་སྡོང་པོ།
༡༣༡ མངལ་ཆགས་ཚུལ།
༡༣༢ ནད་བརྟག་པ་དང་གསོ་བ།
༡༣༣ ཙ་ཁྲིས་ཚུལ།
༡༣༤ མེ་བཙའ་དང་གཏར་གའི་གནས།
༡༣༥ སྔོ་སྨན།
༡༣༦ གཏེར་ཁ་ནས་བྱུང་བའི་སྨན་རིགས།
༡༣༧ སྲོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྨན།
༡༣༨ སྨན་བཅོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད།
༡༣༩ ས་ལམ་རྣམ་གཞག
༡༤༠ མཐུན་པ་སྤུན་བཞི།

序　言

仁增多吉　欧朝贵　益西旺久

藏族是我国一个具有悠久历史的民族。藏族人民创造的光辉灿烂的民族文化，是中华民族文化遗产的重要组成部分，唐卡又是藏族文化中著名的一种宗教艺术。

西藏唐卡是用彩缎装裱而成的卷轴画，具有鲜明的民族特点、浓郁的宗教色彩和独特的艺术风格，历来被藏族人民视为珍宝。

唐卡的品种和质地多种多样，但多数是在布面和纸面上绘制的。这种唐卡，先将白布绷在木框上，涂上一层膠质白灰，再用滑石磨平，然后勾勒作画。还有许多是刺绣、织锦、缂丝和贴花等织物唐卡。刺绣唐卡是用各色丝线绣成，凡山水、人物、花卉、翎毛、亭台、楼阁等均可刺绣。织锦唐卡是以缎纹为地，用数色之丝为纬，间错提花而织造。贴花唐卡是用各色彩缎，剪裁成各种人物和图形，粘贴在织物上，故又称“堆绣”。缂丝唐卡是用“通经断纬”的方法，用各色纬线仅于图案花纹需要处与经丝交织，视之如雕镂之象，风貌典雅，富有立体装饰效果。缂丝是我国特有的将绘画移植于丝织品上的特种工艺品。这些织物唐卡，质地紧密而厚实、构图严谨、花纹精致、色彩绚丽，富有强烈的装饰性。有的还在五彩缤纷的花纹上，把珠玉宝石用金丝缀于其间，珠联璧合，金彩辉映，格外地显得灿烂夺目。西藏的织物唐卡多是内地特制的，其中尤以明代永乐、成化年间传到西藏的为多，后来西藏本地也能生产刺绣和贴花一类的织物唐卡了。另外还有一种是印刷着色唐卡，先将画好的图像刻成雕板，用墨印于薄绢或细布上，然后着色装裱而成。这种唐卡，笔画纤细，刀法遒劲，设色多为墨染其外，朱画其内，层次分明，别具一格。

唐卡起源于何时，有待进一步的考查。但就西藏的绘画艺术而言，其历史大体可以追溯到吐蕃以前。在昌都卡若新石器时代遗址上出土的文物就已出现了原始的绘画艺术。到了公元七世纪初，赞普松赞干布（公元617—650年）统一全藏，揭开了西藏历史新的一页。松赞干布先后与尼泊尔赤尊公主、唐文成公主联姻，加强了政治、经济和文化的联系。两公主进藏，分别由尼泊尔和中原内地带去大量的佛教经典、营造工艺、历法星算、医药书籍以及大批工匠等，对西藏文化的发展起了积极的推动作用。在吐蕃王朝时期，相继修筑了雍布拉康宫、布达拉宫、帕崩卡宫、强巴明久林宫、秦浦宫、扎玛宫、庞塘宫等华丽的宫殿，建筑规模空前。为装饰这些宏伟壮丽的宫室，需要更多的人来从事绘画活动，这无疑地促进了西藏绘画艺术的发展。据五世达赖所著《大昭寺目录》一书记载：“法王（松赞干布）用自己的鼻血绘画了一幅白拉姆女神像，后来蔡巴万户长时期果竹西活佛在塑白拉姆女神像时，作为核心藏在神像腹内。”这幅相传为松赞干布亲自绘制的唐卡虽已不复传世，但从西藏绘画艺术发展的过程来看，唐卡是在松赞干布时期兴起的一种新颖绘画艺术则是可以肯定的。因为这个时期

不但有长期发展起来的壁画艺术作为基础，而且更为重要的是，由于佛教的传人，佛教艺术也随之发展起来。这时单是壁画已不能满足人们的需要，于是一种能随意作画、便于悬挂、易于收藏、有利于宗教宣传的新型画种——唐卡，也就应运而生。从此，在佛教昌盛的西藏，唐卡和壁画并驾齐驱,成为西藏绘画史上两颗光彩夺目的明珠。

公元八世纪中叶到九世纪初，在赤松德赞和赤热巴巾时期，由于吐蕃王室大力扶植佛教，广建寺院，壁画和唐卡也相应地得到发展。到了吐蕃王朝末期，赞普朗达玛灭佛，许多寺院被毁，寺内壁画和唐卡等文物均遭到严重的破坏，后又屡经兵乱，吐蕃时期的壁画中那种古拙、粗犷的风格，只有在大昭寺、桑耶寺等古老寺院中尚依稀可见，而幸存下来的唐卡已寥若晨星，也就很难寻觅了。

公元九世纪中叶，吐蕃王朝灭亡以后，西藏地区长期陷于分裂割据的局面，社会经济遭到严重的破坏，文化发展十分迟缓。到了元代，西藏地方政权萨迦王朝受命管理西藏事务，为元朝敕封的十三个万户之首，但萨迦王朝并未能统一全藏，各万户都有相对的独立性，绘画艺术前进的步伐也不太大。所以，宋元时期的唐卡，流传下来的已十分罕见。宋代的唐卡，本书选了三幅，其中二幅是在内地定做的缂丝唐卡，另一幅是绘画唐卡。元代的唐卡仅选二幅，莲花网目观音像，是这时期的代表作，画面不求工细华丽，而以淡彩烘染为主。

明清两代，中央政府为了加强对西藏地方的统治，采取敕封西藏首领的办法，明封八王，清封达赖、班禅及各呼图克图即是这种管理的具体实施。这些措施对西藏社会的安定和经济、文化的发展都是有利的，西藏的唐卡艺术也随之发展到了一个新的高峰。这个时期的唐卡主要有三个特点：一是唐卡的数量明显增多，二是形成了不同风格的画派，三是出现了绘画组织。从现存的唐卡来看，绝大部分都是明清时期的作品。

西藏不同画派的出现，是西藏绘画长期发展的结果，也是西藏绘画艺术更趋成熟的表现。这个时期，大致先出现门当和青孜两个不同的画派，后来前藏和后藏各有特点的画派也相继形成，而西康地区又形成了不同风格的画派。此外还有专门模仿内地画法的汉风画派。这些不同风格的画派，促进了唐卡艺术的蓬勃发展，形成了百花齐放、竞相斗艳的局面。大体说来，前藏的唐卡构图严谨，笔力精细，善于刻画人物的内心世界。图26三世佛像，生动地表达了释迦牟尼谈经说法的神情意态。图44、45两幅罗汉像，落笔雄劲而敷色凝重，细腻地刻划了大阿罗汉为数百弟子说法的神态以及弟子们企求早脱“苦海”的急切心情。后藏的唐卡用笔细腻，风格华丽，构图讲究，笔力饱满。例如图120吉祥天母像，画面复杂，着色浓艳，线条精细，几乎不见毫迹，这种浓艳细密的画风属于工笔重彩之类。西康画派是介于前藏画派与汉风画派之间的一个画派。例如图69—73宗喀巴应身像即属于这一画派的风格。画面留有一定的空白，注意经营位置，讲究笔墨情趣，敷色淡雅，以取得“如兼五彩”的效果。汉风画派是模仿内地绘画的一个流派。例如图28、29两幅释迦牟尼画传，以精练的构图，简洁的笔法，勾画出释迦牟尼从降生到成佛的经历，其风格与明清写意派相似。在西藏唐卡艺术中，这种汉风画派的出现标志着汉藏两族人民文化交流的进一步加强。西藏各个画派由于地区不同和擅长互异，其绘画风格也就各具特色。但总的说来，西藏绘画唐卡，画人物、佛像，笔精而有神韵，形象栩栩如生；写走兽花鸟，则精于勾勒，注意设色，姿态生动；配奇石山景，峰峦峭拔，气势雄伟；

绘宫殿楼阁，格调稳重，布置壮丽。在取景布局上，视野广阔，用鸟瞰全局和散点透视的手法，把远近景物组织在一个画面内，而各景物间又有它自身的透视关系。利用景物的轻重主次、干湿浓淡、阴阳向背、虚实疏密等关系加以联系，使画面有咫尺千里之感。具体的画法多用细笔填彩晕染的方法，即先用精细的线条勾勒轮廓，再用各种艳丽的对比色彩填充或晕染。有些背景如山水、云彩、宫室、楼阁等用类似金碧山水的画法加以烘托。

西藏唐卡，在明清以前大多是由各地民间画工分散绘制的；到公元十七世纪，五世达赖阿旺罗桑嘉措时期，开始把各地著名画师集中起来，专门从事唐卡的绘制，现在布达拉宫收藏的很多唐卡就是这一时期民间著名画师绘制的。以后七世达赖格桑嘉措也采取这种办法绘制唐卡和壁画。在这个基础上，画工逐渐组织起来，发展成为“拉日白吉杜”近似内地的行帮一类的绘画组织。此外，各大寺院的唐卡，一部分是由施主供奉，另一部分则是寺内有绘画才能的喇嘛绘制的。过去，寺院是西藏文化的荟萃之地，许多高僧不但是深受崇敬的佛学大师，而且又是出类拔萃的绘画能手。著名的萨迦班智达贡嘎坚赞，曾为萨迦北寺画过壁画——文殊菩萨像。格鲁派始祖宗喀巴也曾画过一幅自画像寄给居住在青海的母亲。以后，诸如克珠杰、五世达赖阿旺罗桑嘉措等，也画过唐卡。此外民间的画师也很多，例如前藏的洛扎丹增罗布，后藏的曲银嘉措、绒巴索朗结布、江央罗布等，都是公元十七世纪著名的绘画大师。我们从本书选入的绘画唐卡中，足以窥见历代西藏画师在绘画艺术方面的卓越技巧和才能。

唐卡制成后，还要用纸或绢托裱背面，画面四周用彩缎拼成画框，两端加硬木轴心，地脚轴心安有轴头，画面上还覆有可以揭起的薄绢及等长的双条彩带。唐卡装裱后，一般还要延请喇嘛念经加持，并在唐卡背面盖上喇嘛的金汁或朱砂手模。

西藏唐卡的题材是多方面的，有取材于西藏社会历史和生活习俗的历史画和风俗画，也有反映西藏天文历法和藏医藏药的唐卡。据史作画、以画言史是西藏唐卡的一个显著特点。反映西藏历史的唐卡，有通史性的，即作者把西藏各个历史阶段的重大事件，一件件形象地描绘出来，并加以必要的文字说明，扼要地介绍了西藏历史的概貌。有的是以断代性的历史为题材的唐卡，即描绘某一历史阶段的几个重要片段，说明有关的历史事件。还有一种人物传记唐卡，是把某个重要历史人物（包括宗教人物）一生中的突出活动表现出来。西藏有一种街头说唱艺人叫“喇嘛玛尼”，经常携带这类文学历史唐卡，串街走巷，讲述西藏的历史故事，很受群众欢迎。此外，还有以描绘自然科学为内容的唐卡，反映了一定的科学知识。例如本书选入的两幅天体日月星辰运行图（图4、5），每个行星分别画有象征十二天宫的动物图形，并按照各自的轨道运行。这类唐卡不仅是西藏近代的绘图作品，也是研究近代天文历算的重要文物。有关藏医方面的唐卡，本书选入了十幅，包括医学原理、人体结构、经络穴位、医疗器械、各种药物等。藏医藏药已有两千年左右的历史，是祖国医药学伟大宝库中的重要组成部分，早在公元八世纪就有《四部医典》等医药学典籍问世。公元十七世纪，弟斯桑结嘉措时期，集中了洛扎丹增罗布等各地著名画师，系统地绘制了一套完整的医药唐卡，共七十九幅，这在世界医药史上也是罕见的。

唐卡在西藏社会上的应用是极为广泛的，社会名流大多珍藏有数量不等的传世唐卡，贫民百姓，或出自信仰，或为了某种纪念，也要聘请画

师绘制唐卡供奉。在寺院里，唐卡更是必备的庄严之具，每个殿堂，甚至僧舍，都悬挂着数量不等的唐卡。这些数量极为可观的唐卡，作为文化遗产，它为我们研究西藏历史、宗教、文化、绘画、工艺以及自然科学等，提供了极为重要的实物资料。

西藏社会长期处在宗教的影响之下，宗教思想一直统治着人们的头脑，宗教活动在人民的生活中占有突出的地位，因此，西藏的文化必然会打上宗教的烙印。西藏的绘画也不例外，唐卡的主要内容就是反映宗教这一主题的，诸如佛像、菩萨像、护法神像、说法图、宗教寺院、宗教人物、宗教教义、佛教故事和宗教神话等，约占西藏唐卡总数的百分之八十以上。并且，由于西藏过去是“政教合一”的社会，历史的发展与宗教的传布有着不可分割的联系，因此，即使是描绘西藏历史或反映自然科学方面的唐卡，也都带有浓厚的宗教色彩。然而，宗教作为一种意识形态，是在一定的经济基础上产生的，是一种社会历史现象，正如马克思在《〈黑格尔法哲学批判〉导言》一文中所指出的，“宗教的苦难既是现实苦难的表现，又是对这种现实苦难的抗议”。 即便如此，但作为宗教艺术，却为后人留下了极为重要的历史遗产，这是值得我们珍视的。正因为这样，我们才把西藏唐卡选辑出版，以飨读者。我们的目的还在于通过唐卡艺术这扇窗户，让人们去认识、探索这份遗产的真正价值。

唐卡作为一种宗教画卷，过去很少有人对之进行深入的探讨。西藏地处偏僻，唐卡对内地读者来说，也属前所未见。现彙纂出版，在国内仅是首次，实为学术界之一大喜事。读者得此，足供鉴赏，观其一端，即知大体，唯编辑时间仓促，水平所限，纰缪难免，尚希读者不吝指教。

一九八四年五月

图版目次

1 斯巴霍
2 四大洲及风火水土图
3 须弥山图
4 天体日月星辰运行图
5 天体日月星辰运行图
6 香巴拉图
7 西藏人的起源图
8 松赞干布画传
9 松赞干布画传
10 松赞干布画传
11 金城公主进藏图
12 赤松德赞画传
13 赤松德赞画传
14 赤松德赞画传
15 三代法王像
16 拉龙白多行刺朗达玛图
17 大昭寺
18 桑耶寺
19 温乡石头宫殿
20 桑噶古托
21 十二镇魔寺
22 布达拉宫及大昭寺
23 扎什伦布寺
24 无量光佛像
25 三世佛像
26 三世佛像
27 三世佛像
28 释迦牟尼画传
29 释迦牟尼画传
30 释迦牟尼画传
31 释迦牟尼画传
32 释迦牟尼画传
33 释迦牟尼画传
34 释迦牟尼画传
35 释迦牟尼画传
36 释迦牟尼画传
37 释迦牟尼画传
38 释迦牟尼画传
39 释迦牟尼画传
40 释迦牟尼神变图
41 释迦牟尼神变图
42 七佛之一释迦牟尼像
43 十六罗汉像
44 巴怙拉罗汉像
45 罗睺罗罗汉像
46 罗汉像
47 罗汉渡水图
48 六庄严二胜者像
49 堪洛却松三尊像
50 堪洛却松三尊像
51 觉俄仲松三尊像
52 仲敦巴像
53 马尔巴译师像
54 米拉日巴像
55 米拉日巴画传
56 塔布拉杰像
57 噶玛巴·都松钦巴像
58 玛吉拉准像
59 萨迦贡噶宁布像
60 萨迦贡噶坚参像
61 帕巴洛追坚村像
62 贡塘喇嘛向像
63 布顿·仁钦主像
64 上师供奉图

65 宗喀巴画传
66 宗喀巴画传
67 宗喀巴及其早期八弟子像
68 宗喀巴像
69 宗喀巴应身像
70 宗喀巴应身像
71 宗喀巴应身像
72 宗喀巴应身像
73 宗喀巴应身像
74 一世达赖像
75 四世班禅像
76 五世达赖像
77 五世达赖像
78 弟斯桑结嘉措像
79 弟斯桑结嘉措像
80 六世班禅像
81 九世班禅像
82 桑德结松三神像
83 朗久旺丹图
84 时轮金刚像
85 密集金刚像
86 金刚喜像
87 大威德怖畏金刚像
88 大威德怖畏金刚像
89 三空行母像
90 空行母佛土图
91 作明佛母像
92 作明佛母像
93 弥勒佛像
94 弥勒佛土图
95 莲花网目观音像
96 四臂观音像
97 四臂观音像
98 噶当派十六尊像
99 千手千眼观音像
100 大白伞盖佛母像
101 大白伞盖佛母像
102 不动明王像
103 白度母像
104 绿度母像
105 声律学师承像
106 多吉丹佛塔
107 聚莲塔
108 菩提塔
109 吉祥塔
110 神变塔
111 天降塔
112 和解塔
113 胜利塔
114 涅槃塔
115 时轮坛城
116 无量光佛坛城
117 十六罗汉坛城
118 静息观音坛城
119 吉祥天母像
120 吉祥天母像
121 吉祥天母像
122 十二护法女神像
123 尸陀林主像
124 拉母仓巴护法神像
125 东方持国天王像
126 南方增长天王像
127 西方广目天王像
128 北方多闻天王像
129 医药师承像
130 食行药察图
131 胚胎发育图
132 病态诊治图
133 脉络图
134 穴位图
135 植物药图
136 矿物药图
137 动物药图
138 医疗器械图
139 莎朗朗厦
140 四兽和睦图

༡ སྲིད་པ་ཧོ།

1 斯巴霍

༢ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར།

2 四大洲及风火水土图

༣ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ། 3 须弥山图

༤ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ།

4 天体日月星辰运行图

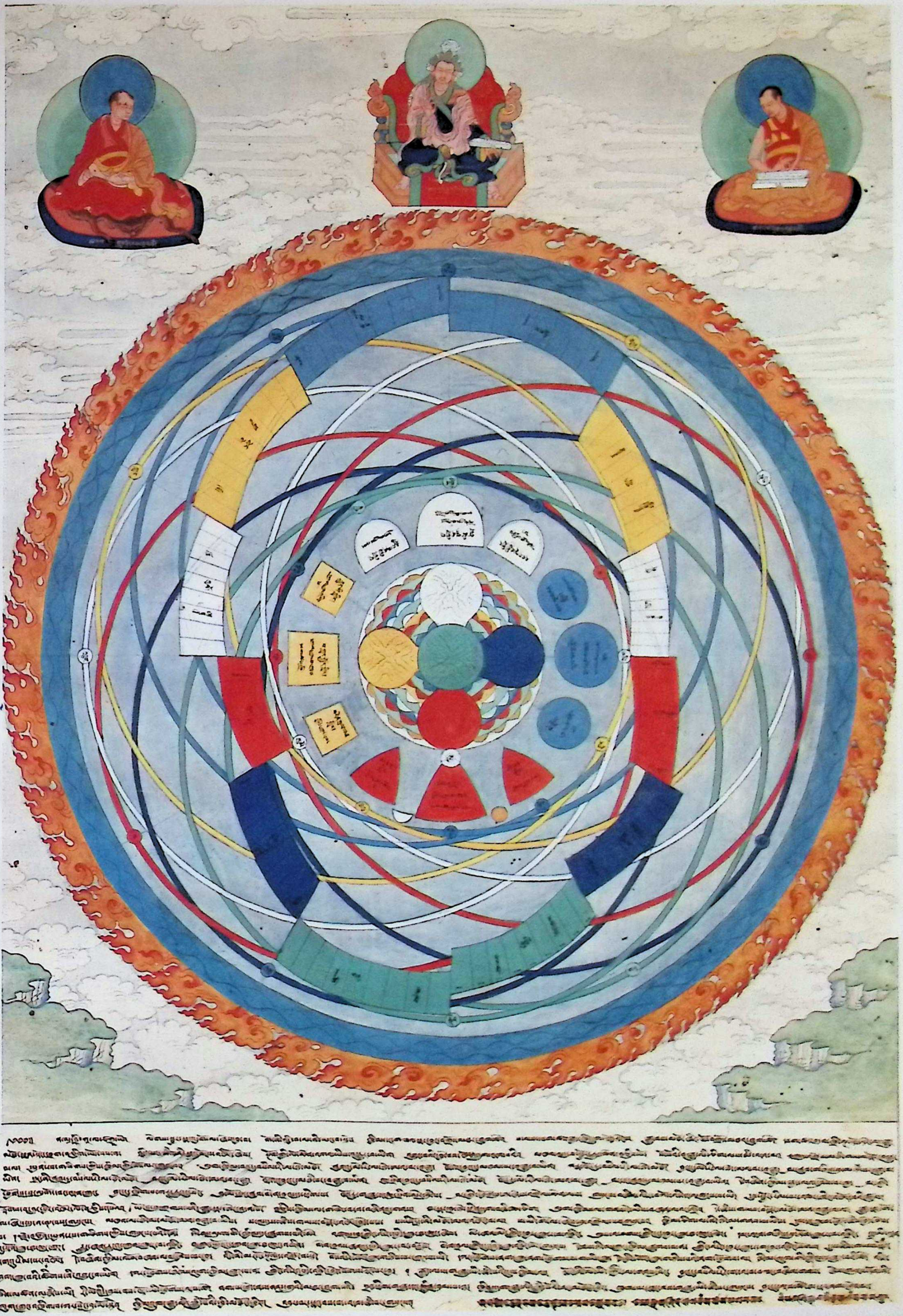

༥ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ།

5 天体日月星辰运行图

༦ ཤམྦྷ་ལའི་བཀོད་པ།

6 香巴拉图

༧ བོད་མིའི་འབྱུང་ཁུངས།

7 西藏人的起源图

༡༠ བོད་རྗེ་སྲོང་བཙན་པའི་མཛད་རྣམ།

༡༡ ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་ཕེབས་པ།

11 金城公主进藏图

༡༢ བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ།

12 赤松德赞画传

13 赤松德赞画传

༡༣ བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ།

༡༤ བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ།

14 赤松德赞画传

༡༥ ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ།

15 三代法王像

༡༦ ལྷ་ལུང་དཔལ་རྡོར་གྱིས་གླང་དར་མ་བསད་པ།

16 拉龙白多行刺朗达玛图

༡༧ ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་།

17 大昭寺

༡༨ བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་།

18 桑耶寺

༡༩ ཐོན་ཤང་རྡོ་ཡི་ཕོ་བྲང་།

19 温乡石头宫殿

༢༠ སྲས་མཁར་དགུ་ཐོག

20 桑噶古托

༢༡ མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུ་གཉིས།

21 十二鎮魔寺

༢༢ ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་དང་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་།

22 布达拉宫及大昭寺

༢༣ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པ།

23 扎什伦布寺

༢༤ ཚེ་དཔག་མེད།

24 无量光佛像

༢༥ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས།

25 三世佛像

༢༦ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས།

26 三世佛像

༢༧ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས།

27 三世佛像

༢༨ སྟོན་པའི་མཛད་པ།

28 释迦牟尼画传

༣༠ སྟོན་པའི་མཛད་པ།

30 释迦牟尼画传

༣༣ སྟོན་པའི་མཛད་པ།

33 释迦牟尼画传

༣༤ སྟོན་པའི་མཛད་པ།

34 释迦牟尼画传

༣༦ སྟོན་པའི་མཛད་པ།

36 释迦牟尼画传

༣༧ སྟོན་པའི་མཛད་པ།

37 释迦牟尼画传

༤༠ སྟོན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་མཛད་པ།

40 释迦牟尼神变图

༤༡ སྟོན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་མཛད་པ།

41 释迦牟尼神变图

༤༢ སངས་རྒྱས་རབས་བདུན་གྲས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ།

42 七佛之一释迦牟尼像

༤༣ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག　43 十六罗汉像

༤༤ གནས་བརྟན་བ་ཀུ་ལ། 44 巴沽拉罗汉像

༤༥ གནས་བརྟན་སྒྲ་གཅན་འཛིན།

45 罗睺罗罗汉像

༤༦ གནས་བརྟན།

46 罗汉像

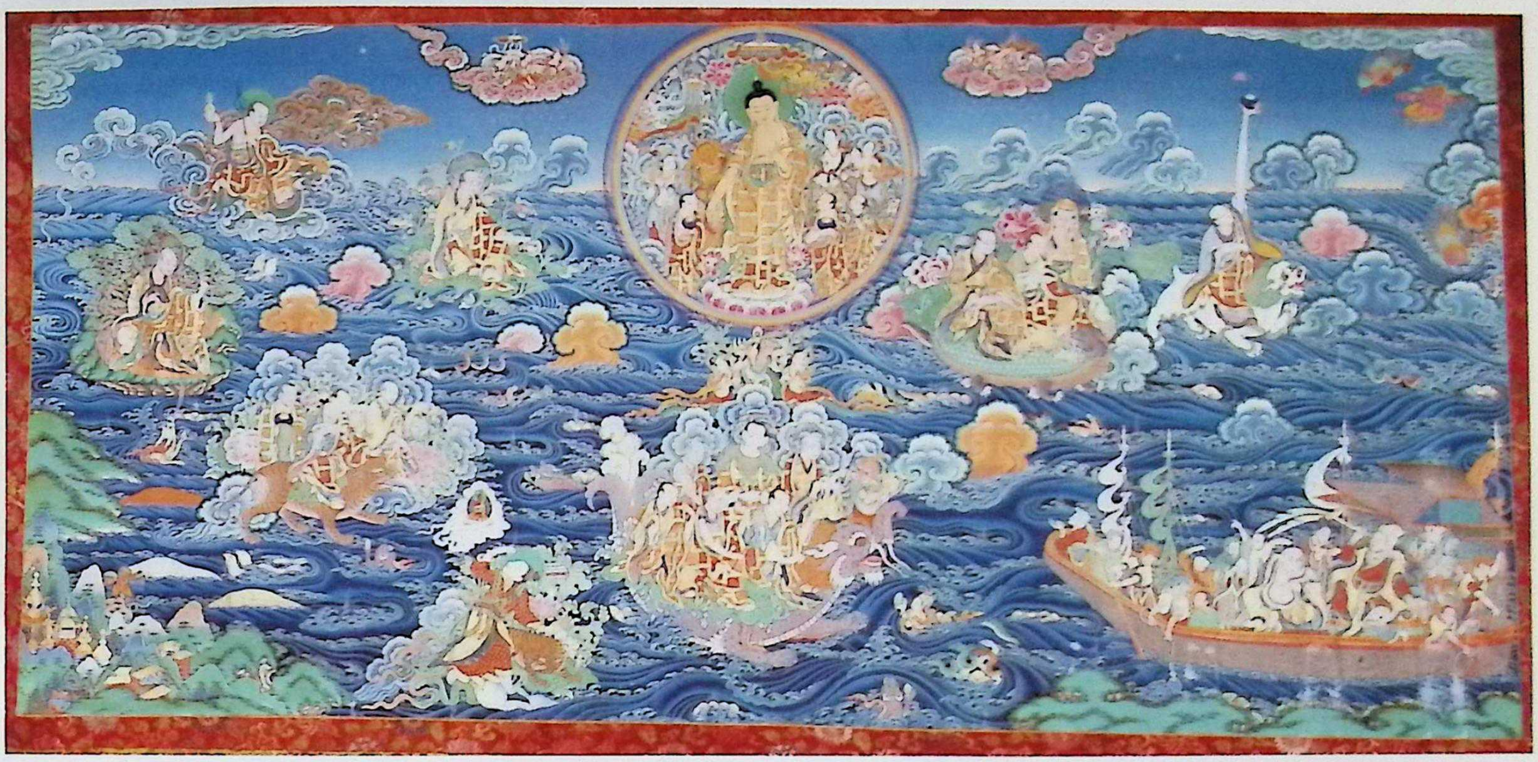

༤༧ གནས་བརྟན་ཆུ་འཇགས་མ། 47 罗汉渡水图

༤༨ རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས།

48 六庄严二胜者像

༤༩ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ། 49 堪洛却松三尊像

༥༠ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ།

50 堪洛却松三尊像

༥༡ ཇོ་རྔོག་འབྲོམ་གསུམ།

51 觉俄仲松三尊像

༥༢ འབྲོམ་སྟོན་པ།

52 仲敦巴像

༥༣ མར་པ་ལོ་ཙཱ། 53 马尔巴译师像

༥༤ མི་ལ་རས་པ།

54 米拉日巴像

༥༥ མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར།

55 米拉日巴画传

༥༦ དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ།

56 塔布拉杰像

༥༧ ཀརྨ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ།

57 噶玛巴・都松钦巴像

༥༨ མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན།

58 玛吉拉准像

༥༩ ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། 59 萨迦贡噶宁布像

༦༠ ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།

60 萨迦贡噶坚参像

༦༡ ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན།

61 帕巴洛追坚村像

༦༢ གུང་ཐང་བླ་མ་ཞང་།

62 贡塘喇嘛向像

༦༣ བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ།

63 布顿·仁钦主像

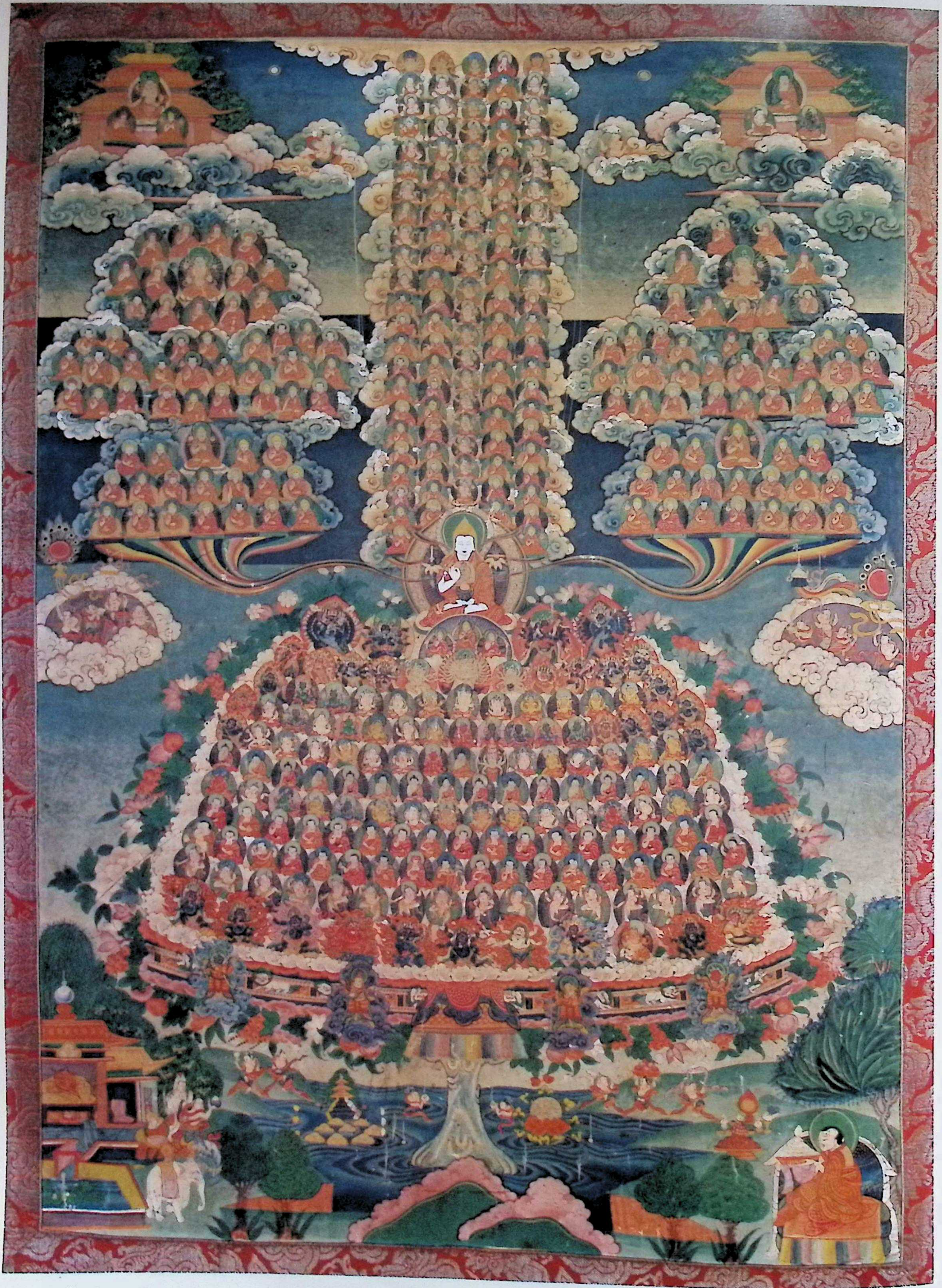

༦༤ བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་།

64 上师供奉图

༦༧ ཙང་ཁ་པ་དང་། འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད།

67 宗喀巴及其早期八弟子像

༦༨ ཙོང་ཁ་པ།

68 宗喀巴像

༦༩ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།

69 宗喀巴应身像

༧༠ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།

70 宗喀巴应身像

༧༡ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།

71 宗喀巴应身像

༧༢ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།

72 宗喀巴应身像

༧༣ རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན།

73 宗喀巴应身像

༧༤ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ།

74 一世达赖像

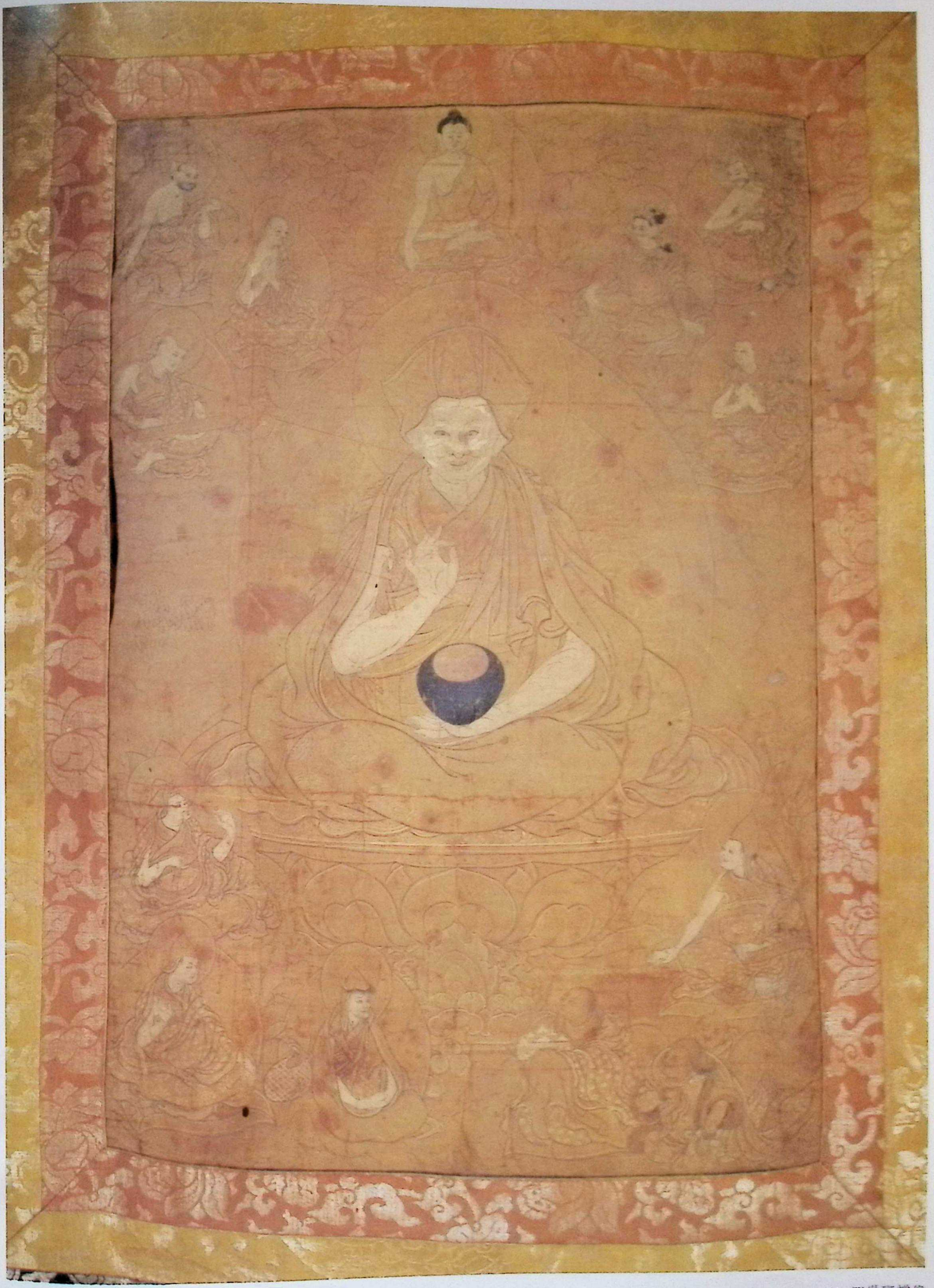

༧༥ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ།

75 四世班禅像

༧༦ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ།

76 五世达赖像

༧༧ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ།

77 五世达赖像

༧༨ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ།

78 弟斯桑结嘉措像

༧༩ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ། 79 弟斯桑结嘉措像

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ།

80 六世班禅像

༨༡ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ།

81 九世班禅像

༨༢ གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ།

82 桑德结松三神像

༨༣ རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན། 83 朗久旺丹图

༨༤ དུས་འཁོར།

84 时轮金刚像

༨༥ གསང་བ་འདུས་པ།

85 密集金刚像

༨༦ ཀྱེ་རྡོ་རྗེ།

86 金刚喜像

༨༧ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། 87 大威德怖畏金刚像

༨༨ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད།

88 大威德怖畏金刚像

༨༩ མཁའ་སྤྱོད་སྐོར་གསུམ།

89 三空行母像

༩༠ མཁའ་སྤྱོད་ཞིང་ཁམས།

90 空行母佛土图

༩༡ ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ།

91 作明佛母像

༩༢ ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ།

92 作明佛母像

༩༣ རྒྱལ་བ་བྱམས་པ།

93 弥勒佛像

༩༤ རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཞིང་ཁམས།

94 弥勒佛土图

༩༥ སྤྱན་རས་གཟིགས་པདྨའི་དྲ་བ་ཅན། 95 莲花网目观音像

༩༦ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ།

96 四臂观音像

༩༧ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ།

97 四臂观音像

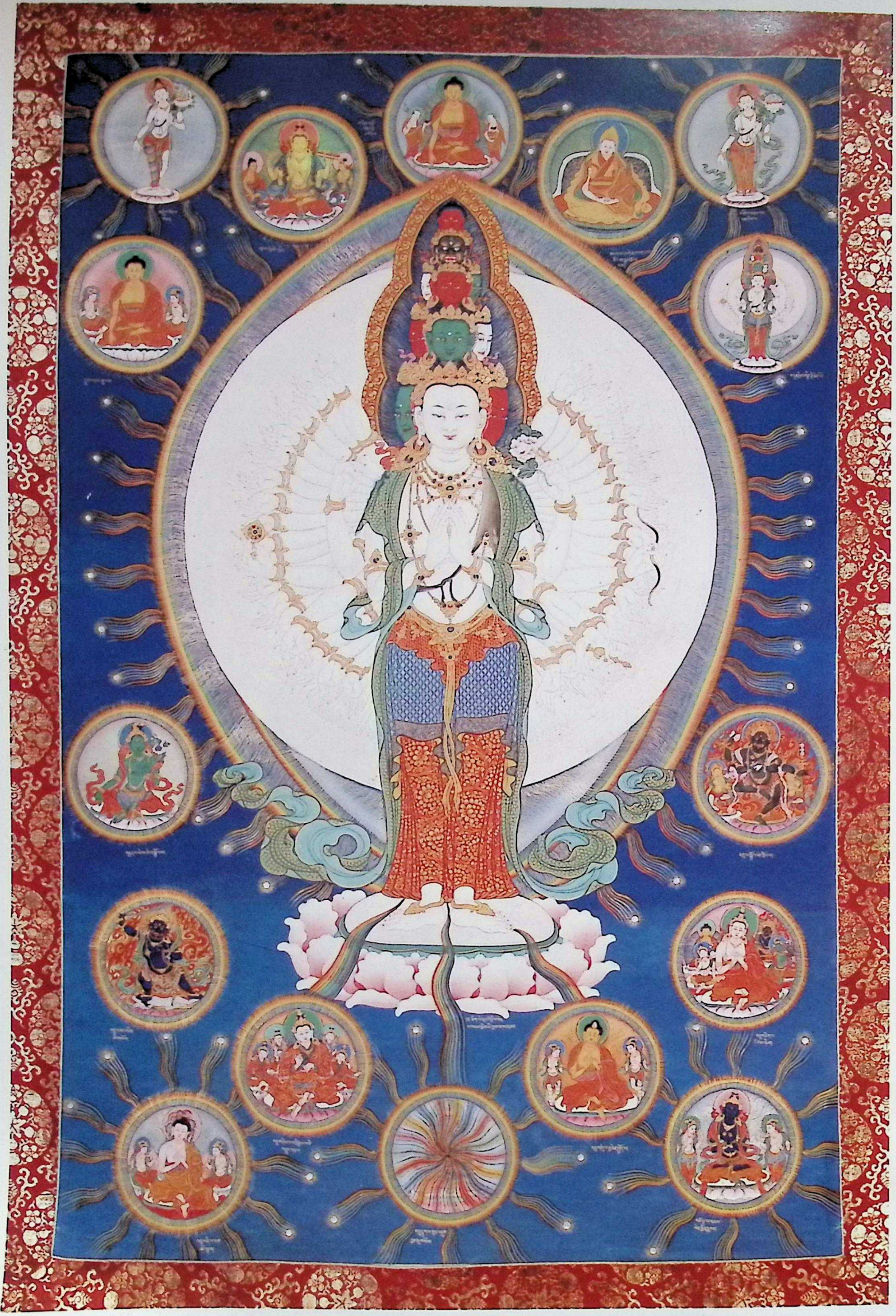

༩༨ བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག

98 噶当派十六尊像

༩༩ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་།

99 千手千眼观音像

༡༠༠ གདུགས་དཀར།

100 大白伞盖佛母像

༡༠༡ གདུགས་དཀར། 101 大白伞盖佛母像

༡༠༢ ཁྲོ་བོ་མི་གཡོ་བ།

102 不动明王像

༡༠༣ སྒྲོལ་དཀར།

103 白度母像

༡༠༤ སྒྲོལ་ལྗང་།

104 绿度母像

༡༠༥ སྒྲ་རིག་པའི་བླ་བརྒྱུད།

105 声律学师承像

༡༠༦ རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན།

106 多吉丹佛塔

༡༠༧ པད་སྤུངས་མཆོད་རྟེན། 107 聚莲塔

༡༠༨ བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན། 108 菩提塔

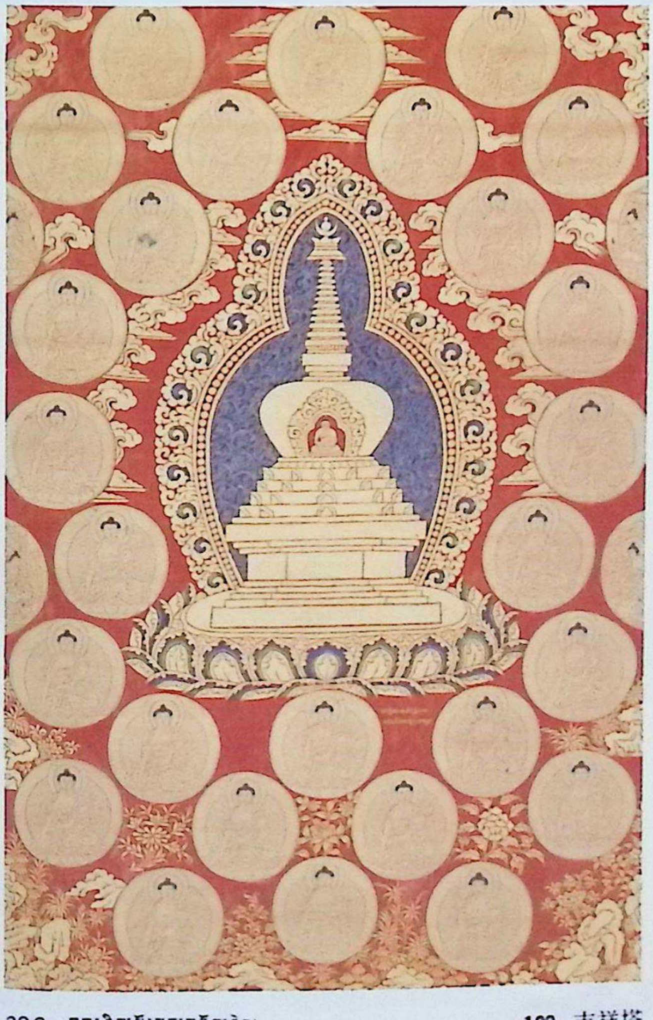

༡༠༩ བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་མཆོད་རྟེན། 109 吉祥塔

༡༡༠ ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་རྟེན། 110 神变塔

༡༡༡ ལྷ་བབ་མཆོད་རྟེན། 111 天降塔

༡༡༢ དབྱེན་སྡུམ་མཆོད་རྟེན། 112 和解塔

༡༡༣ རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན། 113 胜利塔

༡༡༤ མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན། 114 涅槃塔

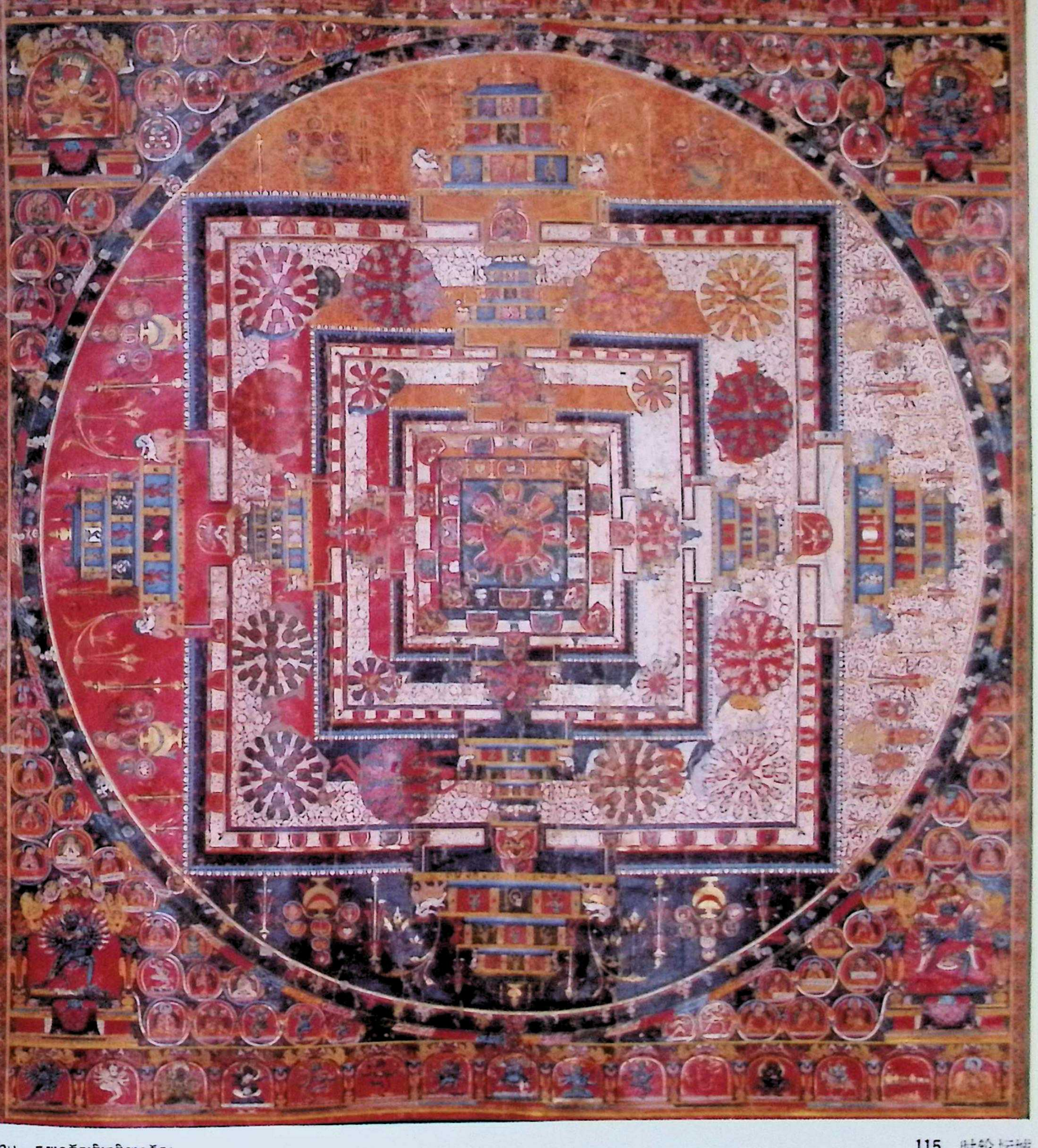

༡༡༥ དུས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར།

115 时轮坛城

༡༡༦ འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། 116 无量者佛坛城

༡༡༧ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར།

117 十六罗汉坛城

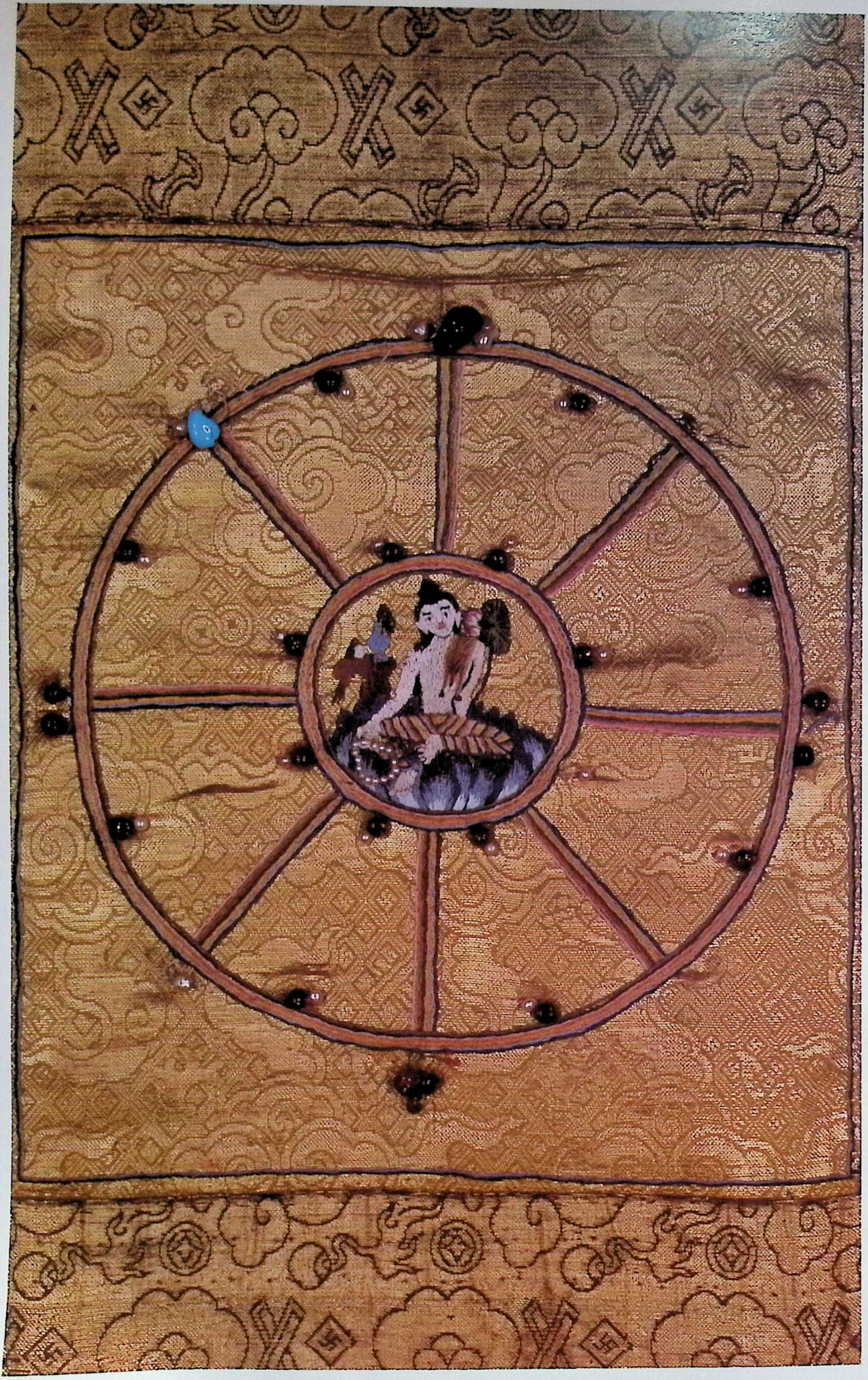

༡༡༨ སྤྱན་རས་གཟིགས་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་དཀྱིལ་འཁོར།

118 静息观音坛城

༡༡༩ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ།

119 吉祥天母像

༡༢༠ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ།

120 吉祥天母像

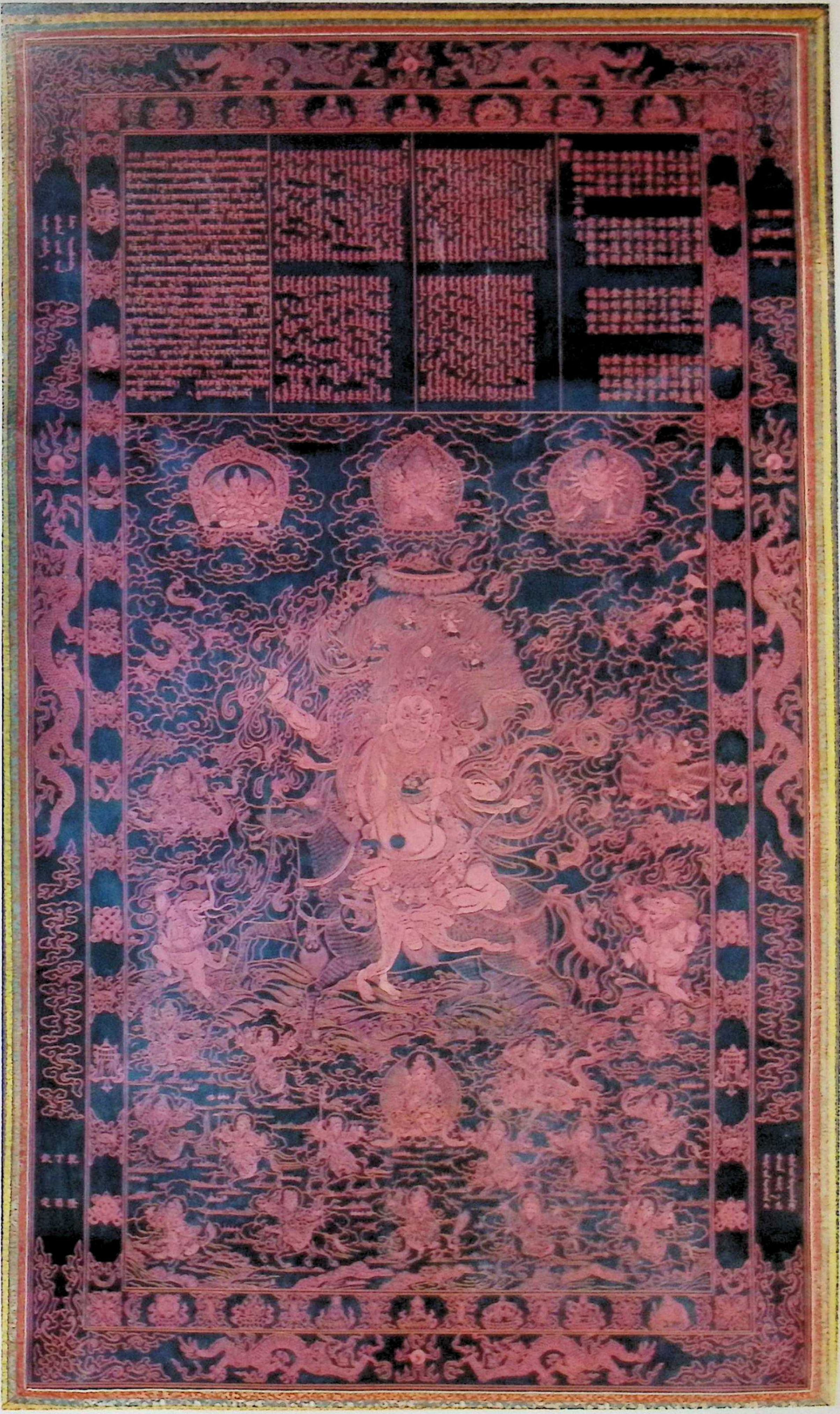

༡༢༡ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། 121 吉祥天母像

༡༢༢ བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས།

122 十二护法女神像

༡༢༣ དུར་བདག

123 尸陀林主像

༡༢༤ ལ་མོ་ཚངས་པ།

124 拉母仓巴护法神像

༡༢༥ ཤར་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་།

125 东方持国天王像

༡༢༦ ལྷོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ། 126 南方增长天王像

༡༢༧ ནུབ་སྤྱན་མི་བཟང་།

127 西方广目天王像

༡༢༨ བྱང་རྣམ་ཐོས་སྲས། 128 北方多闻天王像

༡༢༩ གསོ་དཔྱད་བླ་བརྒྱུད།

129 医药师承像

༡༣༠ ཟས་སྤྱོད་སྨན་དཔྱད་ཀྱི་ཐང་ཀ

130 食行药察图

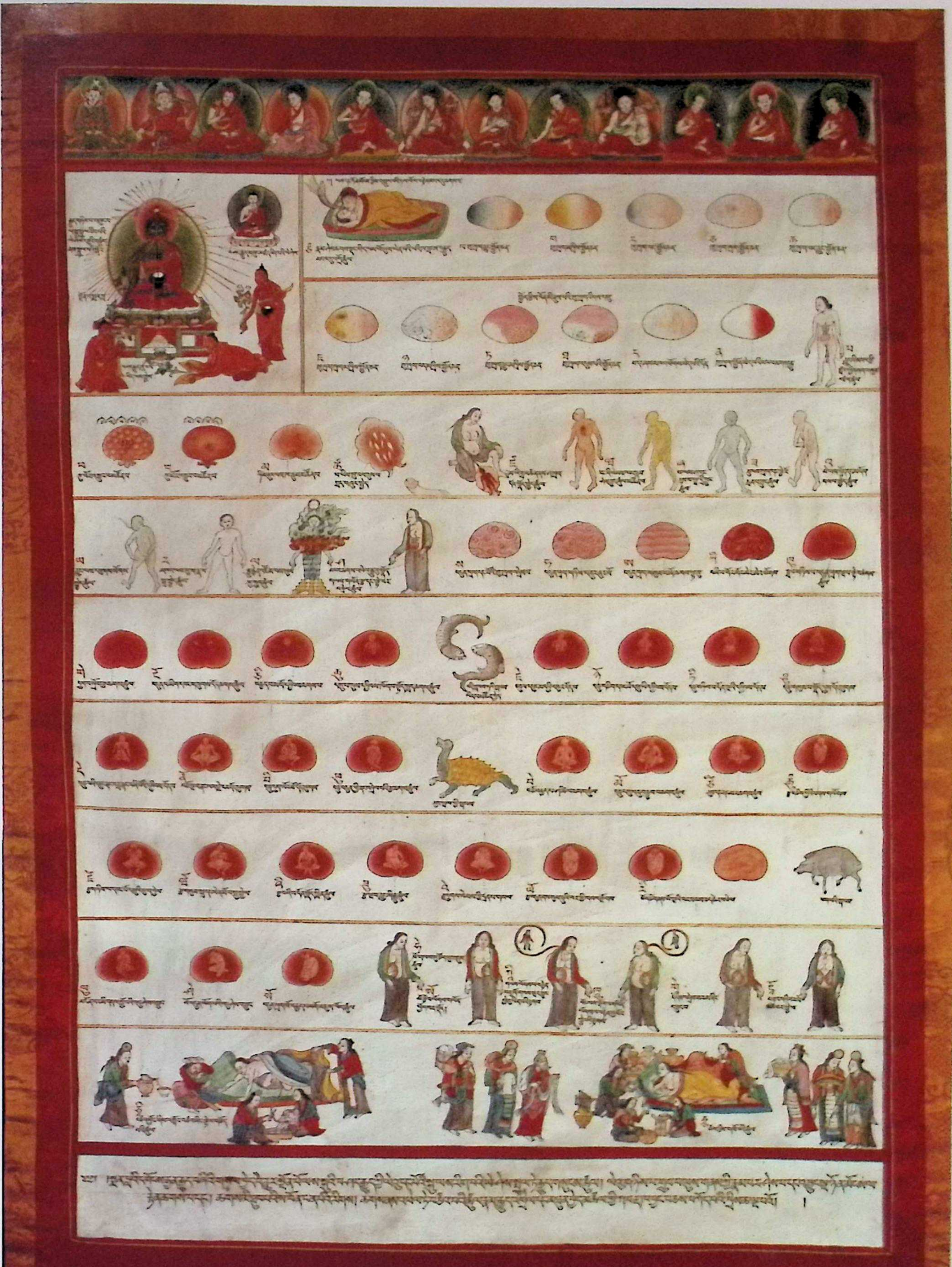

༡༣༡ མངལ་ཆགས་རྒྱས། 131 胚胎发育图

༡༣༢ ནད་བརྟག་པ་དང་གསོ་བ། 132 病态诊治图

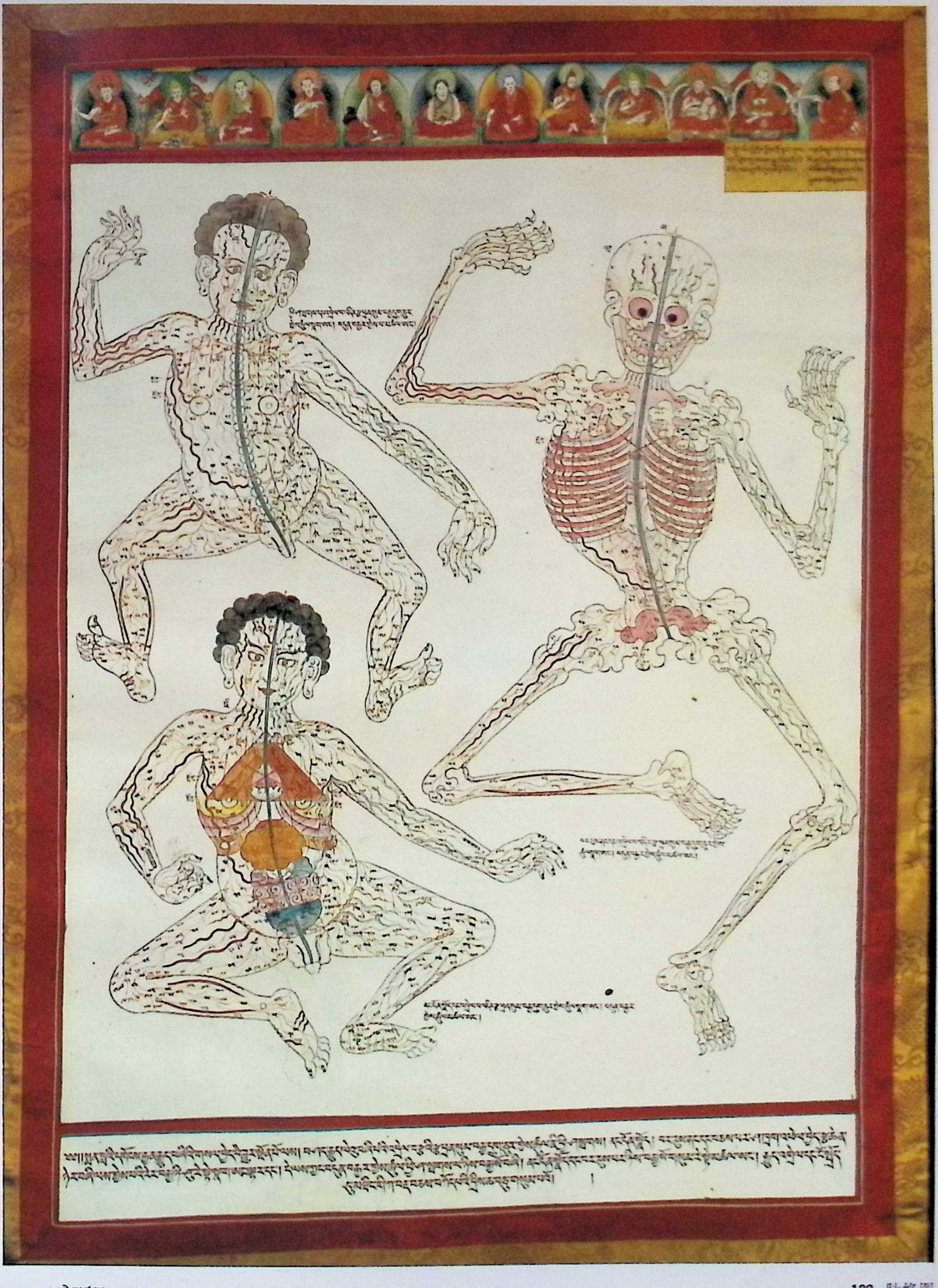

༡༣༣ ཙ་ཁྲིག་རྟལ།

133 脉络图

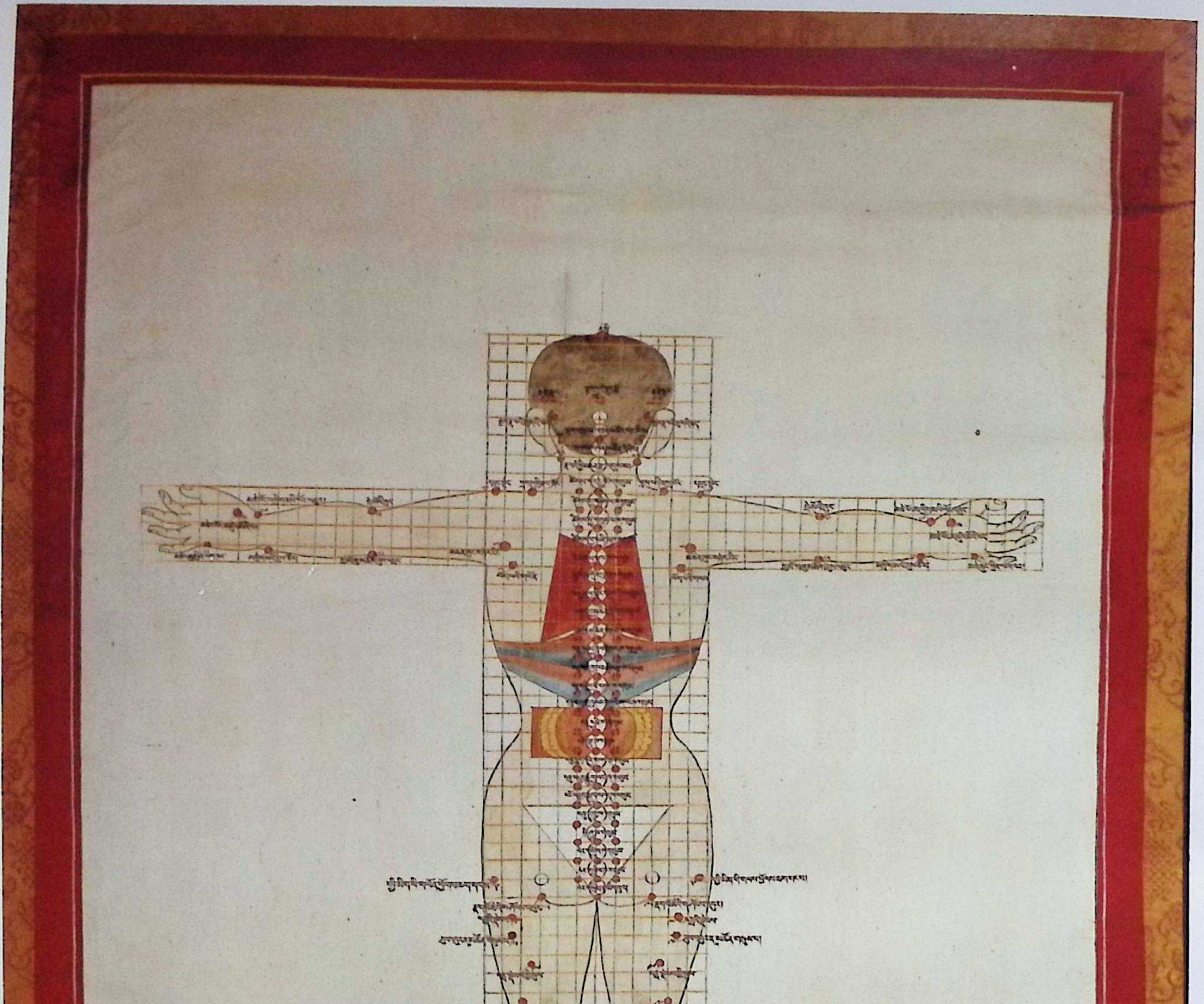

༡༣༤ མེ་བཙའ་དང་གཏར་གཞི་གནས།

134 穴位图

༡༣༥ རྩ་སྨན།

135 草药图

༡༣༦ གཏེར་ཁ་ནས་བྱུང་བའི་སྨན་རིགས།

136 矿物药图

༡༣༧ སྲོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྨན། 137 动物药图

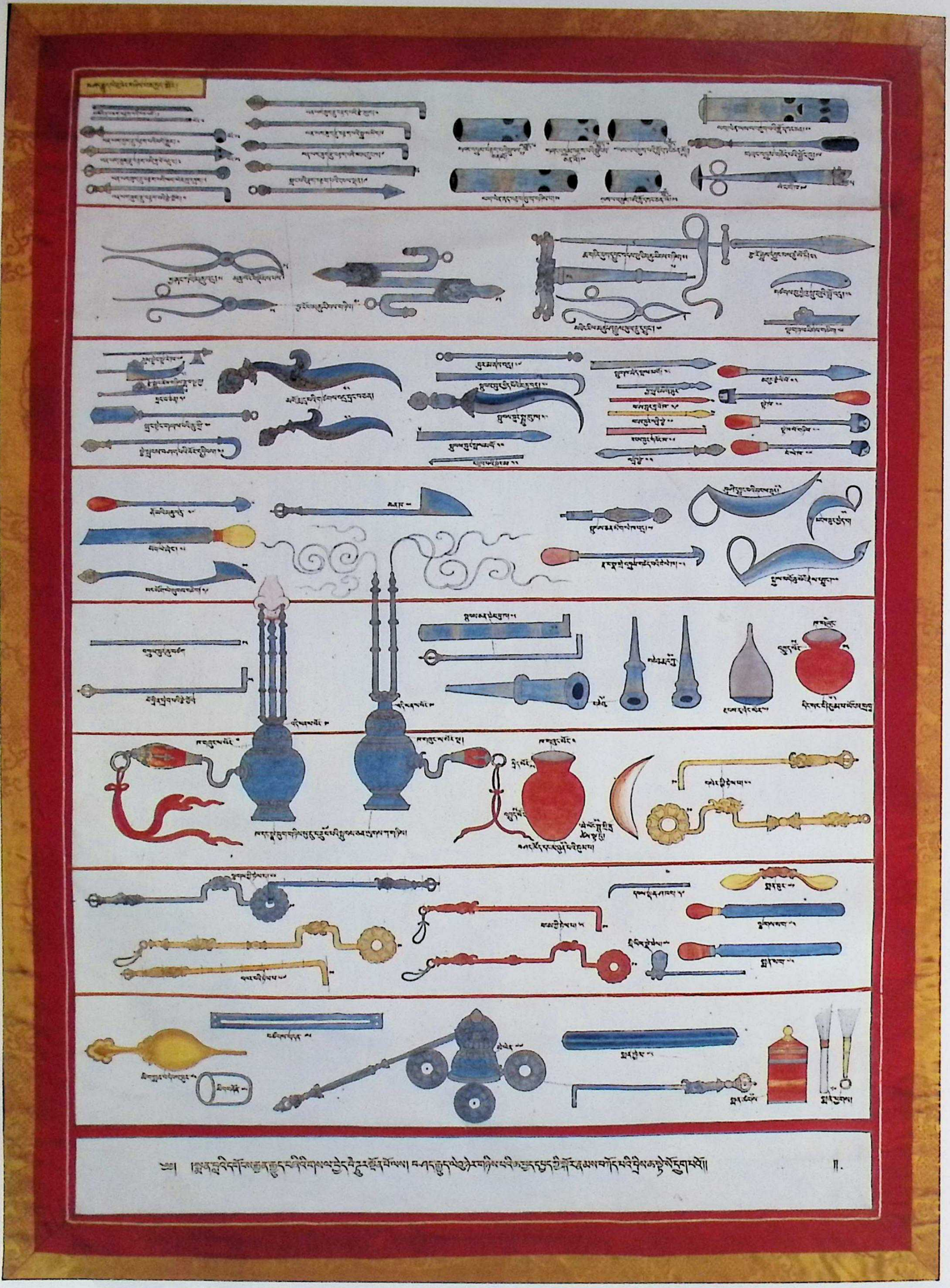

༡༣༨ སྨན་བཅོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད།

138 医疗器械图

༡༣༩ ས་ལམ་རྣམ་གཞག

139 莎朗朗厦

༡༤༠ མཐུན་པ་སྤུན་བཞི། 140 和睦四瑞图

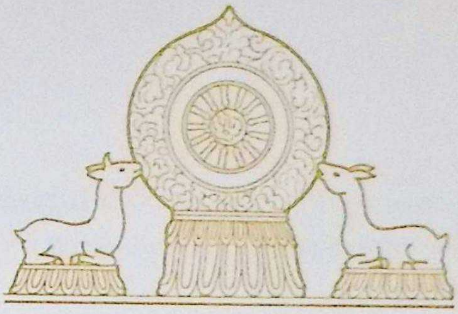

པར་རིས་གསལ་བཤད།

༡ སྲིད་པ་ཧོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྲིད ༣༠ ཞེང་ཚད་ ༤༠ ནོར་གླིང་དུ····· ཡོད།

སྲོག་ཆགས་རུས་སྦལ་གྱི་སྟེང་ལ་སྨེ་བ་དགུ་དང་། སྤར་ཁ་བརྒྱད། ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས། དེའི་སྟེང་དུ་འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྐུ་བཅས་བྲིས་ཡོད་པ་དང་རྒྱུན་སྲོལ་དུ་ཕྱུང་པོ་འདྲེན་པ། བག་མ་གཏོང་ལེན། ཁྲི་འདོན། བླ་དཔོན་ཆིབས་བསྒྱུར་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཉེས་མཐའ་དག་ལ་ཐང་ག་དེ་སྔོན་ལ་འཕྱིར་ནས་འགྲོ་སྲོལ་ཡོད།

༢ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ས་རྩ་མེ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར།

ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྲིད་ ༡༥༧ ཞེང་ཚད་ ༡༣༨ པོ་ཏ་ལར་· ཡོད།

ས་ཆུ་མེ་རླུང་སོགས་དང་། གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་། རི་རབ་བཅས་ཀྱིས་སའི་གོ་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། དུས་བུ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་གྱི་མཚོན་བྱེད་ཡིན།

༣ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ།

ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྲིད་ ༡༥༧ ཞེང་ཚད་ ༡༣༨ པོ་ཏ་ལར་ ཡོད།

རི་རབ་ནི་སྒྲུམ་པོའི་དབྱིབས་ཅན། རྩ་བ་ཕྲ་ལ་རྩེ་མོ་ཡངས་པ། རྩེ་མོར་ལྷའི་རིགས་དང་། རྩ་བའི་འོག་ཏུ་དམྱལ་བ། ཡི་དྭགས། དུད་འགྲོ་རྣམས་རིམ་པར་གནས་ཡོད་ཅེས་ཟེར།

༤ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སྐར་· གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྲིད་ ༡༥༧ ཞེང་ཚད་ ༡༨༣པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

པེ་ཧྲུའུ་དཀར་པོའི་བཞེད་པ་བཞིན་བྲིས་པ། དུས་འཁོར་ལས་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ལ་གླིང་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་བཤད། དེའི་འོག་གཞིར་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་ཡོད། དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་པོའི་ནང་རོལ་ནི་རི་རྣག་དང་། མཚོ་རྣག དཀྱིལ་དུ་ལྷུན་པོ་ཡིན། ཉི་མ་ལྷོ་བགྲོད་དང་བྱང་བགྲོད་གཉིས་ལས་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་ན་མེ་རིའི་སྟེང་དུ་སོང་ལ་ཆུ་དཀྱིལ་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ལྷག བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་ཚེ་གསེར་རིའི་སྟེང་དུ་སོང་ སྐབས་རི་རབ་དང་ཉི་བས་ དེ་གཉིས་ ཀྱི་བར་ སྟོང་ཆ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་ཡོད། གསེར་ཤིག་དངུལ་ཤིག་ཟངས་ཤིག་སོགས་ནི་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་སོ།

༥ དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སྐར་··· གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྲིད་ ༨༥ ཞེང་ཚད་ ༥༥ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་རྒྱུ་ལམ་གྱི་རི་མོ་འདིའི་ཐོག་ནས་བོད་རིགས་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ཀྱིས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ཐོན་སྐྱེད་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལག་ལེན་དངོས་ནང་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་བཞིའི་འགྱུར་བ་དང་། གནམ་རིག་བརྟག་པ། གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་སོགས་གང་ལ་དེ་འཚམས་བྱེད་རྒྱུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་བྱས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་འདོན་གྱི་ཡོད། ལོ་རྟགས་བཅུ་གཉིས་དང་། ལོ་ཁམས་བརྩི་ཚུལ་ནི་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་དེའི་ཐད་མེས་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ནི་གསལ་པོར་མཚོན་ཐུབ།

༦ ཤཱཀྱ་ཡའི་བཀོད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྲིད་ ༡༥༧ ཞེང་ཚད་ ༡༣༨ པོ་ཏ་ལར་· ཡོད།

བྱང་ཤཱཀྱ་ལ་ནི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཁྲོད་དུ་གནས་པའི··· མཛོད་མེད་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། དེར་དབང་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་

ནི་ཆོས་རྒྱལ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཡིན། ཁོང་གིས་ཐོག་མར"དུས་འཁོར"ཀྱི་ཆོས་ཞུས་ནས་གཞན་ལ་སྤེལ《དཔྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དབྱངས》སུ་ཆོས་རྒྱལ་ཟླ་བ་བཟང་པོས་ཆོས་ཞུས་ཏེ་ཤམྦྷ་ལར་ལོག་ནས་མ་ལ་ཡའི་གླིང་དུ་དུས་འཁོར་ཐོས་བསྐང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་པའི་སྐོར་གསལ་ཡོད། ཡུལ་དེ་གངས་ཁྲོད་དུ་གནས་ཤིང་གྲོང་ཁྱེར་གོ་དྲུག་དང་། རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་། དེའི་མདུན་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཟླ་བཟང་གིས་བཞེངས་པའི་དུས་འཁོར་ཐོས་བསྐང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅས་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟར་བྲིས་པའོ།།

༧ བོད་མིའི་འབྱུང་རྩལ། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས། རིང་ཚད་ཕིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༦༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

མི་རིགས་སོ་སོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ཐད་ཚང་མར་རང་རང་གི་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད། བོད་ཀྱི་མིའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྐོར་ལའང་བཤད་སྲོལ་མང་ཙམ་ཡོད་ཙང་། ཙང་ཁྲབ་ཆེ་བའི་བཤད་སྲོལ་གཅིག་ སྟེ་བོད་མིའི་སེམས་པོ་ནི་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་པ་སྤྲེལ་ཀྱན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། མ་བྲག་སྲིན་མོ་གཉིས་འདུས་པ་ལས་སྤྲེལ་ཕྲུག་ཞེ་བརྒྱ་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་མ་རྨོས་པའི་ལོ་ཏོག་བཟས་སྟབས་རིམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མི་རུ་གྱུར་ཞེས་ཟེར། བཤད་སྲོལ་དེར་གཞི་ཀང་སྤྱན་རས་ གཟིགས་ ཀྱི་ སྤྲུལ་པའི་ སྤྲེའུ་ ཞེས་ ཆོས་ ལུགས་ ཀྱི་ རྣམ་པ་ མཆོན་ རུང་། འོན་ཀྱང་སྤྲེའུ་ནས་མི་རུ་འགྱུར་ཞེས་པར་བལྟས་ན་འཕེལ་འགྱུར་སློབ་པའི་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ་དང་འདྲ་པོ་ཡོད།

ཐང་ཀ་འདི་ནི་བོད་མིའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ སྤྲེའུ་ནས་མི་རུ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གཤམ་དུ་བོད་ཀྱི་སྐུ་མཁར་དང་པོ་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་ཡང་བྲིས་ཡོད།

༨ ནས་ ༡༠ བར། བོད་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མཛད་རྣམ། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

ཐང་ཀ་ གསུམ་ གཅིག་ མཚུངས་ ཀྱི་རིང་ཚད་ཕིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༦༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནི། (སྤྱི་ལོ ༦༡༧ ནས་ ༦༥༠ བར) སྤྱི་ལོ་ ༦༢༩ ལོར་བཙན་པོའི་ཁྲིར་འཁོད་ནས་སུམ་རྗེས་སུ་ས་གནས་ཚོ་པ་ཁག་རྣམས་གཅིག་གྱུར་བཟོས་ཏེ་ལྷ་སར་རྒྱལ་ས་བཙུགས། ཁྲིམས་སྲིད་གོང་འཕེལ་བཏང་བ་དང་། ཡི་གེའི་སྲོལ་གཏོད་པ། དཔོན་རིགས་ཀྱི་གོ་གནས་གཏན་འཁེལ་བཅས་བྱས་ཏེ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སྲུང་རྒྱལ་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཙུགས། སྤྱི་ལོ་ ༦༤༡ ལོར་ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཁབ་ཏུ་བསུས། བློ་རྡོ་བའི་བུ་ཕྲུག་ཁྲང་ཨན (ཤེས་ཨན) དུ་མངགས་ཏེ་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་སྐྱིད་ལག་རྩལ་སློབ་གཉེར་བྱས་ནས་རྒྱ་བོད་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་སྤེལ་རེས་བྱེད་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་བཏང་། སྤྱི་ལོ་ ༦༤༩ ལོར་ཐང་གོང་མས་ལག་པའི་ཚེ་པོ་དང་། མཆོ་སྔོན་རྒྱལ་པོའི་གོ་གནས་གནང་སྟབས། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་། རྒྱ་བོད་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་མཛའ་གྲོགས་འབྲེལ་བར་ཤུགས་སྣོན་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་ཆེའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཕྱིན།

སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་མཛད་རྣམ་གྱི་ཐང་ཀ་ཏ་ཙང་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དེབ་འདིའི་ནང་གསུམ་བདམས་ཡོད།

༨ འདིའི་ནང་གཙོ་བོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་བློན་ཆེན་མགར་སྟོང་བཙན་རྒྱལ་ས་ཁྲང་ཨན་དུ་བག་མ་བསུ་བའི་ཕོ་ཉར་མངགས་ཏེ་ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་གདན་དྲངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྲིས་ཡོད། བཤད་སྲོལ་དུ། གོང་མ་ཐང་ཐའི་ཙུང་གིས་ཀོང་ཇོ་བག་མར་བསུ་མཁན་གྱི་ཕོ་ཉ་ཚོར་རིག་པ་འགྲན་དུ་བཙུགས་པས། མགར་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཏེ་བུ་མོ་སུམ་བརྒྱའི་ཁྲོད་ནས་ལྷ་གཅིག་ཀོང་ཇོ་འདི་ཉིད་བདམས། ཐང་གཞི་ཐོག་ཏུ་མགར་གྱིས་ཀོང་ཇོ་བག་མར་བསུས་ནས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་པ་དང་། ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་སོགས་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་བཀོད་ཡོད།

༩ འདིའི་ནང་དོན་ཏ་ཙང་མང་པོ་ཡོད་པ་སྟེ་ སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བང་སོ་བརྩིགས་པ་དང་། མང་སྲོང་མང་བཙན། མེས་ཨག་ཚོམ། འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་སོགས་སྐུ་བལྟམས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། དེ་མིན་ད་དུང་འདུས་སྲོང་མང་རྗེའི་སྐབས་བྱུང་བའི་རྩལ་པོ་ཆེ་མི་བདུན་ཡང་བྲིས་ཡོད།

ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༦༥༠ ལོར་འདས་ཤིང་ཁོང་གི་བང་སོ་ཕྱོ་ཁ་འཕྱོངས་རྒྱས་ས་ཁུལ་དུ་བརྩིགས་ཡོད་ལ། དེའི་མདུན་ཤམ་ཆུ་དང་། རྒྱབ་ལྷུ་ར་རི་རུ་བལྟས་ཡོད།

མང་སྲོང་མང་བཙན (སྤྱི་ལོ་ ༦༥༠ ནས་ ༦༧༦ བར་ ཁྲིར་ བཞུགས) ཁོང་ནི་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཚ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ཡབ་གུང་རི་གུང་བཙན་སྔ་ས་ནས་འདས་སྟབས་ཁོང་གིས་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་རྒྱུན་འཛིན་བཙན་པོ་མཛད།

འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ (སྤྱི་ལོ་ ༦༧༦ ནས་ ༧༠༤ བར་ཁྲིར་བཞུགས) ཁོང་ནི་མང་སྲོང་མང་བཙན་གྱི་སྲས་ཡིན།

མེས་ཨག་ ཚོམ (སྤྱི་ལོ་ ༧༠༤ ནས་ ༧༥༥ བར་ ཁྲིར་བཞུགས) ཁོང་གི་མཚན་ལ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་ཡང་ཟེར། སྤྱི་ལོ་ ༧༡༠ ལོར་ ཐང་གི་ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བཙུན་མོར་བསུས་ནས་སྲས་སུ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་ བཙན་འཁྲུངས། མང་སྲོང་ནས་མེས་ཨག་ཚོམ་བར་གྱི་བཙན་པོ་གསུམ་གྱིས་བོད་དུ་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་དང་གོང་འཕེལ་བཏང་བའི་བྱ་རིམ་ནང་དེ་ཙམ་གྱི་བྱས་རྗེས་མེད་པར་བརྗེད། རི་མོ་བ་ཆོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རི་མོ་བྲི་སྐབས་ཁོང་ཚོ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་རང་བྱས་མེད་ཁར། ཁོང་ཚོ་འཁྲུངས་པའི་སྐོར་ཡང་སྲོང་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ་དུ་འཁོད་པའི་ཐང་གཞི་ནང་ཞོར་

ཏུ་བཀོད་པ་ཅམ་མོ། དེབ་ཐེར་དང་གསལ། འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེའི་སྐབས་སུ་རྩལ་པོ་ཆེ··མི་བདུན་བྱུང་བ་སྟེ། ཇོག་རིང་ལ་ནག་པོས་གླང་པོ་ཆེ་ཐེག ཇོག་ཀྲིང་ཁམས་ཀྱིས་གཡག་བྲུས་པོ་ཆེ་ཐེག གནོན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མདའ་སྟེ་ཁ་མས་བྱ་ཁྲའི་སྙེད་པ་བཅད། སྲས་མདོངས་ཅན་གྱིས་མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་གིས་སྐྱེབས། མགོས་གཡག་ཆུང་གིས་ཤ་བའི་རྒྱུད་ཕྱུ་བྱེ་མས་བཀངས་ཏེ་ལྟད་ལ་བསྐོར། ཅོག་རོ་འབྲོང་གསོར་གྱིས་འབྲོང་ཐུར་དུ་རྒྱུག་པ་གྱེན་དུ་འཐེན་ནུས། གནོན་ཁྲི་བདུན་གཡུ་བྱིན་གྱིས་ཏ་བཟང་པོ་གཡང་ལ་མཆོངས་པ་གྱེན་དུ་འདྲེན་ནུས་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐང་གའི་ཐོག་ཏུ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་ངང་བྲིས་ཡོད།

༡༠ འདིའི་ནང་གཙོ་བོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐབས་ར་ས་འཕྲུལ··སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཚུལ་དང་། བཙུན་མོ་མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྕམ་ལ་སྲས་གུང་རི་གུང་བཙན་འཁྲུངས་པ། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་འདས་པ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་རི་མོར་བཀོད་ཡོད།

སྲས་གུང་རི་གུང་བཙན་གྱི་འཁྲུངས་ལོ་དང་འདས་ལོ་ཁ་གསལ་ མི··འདུག 《དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དབྱངས》ལས། “སྲས་གུང་རི་གུང་བཙན་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་ཚེ་རྒྱལ་སར་དབང་བསྐུར།”དགུང་ལོ་བཅོ······བརྒྱད་ལོན་ནས་གཤེགས། “སླར་ཡབ་རྒྱལ་པོས་སྲིད་བཟུང”ཞེས་འཁོད།

༡༡ ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་ཕེབས་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞིང་ཚད་ ༥༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ནི་གཡུང་ལྷུང་རྫོང་ལིའི་བུ་མོ་ཡིན་པ་དང་། ཐང་གོང་མ་ཀྲུང་རྫོང་གིས་ཕྱུག་ཚབ་ཏུ་ཉར་ནས་ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོའི་གོ་ས··སྤྲོད་དེ་ཕུར་རྒྱལ་བཙན་པོའི་བག་མར་སྦྱིན། ཐང་ཅིན་ལུང་ཁྲི་ལོ་གསུམ་པ (ཕྱི་ལོ་ ༧༠༩ ལོར) ཕུར་རྒྱལ་གྱིས་བློན་ཆེན་མངགས་ཏེ་བག་མ་བསུ་བར··བཏང་། ཅིང་ལུང་ཁྲི་ལོ་བཞི་པ (ཕྱི་ལོ་ ༧༡༠ ལོར) ཐང་ཀྲུང་རྫོང་གིས་ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བག་མར་སྦྱིན་ནས་བོད་དུ་བཏང་།

ཀིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ནི་ཐོག་མར་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱི་སྲས་ལྡང་ཚ··ལྷ་དབོན་གྱི་བག་མར་བསྒྲུས་རུང་། རྒྱལ་སྲས་ཏ་ཐོག་ནས་ལྷུང་སྟེ་འདས། ཀོང་ཇོས་ལམ་དུ་ལེགས་ཉེས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལ་བལྟས་པས། རྒྱལ་པོ་བཞིན་ལྷ་རས་ཁྲིངས་པ་ཞིག་འཆར་སྣང་བས་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང··བ་ཤེས་རུང་། ལན་ཅིག་བག་མར་ཕེབས་ཏེ་ཕྱིར་ལོག་ན་མི་འགྲིག་པར་བརྩིས་ནས་བོད་དུ་ཕེབས། ཡབ་མེས་ཁག་ཆེམ་དང་འདུས། བཞུགས་ཡུལ་བསམ་ཡས་ཉེ་འདབས་ཀྱི་བྲག་དམར་མཁྲིན་བཟང་དུ་བྱས་ཤིང་གྲགས་ཆེ་བའི་ཕུར་རྒྱལ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐུ་བལྟམས་སོ།།

༡༢ ནས་ ༡༥ བར། བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆོན་བྲིས།

ཐང་ཀ་གསུམ་ གཅིག་ མཚུངས་ཀྱི་ རིང་ཚད་ ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞིང་ཚད་ ༥༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན (ཕྱི་ལོ་ ༧༥༥ ནས་ ༧༩༧ བར་ཁྲིར་བཞུགས) ཁོང་ནི་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱིས་ཁབ་ཏུ་བསུས་པའི་བཙུན་མོ་ཐང་གི་ཀིམ་ཤིང··ཀོང་ཇོར་འཁྲུངས་པའི་སྲས་ཡིན། དགུང་ལོ་ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་ཁྲིར་འཁོད་ཅིང་། ནར་སོན་རྗེས་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཤུགས་ཆེན་གྱིས་རོགས་སྐྱོར་མཛད་དེ་ཐོན་དུ་ཐ་གསལ་སྣང་སོགས་ཁྲང་ཨན་དུ་ཏ་ཤང་དང་། ཆོས་དཔེ་གདན་འདྲེན་པར་མངགས། དེ་རྗེས་ཡང་བལ་ཡུལ་དང་། རྒྱ་གར་ནས་ཆོས་དཔེ་དང་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ། ཨུ་རྒྱན་པདྨ་འབྱུང་གནས་སོགས་གདན་དྲངས་ཏེ་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། སད་མི་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི···ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་དེ་བོད་ལ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་ཧུར་བརྩོན···ལྡན་པའི་སྐུལ་འདེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཐོན་ཡོད།

ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་མཛད་རྣམ་འཁོད་པའི་ཐང་ག་ཏ་ཅང་མང་པོ··ཡོད་པའི་ནང་ནས་དེབ་འདིའི་ནང་གསུམ་བདམས་ཡོད།

༡༢ འདིའི་ནང་གཙོ་བོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་སློབ་ཆེན་ཐ··གསལ་སྣང་བལ་ཡུལ་དུ་མངགས་ཏེ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་གདན་དྲངས···པའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཐེག་ཆེན་མདོ་རྒྱུད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་བོད་ལ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་གར་དུ་ཐེག་ཆེན་ཉམས་རྒུད་དུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཡིན། ཐོག་མར་ཕེབས་སྐབས་དམར་པོ་རིར་ཐོག་བརྒྱབ་པ། འཕང་ཐང་ཆུས་འཁྱེར་བ། ནད་ཡམས་བྱུང་བ་བཅས་ཀྱི་རང་བྱུང་གནོད་འཚེ་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་འཕྲད་སྟབས་བོན་པའི་ཆོས··ལུགས་པས་དེར་ཁ་གཡར་ཏེ་ནང་ཆོས་ལ་ཤུགས་ཆེའི་ངོ་རྒོལ་བྱས་པར···བརྟེན། དུས་ཡུན་ཟླ་བ་བཞི་ཙམ་ལས་མ་བཞུགས་པར་ཕྱིར་ལོག་དགོས་བྱུང་བ་རེད། དེ་རྗེས་སླར་ཡང་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་དང་ཁོང་གཉིས་ཕྱི་རྗེས་སུ་ཕེབས་ཏེ་གཞི་ནས་གནས་སྐབས་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་བཅས་སོ།

༡༣ འདིའི་ནང་གཙོ་བོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་བོན་ཆོས་དབར་གྱི་འཐབ་རྩོད་སྐོར་བྲིས་ཡོད། ཁྲི་སྲོང་ཁྲིར་འཁོད་པའི་ཐོག་མར་ཕུར་རྒྱལ་རྒྱལ་པོའི་ནང་འཁོར་དུ་མ་ཞང་གིས་གཙོ···བྱས་བོན་པོའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་བློན་ཆེན་ཁག་ཅིག་གིས་ནང···ཆོས་ལ་ཤུགས་ཆེའི་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཏེ་བོན་ཆོས་དར་ཁྱབ་གཏོང་རྒྱུའི་འདོད···ཚུལ་འཛིན་ནས་ནང་ཆོས་འགོག་པའི་བཀའ་བཏང་སྟེ་ཕུར་རྒྱལ་མངའ····ཁོངས་སུ་ནང་པའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དང་། རྒྱའི་ཧྭ་ཤང་དང་། བལ་པོའི་བཙུན་པ་ཕྱིར་འབུད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་སྟབས་ཕེ་རོ་ཙ་ནས་གཙོ་བྱས་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་བློན་ཆེན··འགའ་ཤས་རྒྱ་ནག་ཏུ་མི་སྤྲོས་མཐུ་མེད་བྱུང་བ་རེད། ནང་པའི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་བར་ཆད་བྱུང་རུང་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་ནང་ཆོས··

གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་ལ་གཡོ་འགུལ་ཐེབས་ཐུབ་མེད། ཁོང་ནར་སོན་རྗེས་ནང་ཆོས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་བློན་ཆེན་མ་ཞང་སོགས་ལ་ཉེས་ཆད་ནན་པོ་བཅད་ནས་ཤུགས་ཆེན་གྱིས་ནང་ཆོས་ལ་རོགས་སྐྱོར་མཛད་སྟབས་མཐར་རྒྱ་གར་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་དེ་སྤུར་རྒྱལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཞི···ནས་སྟོབས་ཤུགས་འཕེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།

༡༤ འདིའི་ནང་གཙོ་བོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དང་། མཐུ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ལྡན་པའི་འབངས་ཉེར་བཞིའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད། འབངས་དེ་དག་ནི་མང་ཆེ་བ་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིན་ནས་ནང་པའི་ཆོས་ལ་སློབ་གཉེར་བྱེད་ སྦྱོང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་ཡིན། ལ་ལས་ནམ་མཁར་འཕུར་ཐུབ་པ་དང་། ལ་ལས་མཛུབ་མོ་བྲག་ཏུ་བཙུགས་ནས་ཆུ་རྒྱུན་འདོན་ཐུབ་པ། ལ་ལས་འཆི་ཟིན་པ་གསོན་ཐུབ་པ། ལ་ལས་ངམ་བརྗིད་ཅན་གྱི་གཅན་གཟན་འཆུམ་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གྱི་མཐུ་དང་ནུས་པ་ལྡན་ཡོད་ཅེས་དང་། བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནང་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དང་ཁོང་ཚོར་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྔ་ཟེར།

༡༥ ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ། ཤིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༠ ཞེང་ཚད་ ༡༤༤ ཟོ་ཏ་ལར་ཡོད།

བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་སྔ་དར་ནི་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐབས་སྲོལ་གཏོད། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་། ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་ཡང་རྩེར་སོན་ཡོད། ཁོང་རྣམ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུར་ནུས་པ་ཤུགས་ཆེན་འདོན་ཡོད་སྟབས་རྗེས་འཇུག་གི····ཆོས་པ་ཚོས་ཁོང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཆེད····ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་གྲགས། ཐང་གའི་དབུས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དང་། གཡས་སུ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན། གཡོན་དུ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ཡིན། སྲོང་བཙན་གྱི་འོག་ཏུ་གླེགས་བམ་འཛིན་ནས་བཞེངས་པ་དེ་ནི་བོད་ཡིག་གི་བྱེད་པོ་སམྦྷོ་ཊ་དང་། མཁར་བ་འཛིན་པ་དེ་ནི་མགར་སྟོང་བཙན་ཡིན་པས་ཁོང་གཉིས་པོ་སྲོང་བཙན་གྱི་བློན་ཆེན་ཡིན།

༡༦ ལྷ་ལུང་དཔལ་རྡོར་གྱིས་གླང་དར་མ་བསད་པ། ཤིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༥༢ ཟོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པར་སྤུར་རྒྱལ་བཙན་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན····ཤིག་ཏུ་བཀྲོངས་རྗེས་ནང་པའི་ཆོས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་བློན་ཆེན་གྱིས···གླང་དར་མ་བཙན་པོའི་ཁྲིར་བསྐོས། ཁོ་ཆོས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་བཀག་པ་དང་། སྒྲིག་ཆས་གཏོར་བ། ཆོས་དཔེ་མེར་བསྲེགས་པ། བཙུན་པར་དྲག་གནོན་བྱེད་པ་སོགས་ཆོས་ལ་བཀག་འགོག་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་བ···དེར་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནང་གླང་དར་མས་ཆོས་བསྣུབས་པ་ཞེས་ཟེར། དུས་ཐིང་དེ་བྱུང་རྗེས་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཡེར་པ་རི་ཁྲོད་དུ་སྒོམ་བརྒྱབས་ཏེ་གནས་པའི་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་གླང་དར་བསད་ནས་ནང་པའི་ཆོས···ལུགས་སླར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད་དེ་མདའ་གཞུ་སྦས་ནས་ལྷ་སར་འོང་། གླང་དར་མས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྡོ་རིང་ངོས་ཀྱི་ཡི་གེར་ལྟ་བའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ཏེ་མདའ་བརྒྱབས་ནས་བསད་པའོ། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུམ་བུ་དེ་དག་བྲིས་ཡོད།

༡༧ ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་། ཤིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༥༢ ཟོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་བོད་དུ་སྐད་གྲགས་ལྡན་པའི་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་། སེ་ར། འབྲས་སྤུངས། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་བཅས་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། ད་དུང་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༠༩ ལོ་ནས་འགོ་བཙུགས་པའི་ལོ་ལྟར་ཐེངས་རེར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འཚོགས་པའི་ཚེ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའང་བྲིས་ཡོད། སྨོན་ལམ་སྐབས་དགོན་སྡེ་ཆེ་ཁག་ཁག་གཅིག་གི་དགེ་འདུན་ཕྱག་དཔེ་མཁས་ཅན་ནང་གི་གྲངས་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་དགེ····བཤེས་དམ་བཅའི་བགྲོ་གླེང་བྱེད་པར་ཐེབས་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་དཀྱིལ་དུ་གནས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་བཀའ་བཀོད་དང་བཙུན་མོ་ཝུན་ཤིང་ཀོང་ཇོས་སྐོར་ཐང···གི་རྩིས་བརྒྱབ་པ། བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་འགན་འཁུར་བཞེས་ནས་ཐུགས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན།

འབྲས་སྤུངས་དགོན་པ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ནུབ་ངོས་ལི་དབར་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱི་སར་གནས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༡༦ ལོར་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྡན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ།

སེ་ར་དགོན་པ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་ངོས་ཀྱི་ལི་དབར་བཅུའི···སར་གནས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༡༩ ལོར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ།

བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་དགོན་པ་ནི་གཞིས་རྩེར་གནས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༤༧ ལོར་ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས་ཕྱག་བཏབ། ཐང་གའི་ཐོག་ཏུ་གདན་ས་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་བརྗིད་ཅིང་ཆགས་པའི་ཡར་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་དང་། ཐོག་རྩིགས་བང་རིམ་ཅན་བཅས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་དེ་དག་བྲིས་ཡོད།

༡༨ བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་། ཤིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༥༢ ཟོ་ཏ་ལར་ཡོད།

བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ནི་བོད་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྲ་ནང་····

རྫོང་གི་ཁོངས་ཡར་ཀླུང་གཙང་པོའི་བྱང་ངོས་སུ་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཕྱུར་རྒྱལ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་ཀུ་རྒྱན་བཏུས་ས་གཞི་བརྟག་པ་དང་། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོས་བཟོ་དབྱིབས་བཀོད་པ་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་ཨུ་ཏན་པུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ། བོད་དང་། རྒྱ་ནག རྒྱ་གར་བཅས་ཀྱི་ཨར་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་ཉམས་འགྱུར་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྐྲུན་པའོ། དེའི་དབྱིབས་ནི་དབུས་སུ་ཆགས་པའི་ལྷ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི་རི་རབ་ཀྱི་ཚུལ་དང་། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་སུ་གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པའི་····གླིང་ཆེན་བཞི་དང་། གླིང་ཕྲན་བརྒྱད། ཉི་མ་དང་། ཟླ་བའི་མཆོད་ཁྱེད་ཡཀྴ་གོང་འོག ཟུར་བཞིར་དཀར། དམར། སྔོ། ནག་མདོག་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་བཞི་དང་། ཁོར་ཡུག་ལྕགས་རི་སྐོར་མོས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་དེའི་ཐོག་ཏུ་མཆོད་རྟེན་ཆུང་ངུ་ཆིག་སྟོང་བརྒྱ་མེད་བཅུ་མེད་བརྒྱད་ཡོད་པ་དང་། སྒོ་བཞིའི་འགྲམ་དུ་རྡོ་རིང་བཞི་བཙུགས་ཡོད། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་བཙུན་མོ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་ཁང་རེ་བཞེངས་པས་རྗེ་མོའི་གླིང་གསུམ་ཞེས་ཟེར། གཙུག་ལག་ཁང་དེ་བཞེངས་རྗེས་མཁན་སློབ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་གནང་ནས་རབ་གནས་མཛད་པ་མ་ཟད། ཞི་བ་འཚོས་མཁན་པོའི་འགན་བཞེས། ཁྲི་སྲོང་གི་བཀའ་ལྟར་བ་ཕྲུག་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་སད་མི་བདུན་ཟེར། དེ་ནི་བོད་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གསུམ་ལྡན་གྱི་དགོན་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ·····གསང་སྔགས་རྙིང་མའི་མ་དགོན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་ཏུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྩིས་པོའི་བརྗོད་ཉམས་ལྡན···པའི་ཡུལ་ལྗོངས་རྣམས་ཆགས་དམ་པོའི་སྒོ་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རབ་གནས་མཛད་སྐབས་མི·····རྣམས་ཀྱིས་དགའ་སྤྲོའི་གླུ་གར་ལ་རོལ་བའི་རྣམ་པའང་མཚོན་ཡོད།

༡༩ ཞུན་ཤང་རྗེ་ཡི་ཕོ་བྲང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༤༢ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཞུན་ཤང་རྗེ་ཡི་ཕོ་བྲང་ནི་ལྷ་ས་སྐྱིད་ཆུའི་ལྷོ་ནུབ་ཏུ་གནས་ཤིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་དུས་འགོར་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་བསྐྲུན···གནང་མཛད་པའི་བརྗོད་ཆགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མཆོད་རྟེན་ལྷ་བུའི་ཐོག···རྩེགས་ཅན་གྱི་ཨར་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་ཞིག་ཡིན། འོག་གི་ཐོག་རྩེགས་གསུམ་ནི་རྡོ་ལས་གྲུབ་པའི་མཁར་ཡིན་སྟབས་ཞུན་ཤང་རྗེ་ཡི་ཕོ་བྲང་ཞེས་གྲགས། བར་གྱི་ཐོག་རྩེགས་གསུམ་སོ་ཕག སྟེང་གི་ཐོག་རྩེགས་གསུམ་ཤིང་བཅས་ལས་གྲུབ་སྟེ་རྩེགས་པ་དགུ་ཅན་གྱི་ཡང་སྟེང་དུ་རྒྱ་ཕིབས་རླུང་གིས་འཁོར··བ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་བརྗོད་ཅིང་ཉམས་དགའ་བའི་ཨར་ལས་བཀོད་པ་དེ་དག་བྲིས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆབས་ཅིག་ཏུ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བྲིས་ཡོད། ཞུན་ཤང་རྗེ་ཡི་ལྷ་ཁང་གི་ཐོད་ཆར་རྒྱ་དཔེ་བསྒྱུར་བ་དང་། བོད་ཡིག་བཅོས་སྒྲིག འདེགས་བྱེད་དང་འཛུལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་གཞི་གཅིག་གྱུར་བྱས་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མངོན་གསལ་དོད་པོས་བྲིས་ཡོད··པས། ཐང་གའི་ཐོག་ནས་སྐབས་དེའི་རིག་གནས་དར་རྒྱས་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་མཐོང་ཐུབ།

༢༠ གྲུབ་མཁར་དགུ་ཐོག ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༤༢ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

གྲུབ་མཁར་དགུ་ཐོག་ནི་ལྷོ་ཁ་ལྷོ་བྲག་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། 《མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར》སོགས་ལས་དེ་ནི་མི་ལ་རས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩིགས་པ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་ཡོད། མི་ལ་རས་པའི་མཚན་ལ་ཐོས་པ་དགའ་ཟེར་ཞིང་ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད···གྲུབ་མཐའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཅིག་ཡིན། ལ་སྟོད་གུང་ཐང་དུ་སྐུ་བལྟམས་པ་དང་། སྐུ་ན་སྨྲ་དུས་ཡབ་གཤེགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡུམ་ལ་ཨ···ཁུས་བརྙས་བཅོས་ཀྱིས་ཞིང་ཁང་ནོར་གསུམ་འཕྲོག་སྟབས་གཞན་གྱིས་བྱ···ཐབས་བྲལ་ནས་མཐུ་བསླབས་ཏེ་ངན་ལན་འཇལ་རྒྱུའི་བསམ་པ་བསྐྱེད་ཅིང་ཡུམ་གྱི་བཀའ་བཞིན་ཁོང་གིས་མཐུ་བསླབས་ནས་མཐུ་ནུས་ཀྱིས་ཡུལ་མི···མང་པོ་བསྣགས་པས་དེའི་སྡིག་འབྲས་ལ་སྐྲག་སྣང་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༠༧༧ ཁོང་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ལ་སོན་སྐབས་ལྷོ་བྲག་མར་པ་ལོ་ཙཱ་བ་ཤེས་གཉེན་དུ···བསྟེན་ནས་ཆོས་ཞུས། མར་པས་ཁོང་གི་སྡིག་པ་སྦྱང་ཆེད་ཤར་རིར་མཁར་ཟླུམ་པོ་དང་། ནུབ་རིར་ཟླ་གམ་དབྱིབས། བྱང་རིར་གྲུ་གསུམ་པ་བཅས་བརྩིགས་ནས་བྱེད་ཙམ་སོང་པ་དང་། ས་ས་མལ་དང་རྡོ་རྡོ་མལ་དུ་སྐྱེལ་ཅིག་ཅེས་པའི་བཀའ་ནན་དྲག་པོའི་ངོར་དེ་ལྟར་ཞུས། མཐར་མཁར་སྐུ་བོ་དགུ་ཐོག་སྟེང་དུ་མཛོད་ཁང་བཅས་བཅུ་ཅན་གྲུ་བཞི་པ་ཞིག་བརྩིགས།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་མི་ལ་རས་པས་གྲུབ་མཁར་དགུ་ཐོག་རྩིག་པའི···གནས་ཚུལ་དང་མཚམས་ལ་བཞུགས་པའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད།

༢༡ མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུ་གཉིས། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༤༢ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་ལྷ་གཅིག་གོང་རྗེའི་སྐོར་ཐང་གི་རྩིས་ལས་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་འདི་སྲིན་མོ་གན་རྐྱལ་གྱི་ཚུལ་དང་། འོ་ཐང་གི་མཚོ་འདི་སྲིན་མོའི་སྙིང་ཁྲག་ཏུ་གཟིགས་ནས་དེར་རྗེ་བོའི་བཞུགས··ཡུལ་ར་ས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དམར་ལྕགས་ཀྱི་རི་སྲིན་མོའི་སྙིང་གི་རྩ་བར་འདུག་ཙང་བཙན་པོའི་ཕོ་བྲང་གིས་ནོན་ཞིང་། སྲིན་མོའི་ཡན་ལག་དང་རྐང་ལག་གནོན་པར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་འདུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞི་སྟེ།

གཡོན་རུ་ཁྲ་འབྲུག གཡས་རུ་གཙང་འགྲམ། སྲུས་རུ་བཀའ་ཚལ། རུ་ལག་གྲུམ་པ་རྒྱང་གི་ལྷ་ཁང་བཅས་དང་། ཡང་འདུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞི་སྟེ། ཀོང་པོ་བུ་ཆུ། སྤྲ་བྲག་མཁོ་མཐིང་། བྱམས་སྤྲིན་དགེ་རྒྱས། པ་བྲ་དུམ་རྩེ་བཅས་དང་། རུ་གནོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི་སྟེ། ཁམས་ཀློང་ཐང་སྒྲོལ་མ། བྲ་གྲོ་སྐྱེ་ཆུ། ཚལ་རིག་ཤེས་རབ་སྒྲོལ་མ། ཚངས་པ་རླུང་གནོན་བཅས་མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་རུ་གནོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཅུ་གཉིས་བཞེངས།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་ཏུ་ལྷ་ཁང་དེ་དག་གི་ཆགས་ཚུལ་བྲིས་ཡོད།

༢༢ ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་དང་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༥༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་བརྩིགས་པ་དང་། བར་སྐབས་དམག་འཁྲུག་དང་ཐོག་སྐྱོན་གྱིས་འཐོར་ཞིག་ཅི་ཆེ་བྱུང་རུང་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་སླར་ཡང་བརྩིགས་པའི་ཕོ་བྲང་དེ་ནི་དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལྡན་ཞིང་ཐོག་རྩེགས་བཅུ་གསུམ་ལ་མཐོ་ཚད་སྨིད་བརྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད། ཕོ་བྲང་དཀར་པོ་ནི་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་བཞུགས་ཡུལ་དང་། ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་སྒོའང་སྤྱོལ་ཡུལ་ཡིན། ཕོ་བྲང་དམར་པོ་ནི་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་གསེར་གདུང་ལྷ་ཁང་ཡིན།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་བརྗོད་ཆགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་བྲིས་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་བཞེངས་པའི་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བར་སྐོར། གཡས་ངོས་ཀྱི་ཐོད་ཆར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༡༩ ལོར་བཞེངས་པའི་སེ་ར་དགོན་པ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༢༣ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༥༡ ཞེང་ཚད་ ༧༣ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པ་ནི་གཞིས་ཀ་རྩེའི་ཉི་ཟེར་རིའི་གཤམ་དུ་གནས་ཡོད་ཅིང་། མིང་གྲེང་ཐུང་ཁྲི་ལོ་བཅུ་གཉིས་པ (སྤྱི་ལོ་ ༡༤༤༧ ལོར) རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སློབ་ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས་ཕྱག་བཏབ། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་བསྐྱེད་མཛད། ཆིང་རྒྱལ་རབས་དུས་འགོ་ནས་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏི་ནི་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་བཞུགས་ཡུལ་མཛད། དགོན་པའི་རྒྱ་ཁྱོན་སྨིད་ངོས་སྐམས་གྲུ་བཞི་མ་ཁྲི་སུམ་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་མཚན་ཉིད་གྲྭ་ཚང་གསུམ་དང་། སྔགས་པ་གྲྭ་ཚང་གཅིག ཚོགས་ཆེན་དང་། ལྷ་ཁང་། གདུང་རྟེན་ཁང་སོགས་ཁྱོན་ཁག་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཡོད། བྱམས་ཁང་དུ་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐུ་མཐོ་ཚད་སྨིད་ཉེར་......

 དྲུག་དང་ཆགས་བརྒྱད་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ལ། ད་དུང་དགོན་པ་དེར་རིག་དངོས་འབོར་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ཉར་ཚགས་བྱས་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་བརྗོད་ཆགས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པའི་ཡར་....ལས་འཛུགས་སྐྲུན་ཡོངས་སུ་འཁོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། དགོན་པའི་རྒྱབ་རི་དང་། གནའ་བོའི་མཁར་གྲོང་གཞིས་རྩེ། གྲོང་ཆུ་གཙང་པོ་སོགས་ཀྱང་བྲིས་ཡོད།

༢༤ འོད་དཔག་མེད། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཆེམ་བྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༥༡ ཞེང་ཚད་ ༢༩ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འོད་དཔག་མེད་ནི་འོད་ལྡན་ལྷ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ....དང་། ཚེ་དཔག་མེད་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ལ་ནུབ་ཕྱོགས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཡིན། དེས་ནང་པའི་ཆོས་པ་རྣམས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་འདྲེན་པར་མཛད་པས་འདྲེན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

ཐང་ག་འདི་འཆེམ་དྲུབ་མ་ཡིན་སྟབས་བོད་ཀྱི་འཆེམ་བཟོའི་སྒྱུ་རྩལ་མངོན་པར་བྱས་པའོ།

༢༥ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༡༨ ཞེང་ཚད་ ༥༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ནི། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་། ད་ལྟ་བའི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་མགོན་པོ་བཅས་ཡིན།

ཐང་གའི་ཐོག་ཏུ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གསུམ་དབུས་སུ་བཞུགས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་བཞེངས་ནས་བཞུགས། དེ་དག་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་ཡིས་སྲུང་། སྟེང་དུ་འཇའ་དང་སྤྲིན་པས་མཛེས། ཕོ་བྲང་ཁང་བཟང་འཁོད་མེད་རུང་། མཛེས་པའི་ལྷ་གནས་ལྟ་བུར་མཚོན། ཐང་ག་འདི་གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏང་གི་སྒྱུ་རྩལ་ལས་གྲུབ་པའོ།

༢༦ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༤༤ ཞེང་ཚད་ ༩༠ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདིར་ད་ལྟ་བའི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་གསལ་དོད་པོས་བྲིས་ཡོད་ཅིང་། མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་དུ་གཡས་གཡོན་གཡུ་འབྲུག་ཁ་སྦྲོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ཐོད་ཀྱི་ཆ་ལ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་......དང་། བྱམས་པ་མགོན་པོ་གཉིས་སྐུ་ཚད་ཆུང་ཆུང་གི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་འོག་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཤ་རིའི་བུ་དང་། ཀུན་དགའ་བོ་བཞེངས་ནས་ཀུས་

སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྲིས་ཡོད།

༢༧ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༨༧ ཞེང་ཚད་ ༥༥ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདིར་ད་ལྟ་བའི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྐུ་ཚད་ཆེ་ལ་མངོན······གསལ་དོད་པོའི་ཚུལ་གྱིས་དབུས་དང་། ཕོད་ཆའི་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སྐུ་ཆུང་ངུའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ་གཤམ་དུ···ཉན་ཐོས་གཉིས་བཞེངས་ནས་ཀུས་ཚུལ་མཚོན་པ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༢༨ དང་ ༢༩ སྟོན་པའི་མཛད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

ཐང་ཀ་གཉིས་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༦༦ ཞེང་ཚད་ ༤༤ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ནི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་སྲོལ་གཏོད་མཁན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་གདུང་ལ་ཉི་མའི་གཉེན་དང་། བུ་རམ་ཤིང་པ། ཤཱཀྱ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལས་ཤཱཀྱ་ནི་རིགས་ཀྱི་དོན་དང་། མུ་ནེ་ནི་སྟོན་པ་བྱང་སེམས་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་པས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ན་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི···སྟོན་པ་བྱང་སེམས་ལྡན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས་ནང་པའི་ཆོས་པ་ཆོས···ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཚན་ཡིན། སྟོན་པའི་མཛད་རྣམ་འགོད་པའི་ཐང་ཀ་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་སྟེ། མཛད་བརྒྱ་དང་། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ཡོད་པའི་ཐང་ཀ་གཉིས་པོའི་ཐོག་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་ཚེའི་མཛད་པ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བྲིས་ཡོད། འདི་ནི་བོད་ཀྱིས་རྒྱ་བྲིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྲིས་པའི་ཐང་ཀ་ཞིག་ཡིན།

༣༠ སྟོན་པའི་མཛད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༡༤༠ ཞེང་ཚད་ ༩༠ ནོར་གླིང་དུ······ཡོད།

འདི་ནི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་འགོད་པའི་ཐང་གའི་གྲས···ཤིག་སྟེ་སྟོན་པ་སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་ཡིན། ཁོང་གི་ཡབ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་དང་། ཡུམ་སྒྱུ་མ་ལྷ་མཛེས་ཡིན་པས་གླང་ཆེན་ཐལ་དཀར་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡུམ་གྱི་ལྟུམས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཟླ་དགུ་ངོ་བཅུ···ལ་ལུམྦི་ནིའི་ཚལ་དུ་མཆན་ཁུང་ནས་སྐུ་བལྟམས། བལྟམས་མ་ཐག་གོམ་པ་བདུན་བོར་བས་ས་ལ་པདྨ་བདུན་སྐྱེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སེམས་པོ་ཚངས་པས་ན་བཟའ་གསོལ། ལྷ་ཡི་བུ་དང་བུ་མོས་བདུད་རྩིའི་སྐུ་ཁྲུས་གསོལ་བ་བཅས་སོ། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་པའི་ཐོག་ནས་དེ་དག་བྲིས་ཡོད།

༣༡ སྟོན་པའི་མཛད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༡༤༠ ཞེང་ཚད་ ༩༠ ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

ཐང་ག་འདི་ནི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་མདོར་བསྡུས་འགོད་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་ཐོག་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་སྐུ་བལྟམས་པའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད་ཅིང་། མི་ཡི་སེང་གེ་དེ་སྐུ་བལྟམས་པའི་གནམ་ཡབ་རྒྱལ་པོས་གསན་པ་དང་། དེ་མ་ཐག་ཕོ་བྲང་ནང་དགའ་སྤྲོའི་རྣམ་པས་ཁེངས། ལྷ་ཡུལ་དུ་གྲངས་པ་དང་ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་སྣ་ཚོགས་བསྒྲོལ་ཏེ་གླུ་དང་གར་ལ་རོལ་བ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པ་བྲིས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཆུང་ངུའི་དུས་སུ་སྟོབས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་དང་། མདའ་རྩལ་ལ་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བས་ཤིང་སྟོང་དགུ་དང་ལྕགས་ང་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་འབིགས····པར་བྱེད་པ་བཅས་དང་། དགུང་གྲངས་ཉེར་དགུར་སོན་སྐབས་འགྲོ་བ་མིའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་ན་ན་འཆིའི་སྣང་ཚུལ་གཟིགས་པ་ལ་སྐྱོ་ཤས་འཁྲུངས···ཤིང་། རྒྱལ་སྲིད་ཐྭ་ལྟར་དོར་ཏེ་མཆོད་རྟེན་རྣམ་དག་དྲུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་བཅས་ཀྱི་མཛད་པ་རྣམས་བྲིས་ཡོད།

༣༢ ནས་ ༣༩ བར་སྟོན་པའི་མཛད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས། ཐང་ག་བརྒྱད་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༥༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

༣༢ ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་དུ····བཞུགས་པ་ལ་གཡས་གཡོན་དུ་ཉན་ཐོས་གཉིས་དང་སློབ་མ་གཉིས་ཡོད་པ···ལས་དེའི་ཁྲོད་ནས་སློབ་མ་གཅིག་ནི་ཁོང་གི་སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་ཡིན། གཤམ་དུ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་དང་། ཡུམ་གྱི་སྐྱིད་བྱེད་དང་སྐྱིད་མ་ཡོད། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་སྲོལ་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གོང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཁྲིམ་པ་གཤམ་དུ་བཞུགས་པའི་གོ་རིམ་མཚོན་པར་བྱས་ཏེ་ཁོང་གི་ཡབ····ཡུམ་ཡིན་རུང་གཤམ་དུ་བཞུགས་ཡོད། ཐང་གའི་སྟོད་ཀྱི་ཆ་ལ་བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྲོལ་གཏོད་མཁན···ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་དང་། ཐང་གའི་རྒྱ་སྐོར་བ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༣༣ སྟོན་པའི་མཛད་པ། ཐང་གའི་སྟོད་ཀྱི་ཆ་ལ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་མཆོག་ལྟ་ཡི་ཡུལ་ནས་ཕེབས་པའི་སྐོར་དང་། བར་ཆར་ཡུམ་སྒྱུ་མ་ལྷ་མཛེས་ལ་གླང་པོ་ཆེའི་ཕྲུག་གུ་ཐལ་དཀར་སྟོབས་ལྡན་ནམ་མཁའ་ནས་བྱོན་པའི་རྨི་ལམ་བྱུང་ཚུལ་སྨད་ཀྱི་ཆ་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་སྐུ་བལྟམས་པའི་ཚུལ་ཞིབ་ཙམ་བྲིས་ཏེ་ལྟ་ན་སྡུག་ཅིང་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་སྒོ་ནས་མཛད་པའི་ནང་དོན་གསུམ་བཀོད་ཡོད།

༣༤ སྟོན་པའི་མཛད་པ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་སྐུ་ན་ཆུང་ངུ་ནས་གཞན་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ཤུགས་དང་ལྡན་པ་ལ། རྩལ་གྱི་ཐད་ལའང་མདའ་པོ་ཆེ་སོགས་རང་དབང་དུ་སྤྱོད་པ་འདིར་ཁོང་གིས་སྐུ་མཆེད་གཉིས་དང་ཤུགས་འགྲན་སྐབས་གཅིག་གིས་གླང་པོ་ཆེའི་སྣ་ནས་འཇུས་ཏེ་རྒྱལ···

བར་བྱེད་པ་དང་། གཅིག་མོས་ཀྱིས་སྣང་པོ་ཆེ་བཟུང་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡུགས་པ། སྟོན་པ་མཆོག་གིས་སྣང་པོ་ཆེ་དང་སྐུ་མཆེད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བརྟེགས་པས་ཁོང་གི་ཤུགས་ནི་འགྲན་པའི་ཟླ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་བཀོད་ཡོད།

༣༥ དང་ ༣༦ སྟོན་པའི་མཛད་པ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་པོ་བྲང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཉིན་གཅིག་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་སེང་ཏར་བཞུགས་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་ཐེབས་པས། ཐེབས་ལམ་དུ་སྐྱེ་ཀ་ན་འཆིའི་སྡུག་བསྔལ་གཟིགས་སྐབས་འཁོར་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་མཁྱེན་ནས་དེ་ལས་ཐར་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ནི་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་དགོངས་ཏེ་པོ་བྲང་གི་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་མཐའ་དག་དོར་ནས་དགུང་གྲངས་ཉེར་དགུར་མཆོད་རྟེན་རྣམ་དག་དྲུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད་པའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད།

༣༧ སྟོན་པའི་མཛད་པ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་འཇིག་རྟེན་འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པའི་མངོན་ཚུལ་རྟོགས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་རྒྱུར་ཐུགས་ཐག་ཐུང་ཡབ་ཟས་གཙང་གིས་རང་གི་རྒྱལ་གཞིས་སྐྱོང་བའི་བརྒྱུད་འཛིན་སྲས་དེ་ལས་མེད་སྐབས། རྒྱལ་སྲས་ཕྱིར་ཐེབས་རྒྱུར་ཐབས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བཀག་འགོག་བྱས་ཀྱང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས་གམ་དུ་གནས་པའི་རྟ་རྫིར་ཐབས་ཀྱི་བཀས་མཚན་མོའི་ཆ་ལ་གསང་སྟབས་ཀྱིས་དེ་དང་མཉམ་དུ་ཕོ་བྲང་གི་ཕྱིར་ཐེབས་ཏེ་དབུ་སྐྲ་བྲེགས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད།

༣༨ སྟོན་པའི་མཛད་པ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་དཀའ་ཐུབ་སྤྱད་པ་ནས་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བར་གྱི་གོ་རིམ་བྲིས་ཡོད། སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱིམ་ལས་འབྱུང་སྟེ་ཐོག་མར་བྲམ་ཟེའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དྲུང་ནས་ཆོས་ཞུས། འོན་ཀྱང་ཆོས་དེས་སྐྱེ་འཆིའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་ཐབས་མེད་པ་མཁྱེན་ནས་ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱད་པས་ལང་ཚོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ན་དགའ་མོ་དང་དགའ་སྐྱབས་མས་བ་སྟོང་གི་འོ་མ་ལན་བཅུ་དྲུག་གི་བར་དུ་ཉིང་ཁུར་བྱས་པའི་འོ་ཐུག་སྦྲང་རྩི་དང་སྦྱར་བའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱས་པས་ལང་ཚོའི་གཟི་མདངས་རྣམ་པར་རྒྱས་ཏེ་གསེར་གྱི་རི་བོ་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས། བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་དྲུང་དུ་རྩྭ་ཚོང་གིས་ཕུལ་བའི་རྩྭའི་གདན་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་དུ་བཞུགས་ཏེ་མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་སོ། དེའི་སྐབས་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅིག་ཏུ་གཡོས་ཏེ་ནམ་མཁའ་དང་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་དགའ་སྟོ་རབ་ཏུ་འཕེལ་བའི་ཚུལ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༣༩ སྟོན་པའི་མཛད་པ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཞིང་། མཐར་རྩྭ་མཆོག་གྲོང་དུ་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བྲིས་ཡོད། སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེང་གི་དྲུང་དུ་ཉིན་ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་སྒོམ་ལ་ཞུགས་ཏེ་མཐར་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་མ་ལུས་པ་རྟོགས་སེང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་གཏོད་མཛད་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཏེ་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་ཁོང་གི་ཞབས་རྗེས་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ནོར་འཛིན་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་འཛོག་གནང་མཛད། སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེ་རྫིལ་པོའི་རིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་སྤེལ་བཏང་བའི་བྱེད་སྒོར་ཞུགས་ཏེ་མཐར་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུར (སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ ༤༨༦) གྲུད་ཀྱི་ཡུལ་རྩྭ་མཆོག་གྲོང་དུ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས། སྐུ་གདུང་ནང་པའི་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུགས་འབུལ་ཞུས་ནས་སྐུ་རུས་རིང་བསྲེལ་གྱིས་ས་ཕྱོགས་ཁག་ཏུ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས། ནང་པ་བ་ཚོའི་བཤད་རྒྱུན་ལ་གཞིགས་ན་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་མཚོ་བཞི་གཡོ་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོས་མྱ་ངན་དཔག་མེད་བྱས་ཞེས་ཟེར། ཐང་གའི་གཤམ་ཆར་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱི་ལོར་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་སྨིན་བདག་མཛད་ནས་ཉན་ཐོས་ཀུན་དགའ་བོ་བཅས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་བདེ་ཅན་མའི་ཕུག་ཏུ་བཀའ་བསྡུ་བ་དང་པོ་བྱས་པའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་སྟོན་པ་འཚོ་བཞུགས་སྐབས་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྡེ་སྣོད་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་བཅས་སོ།

༤༠ སྟོན་པའི་ཚེ་འཕྲུལ་མཛད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་ཚིད་ ༨༩ ཞེང་ཚད་ ༥༩ ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚེ་འཕྲུལ་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་བུའི་ཚེ་འཕྲུལ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཐོགས་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཚེ་འཕྲུལ། རྫུ་འཕྲུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་འཕྲུལ་བཅས་ལས། འདིར་འཁོད་པ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་པའི་ཚེ་འཕྲུལ་ཡིན། སྟོན་པ་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རྗེས་སུ་མུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དྲུག་གིས་འགྲན་པར་བྱེད་པ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མུ་སྟེགས་པ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཏེ་ནང་པའི་ཆོས་སུ་བཀུག་པའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད།

༤༡ སྟོན་པའི་ཚེ་འཕྲུལ་མཛད་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། དར་གོས་དཔར་མ།

རིང་ཚད་ཡིའི་ཚིད་ ༦༡ ཞེང་ཚད་ ༧༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདིར་རི་མོ་འབྲི་བ་དང་། སེང་སྟེང་དུ་རྐོ་བ། དར་གྱི་སྟེང་དུ་པར་བླངས་ཏེ་ཚོན་བཏང་བའི་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཆེད་དུ་བྱུང་བའི་མཛེས་ཉམས་མཚོན་པར་བྱས་པའི་ཐང་ག་ཡིན། འདིའི་དབུས་སུ་སྟོན་པ་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་པ་བཏུལ་བའི

མཛད་པ་བྲིས་ཡོད།

༤༢ སངས་རྒྱས་རབས་བདུན་གྲས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གསེར་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༠༥ ཞེང་ཚད་ ༦༣ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སངས་རྒྱས་རབས་བདུན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གོང་དུ་བྱོན་པའི་སངས་རྒྱས་དྲུག་དང་། དེའི་རྗེས་སྟོན་པ་ཉིད་བརྩིས་པས་བདུན་ཡིན་ཞིང་། སངས་རྒྱས་རེ་ཐང་ག་རེའི་སྟེང་དུ་སོ་སོར་བྲིས་ཡོད། འདིར་དེའི་ཁྲོད་ནས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་ཐང་བདམས་ཤིང་། ཐང་ག་དེ་དག་ནི་ཆིང་གོང་མ་ཆན་ལུང་ (སྤྱི་ལོ་ ༡༤༤༤) སྐབས་གོང་མའི་བཀས་བཀོད་དེ་བྲིས་པའི་ཐང་ག་བོད་དུ་གནང་བ་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་གསེར་སྲུངས་འབའ་ཞིག་ལས་བྲིས་པ་སྟེ་སྟོན་པ་དབུས་སུ་བཞུགས་པའི་གཡས་གཡོན་དུ་ཉན་ཐོས་གཉིས། གཤམ་དུ་སྲས་དང་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཏེ་གནས་བཅས་ཡོད་ལ་གཙོ་བོའི་སྐུ་རྒྱབ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་སོགས་མཚོན་པར་བྱས་སོ།

༤༣ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༦༨ ཞེང་ཚད་ ༤༦ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་བསྟན་པ་གཉེར་དུ་གཏད་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། ཡན་ལག་འབྱུང་། མ་ཕམ་པ། ནགས་ན་གནས། དུས་ལྡན། རྡོ་རྗེ་མོའི་བུ། བཟང་པོ། གསེར་གྱི་བེའུ། བྷ་ར་དྷྭ་ཛ་གསེར་ཅན། བ་ཀུ་ལ། སྒྲ་གཅན་འཛིན། ལམ་ཕྲན་བསྟན། བྷ་ར་དྷྭ་ཛ་བསོད་སྙོམས་ལེན། ལམ་ཆེན་བསྟན། ཀླུའི་སྡེ། སྦེད་བྱེད། མི་ཕྱེད་པ་བཅས་ཡིན། དབུས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། གཡས་གཡོན་དུ་གནས་བརྟན་བརྒྱད་རེ་དང་། ཉན་ཐོས་གཉིས་བཞེངས་ཏེ་འཁོད་པ། གཤམ་དུ་ཧྭ་ཤང་དང་། དགེ་བསྙེན་དྷརྨ། གཞོགས་སོ་སོར་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་བཅས་དང་། གཙོ་བོའི་དབུ་ཐོད་དུ་བརྫིད་ཆགས་ཉམས་དང་ལྡན་པའི་དབུ་གདུགས་ནོར་བུས་བརྒྱན་པ་དེ་དག་ཚོན་མདངས་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་འཚེམ་དྲུབ་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་མངོན་པར་བྱས་པ་བཅས་སོ།

༤༤ གནས་བརྟན་བ་ཀུ་ལ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༤༤ ཞེང་ཚད་ ༩༠ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདི་ནི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གྲས་ཀྱི་གནས་བརྟན་བ་ཀུ་ལའི་སྐུ་བརྙན་དབུས་སུ་བཀོད་པའི་ཐང་ག་ཡིན་ཞིང་འདིའི་གཡས་གཡོན་དུ་འཁོར་དགུ་བརྒྱ་གྲལ་བསྒྲར་བསྒྲིགས་ནས་གཙོ་བོའི་དྲུང་ནས་ཆོས་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

༤༥ གནས་བརྟན་སྒྲ་གཅན་འཛིན། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༤༤ ཞེང་ཚད་ ༩༠ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཁོང་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུ་བོའི་སྲས་ཡིན། ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ལོ་དྲུག་བཞུགས་ཏེ་སྟོན་པ་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཉིན་སྐུ་བལྟམས་པ་དང་། ཁོང་སྐུ་བལྟམས་པའི་ནུབ་མོར་ཟླ་བ་གཟའ་ཡིས་འཛིན་སྐབས་མཚན་ལ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་དུ་གསོལ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཁབ་ཏུ་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔར་སོན་ཡོད་པས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། སྟོན་པའི་བསྟན་པར་ཞུགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་གྲས་སུ་ཕེབས། ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་འཁོར་ཅིག་སྟོང་བརྒྱུས་གྲལ་བསྒྲར་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་གཙོ་བོའི་དྲུང་ནས་ཆོས་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་མཚོན་པར་བྱས་པ་བྲིས་ཡོད།

༤༦ གནས་བརྟན། མིང་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༦༠ ཞེང་ཚད་ ༤༢ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

འདི་ནི་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དབོན་ཤིའི་སྐབས་སུ་བཞེངས་ཤིང་གཡས་སུ་ཡན་ལག་འབྱུང་། གཡོན་དུ་དུས་ལྡན་གཉིས་ཞལ་སྤྲོད་དུ་གནས་ཤིང་རྒྱབ་ལྗོངས་ཀྱི་རི་དང་མི་སྣ་སོགས་ཚོན་མདངས་བཀྲ་ལ་བཀོད་པ་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་བཀྲས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་ག་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡིན།

༤༧ གནས་བརྟན་ཆུ་བཅག་མ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༥ ཞེང་ཚད་ ༢༢༠ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

གནས་བརྟན་ཆུ་བཅག་མའི་ཐང་ག་འདིར་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་སྣ་ནས་ལ་ལས་སེང་གེ ལ་ལས་སྟག ལ་ལས་འབྲུག་བཅས་འཆིབས་པ་དང་། ལ་ལས་སྤྲིལ་ཀྱང་དུ་བཞུགས་པ་སོགས་བྲིས་ཡོད་ཅིང་། གཅན་གཟན་རྣམས་ཁོང་ཚོའི་གྲུ་ལྟ་བུར་བརྩིས་ནས་ཐ་ཚྭབས་ལང་ལོང་དུ་འཕྱུར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཞི་འཇགས་སུ་གྱུར་པའི་བཀོད་པ་མཚོན་པར་བྱས་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་སྒྱུ་རྩལ་མཛོན་པ་བྱས་ཡོད།

༤༨ རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༡༨ ཞེང་ཚད་ ༦༩ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

རྒྱན་དྲུག་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ། ཨཙ་དེ་ཝ། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། ཕྱོགས་གླང་། ཆོས་གྲགས་དང་། མཆོག་གཉིས་ནི་ཡོན་ཏན་འོད་དང་། ཤཱཀྱ་འོད། དེ་དག་ལ་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཟེར། ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་ཀླུ་སྒྲུབ། ཐོད་ཀྱི་ཆ་ལ་ཨཙ་དེ་ཝ། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། ཕྱོགས་གླང་། ཆོས་གྲགས་དང་། གཡམ་དུ་མཆོག་གཉིས་ནི་ཡོན་

ཏན་ཨོད་དང་། ཤཱཀྱ་འོད་གཡས་གཡོན་དུ་བཞུགས་པ་འདི་དག་བོད་ཀྱི་འཆམ་དབྱ་སྒྱུ་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་མདངས་ལྡན་གྱི་ཆོས་གཞི་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་མཛོད་པར་བྱས་སོ།

༤༩ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གོས་ཐང་།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་༡༣༤ ཞེང་ཚད་༧༤ སྣར་ཐང་དུ་ཡོད།

མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་སྟེ། མཁན་པོ་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ། སློབ་དཔོན་ནི་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས། ཆོས་རྒྱལ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་བཅས་ཡིན། མཁན་སློབ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱལ་ལ་གཞོགས་འདེགས་མཛད་ནས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། ཞི་བ་འཚོས་མཁན་པོ་མཛད། སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་གསང་སྔགས་རྙིང་མའི་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་ནུས་པ་ཏ་ཅང་གི་ཆེན་པོ་འདོན་པ་གནང་སྟབས་བོད་ལ་རྙིང་མའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མེས་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་ནང་ཆོས་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུར་ཤུགས་ཆེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་འཇུག་པ་ཆོས་ཁོང་གསུམ་ལ་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་ཞེས་བརྗོད།

༥༠ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་༥༡ ཞེང་ཚད་༣༧ སྣར་ཐང་དུ་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས། དེའི་གཡས་སུ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ། གཡོན་དུ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་བཅས་བཞུགས་པ་ལ། སྐུ་རྒྱབ་ཏུ་པདྨ་རབ་ཏུ་བཞད་པ། ཚ་འཛིན་རྣམ་པར་མཛེས་པ་བཅས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

༥༡ ཇོ་རྔོག་འབྲོམ་གསུམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་༨༢ ཞེང་ཚད་༥༡ སྣར་ཐང་དུ་ཡོད།

ཇོ་རྔོག་འབྲོམ་གསུམ་ནི། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་བཅས་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཚན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ཞིག་ཡིན། ཨ་ཏི་ཤ(སྤྱི་ལོ་ ༩༨༢ ནས་ ༡༠༥༤ བར)བྷཾ་ག་ལའི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་སུ་སྐུ་བལྟམས་ཤིང་། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཟ་ཕྱིར་དགོན་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་ ༡༠༤༠ ལོར་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ནང་པའི་ཆོས་སྲོལ་ནས་མཛད་རྗེས་གཟིངས་སུ་ཐོན་པ་འཇོག་གནང་མཛད་སྟབས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་ཇོ་བོ་རྗེ་ཞེས་མཚན་གསོལ་ཏེ་སྙན་པའི་གྲགས་པ་གངས་ཅན་ལྗུན་པོར་ཉིན་བྱེད་སྟོང་གི་སྣང་བས་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུར་ལྡན་ཞིང་མཐར་ཆུ་ཤུར་རྫོང་སྙེ་ཐང་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཁོང་གི་སློབ་མ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་གཉིས་ནི་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་དང་། རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་ཇོ་བོ་རྗེ་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། དེའི་གཡས་སུ་འབྲོམ་སྟོན་པ་གཡོན་དུ་རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་བཅས་བཞུགས་པ་བྲིས་ཡོད།

༥༢ འབྲོམ་སྟོན་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་༩༨ ཞེང་ཚད་༦༤ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ནས་ ༡༠༦༤ བར)ལྷ་སའི་ནུབ་བྱང་ངོས་སུ་ཁྱིམ་ཚང་ཕྱུག་པོ་ཞིག་ལ་སྐུ་བལྟམས། སྐུ་ན་ཕྲ་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེར་སྦྱངས་པ་མཛད་ནས་དེ་རྗེས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ལྡན་མར་བླ་མ་སེ་བཙུན་གྱི་དྲུང་དུ་བཞུགས་པ་ལས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༤༥ ལོར་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་ནས་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་པ་དང་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན། སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༦ ལོར་ཁོང་ར་སྒྲེང་དུ་ཆོས་གསུང་བར་གདན་དྲངས་ནས་ར་སྒྲེང་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ། རྗེས་སུ་དགོན་པ་དེས་གཙོ་བོ་བྱས་ཏེ་རིམ་བཞིན་བཀའ་གདམས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤེལ། འབྲོམ་སྟོན་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་དེའི་སྲོལ་གཏོད་མཁན་ཡིན། ཐང་ག་འདིར་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་བྲིས་ཡོད།

༥༣ མར་པ་ལོ་ཙཱ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས་

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་༧༧ ཞེང་ཚད་༥༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

མར་པ་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༢ ནས་ ༡༠༩༧ བར) རང་མིང་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་དང་། འཁྲུངས་ཡུལ་ལྷོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་ཡིན། དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་ལ་འབྲོག་མིའི་དྲུང་ནས་སཾསྐྲི་ཏའི་སྐད་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད། སྔ་རྗེས་སུ་རྒྱ་གར་ལ་ལན་གསུམ་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་ལན་བཞི་ཕེབས་ནས་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་མང་པོར་ཆོས་ཞུས། བོད་དུ་ཕེབས་ནས་ལྷོ་བྲག་གྲོ་བོ་ལུང་དུ་གནས་གཞི་བཟུང་སྟེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་དཔེ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དབང་ཁྲིད་གནང་བས་ཁོང་ལ་སློབ་མ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་དེའི་ཁྲོད་ནས་བཀའ་བབས་བཞིའི་ཡ་གྱལ་མི་ལ་རས་པ། དེའི་སློབ་མ་ཉི་མ་ལྟ་བུ་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ཉིད་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་བཞེས་མཛད་པ་བཅས་དེ་གསུམ་ལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་མར་མི་དྭགས་གསུམ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། ཐང་ག་འདིར་མར་པ་ལོ་ཙཱའི་སྐུ་བརྙན་བྲིས་ཡོད།

༥༤ མི་ལ་རས་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་༦༢ ཞེང་ ༤༧ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

མི་ལ་རས་པ(སྤྱི་ལོ་ ༡༠༤༠ ནས་ ༡༡༢༣ བར)ནི་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་སུ་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན། མངའ་རིས་གུང་

ཐང་དུ་སྐུ་བལྟམས་ཤིང་དགུང་ལོ་བདུན་ལ་ཡབ་འདས། ཨ་ཁུའི་བརྙས་བཅོས་ཀྱིས་རྐྱེན་པས་མཐུ་བསླབས། འཁོན་ལན་མཐུས་འཇལ་ཏེ་མཐར་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༧༧ ལོར་མར་པ་ལོ་ཙྪ་མཇལ་ནས་ལོ་དྲུག་ཟླ་བརྒྱད་དཀའ་བ་སྤྱད། མར་པའི་དྲུང་ནས་གཏུམ་མོའི་བདེ་སྟོང་གི་གདམས་པ་ཞུས་ཏེ་བདེ་སྟོང་རང་འབར་དུ་གྱུར་ཅིང་གསུང་མགུར་འགག་མེད་དུ་བསྒྲགས་ཏེ་ཆོས་གསུང་པས་བརྗོད་བྱ་ལེགས་ལ་རྗོད་བྱེད་གསལ་བའི་མགུར་འབུམ་པོ་ཏི་གཅིག་དེང་སྐབས་རབ་ཏུ་བཞད་པའི་བཟླ་ལྷ་ཐུར་ཀུན་གྱི་འདྲིན་བྱེད་དུ་གྱུར་བཞིན་ཡོད། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་གཙོ་བོ་མི་ལ་རས་པའི་སྐུ་བརྙན་དང་། དེའི་གཡམ་དུ་ཁོང་གི་སློབ་མ་གསུམ། ཐོད་ཆར་མི་ལས་སྒྲུབ་པ་མཛད་པའི་གནས་ཚུལ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༥༥ མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར། སྲུང་རྒྱལ་རབས། ཆེན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་ཀྲིད་ ༧༧ ཞེང་ཚད་ ༥༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

མི་ལ་རས་པ་ནི་བྱ་བཏང་ཆགས་བྲལ་གྱིས་ཚེ་གཅིག་དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་དུ་འཚོ་བ་དཀའ་ཐུབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་མཛད་མཁན་ཞིག་ཡིན། སྒྲུབ་པ་མཐར་སོན་ཏེ་གྲགས་སྙན་དབྱར་གྱི་ཛ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་འཛིན་མའི་ཁྱོན་དུ་གྲགས། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་ཁོང་གིས་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོའི་ནང་གཡའ་ཁྲོད་དང་གངས་ཁྲོད་དུ་རྩེ་གཅིག་སྒྲུབ་པ་མཛད་པའི་གནས་ཚུལ་བྲིས་ཡོད།

༥༦ དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆེན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་ཀྲིད་ ༧༧ ཞེང་ཚད་ ༥༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༠༧༩ ནས་ ༡༡༥༣བར)མཚན་དུ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྲགས། ཁོང་ལྷོ་ཁ་ལྷུན་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་སྐུ་བལྟམས། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་། བྱ་ཡུལ་བ་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་ནས་བཀའ་གདམས་པའི་ཆོས་ལ་སློབ་གཉེར་དང་། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུར་མི་ལ་རས་པ་དང་མཇལ་ཏེ་དེའི་གདམས་པར་བརྟེན་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལ་གསན་སྦྱངས་གནང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༢༡ ལོར་དྭགས་པོ་ཁུལ་དུ་དྭགས་ལྷ་སྒམ་པོའི་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ་ནས་བུ་སློབ་མང་པོ་འདུས་ཏེ་ཆོས་གསུངས། རིམ་བཞིན་དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྲོལ་ཆགས། ཁོང་ནི་གྲུབ་མཐའ་དེའི་མེས་པོ་ཡིན། ལྷ་རྗེ་ནི་གསོ་བ་རིག་པར་མཁས་པའི་སྨན་པ་ཡིན་སྟབས་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ཞེས་ཟེར།

ཐང་གའི་ཐོག་ཏུ་དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་དུ་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ཉིད་སྐུ་མཚམས་སུ་བཞུགས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། གཡམ་དུ་གཞུང་ལུགས་བགྲོ་གླེང་གནང་བ་བཅས་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་ངང་བྲིས་ཡོད།

༥༧ ཀརྨ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆེན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་ཀྲིད་ ༧༧ ཞེང་ཚད་ ༥༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཀརྨ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༡༡༠ནས་ ༡༡༩༣ བར)མདོ་ཁམས་ཏེ་ཧོར་དུ་སྐུ་བལྟམས། མཚན་དུ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཟེར་ཞིང་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་དངོས་སློབ་གཙོ་བོའི་གྲས་ཡིན། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་། བཅུ་དགུར་དབུས་གཙང་དུ་ཆོས་ཞུ་བར་ཕེབས། སྟོན་དུ་བཀའ་གདམས་པར་སྦྱངས་པ་མཛད། རྗེས་སུ་དྭགས་པོ་པ་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༤༧ ལོར་ཁམས་རི་བོ་ཆེ་ཀརྨ་ཁུལ་དུ་ཀརྨ་ལྷ་སྡིང་དགོན་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༨༩ ལོར་སྟོད་ལུང་མཚུར་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ། དེ་ནས་ཀརྨ་ལྷ་སྡིང་དགོན་དང་མཚུར་ཕུ་དགོན་གྱིས་སྡེ་གནས་བྱས་ཏེ་རིམ་བཞིན་ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་བྱུང་། ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་པས་ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་བླ་སྤྲུལ་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ་བོད་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་མི་སྣའི་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱས། ཐང་གའི་ཐོག་ཏུ་ཀརྨ་པ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པས་བཞེས་པའི་དབུ་ཞྭ་ནག་པོ་དེ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མོང་གོལ་ཧན་གྱིས་ཀརྨ་པཀྵི་ཕུལ་ཏུང་། ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྲོལ་བྱེད་པོ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ཡིན་པ་མཚོན་པའི་ཆེད་དུ་དབུ་ཞྭ་དེ་ཁོང་གིས་བཞེས་པ་བྲིས་ཡོད།

༥༨ མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆེན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་ཀྲིད་ ༨༦ ཞེང་ཚད་ ༥༦ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན་ནི་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཞི་བྱེད་པའི་མི་སྣ་གཙོ་བོའི་གྲས་ཡིན་ཞིང་། ཞི་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡ་ཀྱལ་གཅོད་ཅེས་པ་དེ་ནི་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་དང་། བདག་འཛིན་གཉིས་གཅོད་ཅེས་པར་གོ་ནུས། དེ་ནི་རྒྱ་གར་བ་ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཙང་དུ་སྐྱོ་སྟོན་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་དང་། ཡར་ལུང་པ་སྨ་ར་སེར་པོ་གཉིས་ལ་གནང་། སྐྱོ་སྟོན་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་སྐུ་མཆེད་སྐྱོ་སྟོན་བསོད་ནམས་བླ་མར་གནང་། དེས་མ་གཅིག་ལབ་ཀྱི་སློབ་མར་གནང་སྟེ་ཕོ་གཅོད་དང་མོ་གཅོད་གཉིས་སུ་གྱེས་ནས་སྨ་ར་སེར་པོ་ལས་བརྒྱུད་པ་ནི་སྐྱེས་པ་ཡིན་སྟབས་ཕོ་གཅོད་དང་། སྐྱོ་སྟོན་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་ལས་བརྒྱུད་པ་ནི་བུད་མེད་ཡིན་སྟབས་མོ་གཅོད་ཅེས་གྲགས། མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན་ནི་བོད་དུ་བུད་མེད་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཁྲོད་ནས་གཟེངས་སུ་ཐོན་ནོས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་དང་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོས་མཚན་མོར་རིའི་ཁྲོད་དུ་གཅོད་བཏང་བ་དང་། ལྷག་པར་ཁོང་གིས་དུར་ཁྲོད་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། ཆུ་མིག་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ལ་སྐོར་བརྒྱབས་པ་དང་། གཅོད་བཏང་སྟེ་བསྐོར་བ་བཅས་བཤད་སྲོལ་ཡོད། ཐང་གའི་ཐོག་ཁོང་ཉིད་རི་བོ་ཞེ་ཏོག་བཀྲ་བའི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པ་ནི་རི་ཁྲོད་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་བྲིས་པ་ཡིན།

༥༩ ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཆེན་

བྲིས།

ཞིང་ཚད་ཡིའི་ཆིད་ ༩༨ ཞེང་ཚད་ ༥༤ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ས་སྐྱ་པ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༢ ནས་ ༡༡༥༨ བར་) བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་གོང་མ་རྣམ་ལྔའི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ལ། ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའི་མེས་པོ་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱང་ཡིན། ཆུང་ངུ་ནས་ཡབ་ཀྱི་དྲུང་དུ་འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤེལ་བའི་ཆོས་གསན། རྗེས་སུ་བ་རི་ལོ་ཙཱ་བ་ལས་ཆོས་ཞུས། དེ་ནས་འབྲོག་མིའི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལམ་འབྲས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེ་རིམ་གཉིས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་གྲུབ་པ་ཐོབ། སུང་དྲའི་ཙུང་གྲེང་ཏྲེ་ལོ་དང་པོ(སྤྱི་ལོ་ ༡༡༡༡ ལོ)ས་སྐྱའི་ཁྲི་ར་ཐེབས། བགྲང་བྱ་ཞེ་བརྒྱད་རིང་ཁྲི་བཞུགས་མཛད་པས་ས་ཆེན་ཞེས་གྲགས། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་དབུས་སུ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་ཁོང་གི་མཛད་རྣམ་རྣམས་བྲིས་ཡོད།

༥༠ ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། མིང་གོ་ འཐག་དྲུབ།

ཞིང་ཚད་ཡིའི་ཆིད་ ༧༠ ཞེང་ཚད་ ༤༡.༥ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༡༨༢ ནས་ ༡༢༥༡ བར) ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམ་ལྔའི་བཞི་པ་ཡིན། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ལ་ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཞུས། མཁྱེན་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་མངའ་བས་ཀུན་གྱིས་ཁོང་ལ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱན་མཚན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། སྤྱི་ལོ་ ༡༢༤༦ ལོར་ལང་གྲུ་རུ་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་ ༡༢༤༧ ལོར་སོག་པོའི་གོ་དན་དང་ཞལ་མཇལ། གོ་དན་གྱིས་སྔེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་མཛད། དེ་རྗེས་ལང་གྲུ་རུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཐང་ག་འདི་ནི་ཀྲུང་ཏ་མིང་གོའི་སྐབས་ཀྱི་ཙང་ཏང་ཀྲའུ་གོས་འཐག་བཟོ་གྲྭར་བཟོས་ཞེས་རྒྱ་བོད་ཡིག་རིགས་གཉིས་བཀོད་ཡོད།

༥༡ ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས་

ཞིང་ཚད་ཡིའི་ཆིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༥༢ ས་སྐྱ་དགོན་པར་ཡོད།

འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༢༣༥ ནས་ ༡༢༨༠ བར) 《དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དབྱངས》ལས། ཁོང་ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་ལེགས་པར་མཛད་ཅེས་འཁོད་པ་ལྟར་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཅིང་། ཀུན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཞེས་མཚན་སྙན་གྱི་བ་དན་མཁའ་དབྱིངས་མཐོན་པོར་བསྒྲེངས། སྤྱི་ལོ་ ༡༢༤༥ ལོར་ས་པཎ་དང་ལྷན་དུ་ལང་གྲུ་རུ་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་ ༡༢༦༠ ལོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་གོ་ཤྲིའི་འཇའ་ས་དང་གཡང་ཏིའི་ཐམ་ག་གནང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༢༥༨ ལོར་སེ་ཆེན་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་སོག་ཡིག་གསར་མ་བཟོས། དེར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་བཟོས་པའི་སོག་ཡིག་གསར་མ་ཞེས་ཟེར། དེ་རྗེས་ཡང་བསྒྱུར་ཏི་ཤྲིའི་འཇའ་ས་གནང་།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་ཏུ་དབུས་སུ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ……དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་ཁོང་གིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་མཛད་ཚུལ་གཙོ་བོར་འགོད་པའི་མཛད་རྣམ་ཆ་ཤས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

༥༢ གུང་ཐང་བླ་མ་ཞང་། སྲིད་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ།

ཞིང་ཚད་ཡིའི་ཆིད་ ༨༤ ཞེང་ཚད་ ༥༤ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

(སྤྱི་ལོ་ ༡༡༢༣ ནས་ ༡༡༩༤ བར)ཁོང་གི་མཚན་དུ་ཧྲ་ཆ་དྲ……ཞེས་ཞུ་ཞིང་། དགུང་གྲངས་ཉེར་དྲུག་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༧༥ ལོར་ལྷ་སའི་ཤར་ངོས་སུ་ཚལ་དགོན་པ་ཕྱགས་བཏབ་ནས་གནས་གཞི་བཟུང་བས་རིམ་བཞིན་ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་བྱུང་ལ་དེར་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཞང་ཚལ་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༨༧ ལོར་གུང་ཐང་དགོན་པ་ཕྱགས་བཏབ་པས་གཞི་ནས་གུང་ཐང་བླ་མ་ཞང……ཞེས་ཀུན་གྱིས་གྲགས། ཐང་ག་འདི་སྲིད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་མཇུག་ཏུ་བཀྲས་བཏགས་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དབུས་སུ་བླ་མ་ཞང་གི་སྐུ་བརྙན་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་བརྒྱུད་པ་ཉེར་དྲུག་གིས་བསྐོར་བ་བཅས་བཀོད་ཡོད།

༥༣ བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། མིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

ཞིང་ཚད་ཡིའི་ཆིད་ ༨༥ ཞེང་ཚད་ ༥༠ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

བུ་སྟོན་ རིན་ ཆེན་གྲུབ་ ནི(སྤྱི་ལོ་ ༡༢༩༠ནས་ ༡༣༦༤ བར)བོད་དུ་སྐད་གྲགས་ལྡན་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཏ་ཙང་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ལྡན་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་དང་པོ་རྒྱས་སྐོར་ལ་ལྟེགས་རྩོམ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གནང་ཡོད། བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཐོག་མར་བཟོ་གནང་མཛད་པ་དང་། སྐད་གྲགས་ལྡན་པའི་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་སོགས་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པའི་བཀའ་རྩོམ་གནང་བ་དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐེབས་པ་དང་། ཁོང་གིས་ཞྭ་ལུ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་གནང་བས་དེ་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལ་ཞྭ་ལུ་བུ་སྟོན་ལུགས་ཞེས་གྲགས། ཐང་གའི་ཐོག་ཏུ་བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་ཁོང་གི་སློབ་མ་དང་། སྟོད་དང་སྨད་ཀྱི་ཆ་ལ་ལྷ་སྐུའི་སྐུ་བརྙན་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༥༤ བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་། མིང་གོ། ཚོན་བྲིས།

ཞིང་ཚད་ཡིའི་ཆིད་ ༩༦ ཞེང་ཚད་ ༥༢ ཐོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་འོག་ཏུ་དལ་པོར་འཁྱིལ་བའི་མཚོའི་དབུས་ནས་དཔག་བསམ་གྱི་ལྗོན་པ་ལོ་འདབ་རབ་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་ཡངས་པའི་སྟེང་དུ་བླ་མ་དང་། བྱང་སེམས་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ང་བདུན་བསྐོར་ཕྲེང་ཚར་དུ་དངར་

ཞིང་ཕྱག་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས། བོད་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་ལ་བླ་མ་མཆོད་པ་དང་ འདྲ་བའི་རང་ རང་གི་ཚོགས་ཞིང་འགོད་པའི་ཐང་ག་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་ནས་འདིར་བདམས་པ་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་བླ་མཆོད་ཚོགས་ཞིང་གི་ཐང་ག་ཡིན། བླ་མ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་དང་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་བརྩེ་བའི་མ་ལྟ་བུ། མཆོད་པ་ནི་དངོས་བཤམས་ཀྱི་མཆོད་པས་ཞིང་དག་ལ་མཆོད་པ་དང་། ཚོགས་ཞིང་ནི་འདུས་མེད་ཚོགས་པའི་བླ་མ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་བཅས་ཡིན། ཐང་ག་འདིར་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བའི་ངང་ནས་བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་གི་བཀོད་པ་ཡོངས་སུ་ལྡན་པ་བྲིས་ཡོད།

༦༥ དང་ ༦༦ ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

ཐང་ག་གཉིས་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ རིང་ ཚད་ ཤིའི་ སྨིད་ ༡༡༨ ཞེང་ཚད་ ༦༩ ཐོ་ཏ་ཡར་ཡོད།

ཙོང་ཁ་པའི (ཧྲི་ལོ་ ༡༣༥༧ ནས་ ༡༤༡༩ བར) མཚན་ལ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཟེར། འབྲུངས་ཡུལ་མཚོ་སྔོན་ཙོང་ཁ་ནས་ཡིན་པས་ཙོང་ཁ་པ་ཡང་ཟེར། དགུང་ལོ་ཆུང་ངུ་ནས་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱི་དྲུང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཞེས་མཚན་གསོལ། ལོ་ངོ་དགུ་ཙམ་གྱི་རིང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྦྱངས་བརྩོན་གནང་སྟེ་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་དབུས་གཙང་དུ་ཕེབས་ནས་སྔ་རྗེས་སུ་གྲགས་པ་ཅན་གྱི་བཤེས་གཉེན་དུ་མའི་དྲུང་ནས་ཆོས་ཞུས། གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། མདོ་སྔགས་གཉིས་ལ་ཉམས་ལེན་མཛད་ནས་གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ལྟ་བུར་གྱུར། ཧྲི་ལོ་ ༡༤༠༩ ལོར་ལྷ་ལྡན་དུ་ཚོ་འཕྲུལ་དུས་ཆེན་གྱི་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྲོལ་གཏོད། དེའི་ལོར་ལྷ་སའི་ཤར་ངོས་སྟག་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་དགའ་ལྡན་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ། རིམ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད། འདིར་བདམས་པའི་ཙོང་ཁ་པའི་མཛད་རྣམ་འཁོད་པའི་འཚེམ་དྲུབ་ཅན་གྱི་ཐང་ག་འདི་གཉིས་ཐོག་ཁོང་གི་སྐུ་ཚེའི་མཛད་པ་གཙོ་བོ་རྣམས་འཁོད་པ་དང་། ལྷག་པར་འཆད་རྩོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་ངང་བཀོད་ཡོད།

༦༧ ཙོང་ཁ་པ་དང་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༣༢ ཞེང་ཚད་ ༢༣ ཐོ་ཏ་ཡར་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་བརྙན་གཡོས་སུ་པདྨ་རལ་གྲི་དང་། གཡོན་དུ་པདྨ་གླེགས་བམ་གྱིས་མཚན་པ། སྐུའི་གཡས་གཡོན་དུ་སྟོ་ཁ་ཟངས་རི་འོལ་དགར་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་སྐུ་མཚམས་སུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ལྷན་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་མ་བརྒྱད་ལས་དབུས་པ་ བཞི་སྟེ་འཇམ་དཀར་བ་དཔལ་ལྡན་བཟང་པོ། རྟོགས་ལྡན་བྱང་སེང་བ། གནས་བརྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན། གནས་བརྟན་བཟང་སྐྱོང་བ་དང་། མདོ་སྨད་པ་བཞི་སྟེ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་གྲགས་པ། དགེ་བཤེས་འཇམ་དཔལ་བཀྲ་ཤིས། དགེ་ཤེས་དཔལ་སྐྱོང་བཅས་བརྒྱད་ལ་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས་པ་དེ་དག་བྲིས་ཡོད།

༦༨ ཙོང་ཁ་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༦༨ ཞེང་ཚད་ ༤༦ ཐོ་ཏ་ཡར་ཡོད།

འཚེམ་དྲུབ་མའི་ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཁོང་གི་དངོས་སློབ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་དང་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་གཉིས་དང་། ཐོད་ཅར་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས། གཤམ་དུ་སྲུང་མ་སོགས་འཁོད་ཡོད།

༦༩ ནས་ ༧༣ བར་རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

ཐང་ག་ལྔ་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༦༦ ཞེང་ཚད་ ༤༤ ཐོ་ཏ་ཡར་ཡོད།

འདི་ནི་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་རྗེས་ཁོང་གི་སློབ་མ་མཁས་གྲུབ་རྗེར་གཟིགས་སྣང་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། གཟིགས་པ་ལྔ་ལ་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ཆིབས་ཡུལ་མི་འདྲ་བར་འཆིབས་པ་གཟིགས་སྟབས་དེ་དག་རི་མོར་བཀོད་དེ་རྗེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྡན་ཞེས་གྲགས།

འདིར་ཐང་ག་ལྔ་པོར་གཟིགས་སྣང་རེ་བྲིས་པ་བཅས་སོ།

༧༤ ཐུ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༡༡༠ ཞེང་ཚད་ ༦༧ ཐོ་ཏ་ ཡར་ཡོད།

ཏཱ་ལའི་དང་ པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནི (ཧྲི་ལོ་ ༡༣༩༡ ནས་ ༡༤༧༤ བར) གཙང་ཀུར་མ་ཤག་སྡོད་ཁུལ་དུ་འབྲོག་པ་དབུལ་པོ་ཞིག་གི་ ཁྱིམ་ལ་སྐུ་བལྟམས། དགུང་གྲངས་བཅོ་ལྔར་སྣར་ཐང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་མཁས་གྲུབ་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཞུས། དགུང་ལོ་ཉེར་སྔར་དབུས་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་མཁས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དྲུང་ནས་ཆོས་ཞུས་པ་དང་། ལྷག་པར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན། ཧྲི་ལོ་ ༡༤༡༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ཙོང་ཁ་པ་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དྲུང་དུ་སྒྲུ་མཐུད་སློབ་གཉེར་མཛད། ཧྲི་ལོ་ ༡༤༤༧ ལོར་བསམ་གྲུབ་རྩེ (གཞིས་ཀ་རྩེ) དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་སྦྱིན་བདག་ཞུས་ནས་རྗེ་འདི་པས་གཞིས་རྩེའི་ཉེ་འདབས་སུ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ་པ་དང་དེའི་ཁྲི་པའང་མཛད། ཧྲི་ལོ་ ༡༤༧༤ ལོར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་དགོངས་པ་རྫོགས། རྗེས་སུ་ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོར་ངོས་འཛིན་ཞུས། ཐང་ག་འདིར་ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་བཀོད་ཡོད།

༧༥ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གསེར་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༧༠ ཞེང་ཚད་ ༤༡ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན (སྤྱི་ལོ་ ༡༥༦༧ ནས་ ༡༦༦༢ བར) གཙང་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱར་སྐུ་བལྟམས། མིང་ལུང་ཆིང་ཁྲི་ལོ་བཞི་པར (སྤྱི་ལོ་ ༡༥༧༠) བཀྲས་ལྷུན་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཁྲི་བཞུགས་མཛད། མིང་དབན་ལི་ཁྲི་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པར (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༠༠) ལ་བཀྲས་ལྷུན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་གནང་། ཆིང་ཤུན་ཅི་ཁྲི་ལོ་གཉིས་པར (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༤༥) སོག་པོ་ཏུ་སྲུ་ཐའི་ཆོ་དཔོན་གུ་ཤྲཱི་ཏན་གྱིས་པཎ་ཆེན་བོ་གྷ་ཏུ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དེ་ནི་མཚན་གྱི་ཐོག་མ་དེ་རེད། ཆིང་ཤུན་ཅི་ཁྲི་ལོ་བཞི་པར་རྡོ་རྗེའི་བླ་མ་ཞེས་མཚན་གསོལ། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པར་པཎ་ཆེན་གྱི་འཇའ་ས་དངོས་སུ་གནང་རྗེས་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཉིད་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པར་ངོས་འཛིན་བྱས། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐུ་བརྙན་བྲིས་ཡོད།

༧༦ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོས་ཆེན་མངགས་བཏགས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༣༤༣ ཞེང་ཚད་ ༡༠༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༡༧ ནས་ ༡༦༨༢ བར) ལྷོ་ཁ་འཕྱོངས་རྒྱས་ཕྱེལ་དུ་སྐུ་བལྟམས། མིང་ཐན་ཆི་ཁྲི་ལོ་གཉིས་པར (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༢༢) དཀྱུང་གྲངས་དྲུག་ལ་གདན་ས་གསུམ་གྱི་གྲྭ་དམངས་ཀྱིས་འབྲས་སྤུངས་སུ་གདན་དྲངས། སྤྱི་ལོ་ ༡༦༢༥ ལོར་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པའི་དྲུང་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་ ༡༦༣༧ ལོར་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་བཞེས། མིང་དྲུང་ཀྲེན་ཁྲི་ལོ་བཅོ་ལྔར (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༤༢) པཎ་ཆེན་བཞི་པ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རོགས་རམ་འོག་མཚོ་སྔོན་དུ་ཡོད་པའི་སོག་པོ་ཏུ་སྲུ་ཐའི་འགོ་པ་གུ་ཤྲཱི་ཏན་གྱི་དམག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་བ་ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་གི་སྲིད་དབང་མགོ་རྟིང་སློག་ནས་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ས་གནས་སྲིད་དབང་བཙུགས། ཆིང་ཤུན་ཅི་ཁྲི་ལོ་དགུ་པར (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༥༢) པེ་ཅིང་དུ་གོང་མ་མཇལ་བར་ཕེབས། ལོ་དེར་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་དུ་གོང་མས "ནུབ་ཀྱི་ལྷ་གནས་ཆེས་དགེ་བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་གནམ་འོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་འགྱུར་མེད་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྒྱ་མཚོའི་བླ་མ" ཞེས་འཁོད་པའི་འཇའ་ས་དང་གསེར་ཐམ་གནང་། དེ་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་མཚན་དངོས་སུ་གཏན་འཁེལ་བ་མ་ཟད། བོད་དུ་ཁོང་གི་དབང་ཆ་ལ་ཀྱང་དབྱུང་སྲིད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་གཏན་འཁེལ་ཡང་བྱས། སྐུ་ཆེའི་མཇུག་ཏུ་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། དེབ་ཐེར་སོགས་ལྦུགས་རྩོམ་གནང་རྒྱ་གཙོ་བོར་མཛད་སྐབས་གསུང་འབུམ་པོ་ཏི་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད། ཁང་ཤིའི་ཁྲི་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལ (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༨༢) པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་རྫོགས། སྡེ་པ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་སྐུ་གདུང་བཞུགས་པའི་གསེར་སྡོང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་ཆགས་ཉམས་དང་ལྡན་པ་དེ་བཞེངས།

ཐང་ག་འདིར་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ཁྲི་འཕང་མཐོན་པོའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་པའི་རྣམ་པ་བཀོད་ཡོད།

༧༧ ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༨ ཞེང་ཚད་ ༦༤ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་ཏཱ་ལའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པས་རྡོ་རྗེ་དང་དྲིལ་བུ་བསྣམས་ནས་ཆོས་འཆད་པའི་རྣམ་པ་མཚོན་པ་ལ། གཡས་སུ་དགེ་འདུན་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་དད་ཅིང་གུས་པའི་སྒོ་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉན་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་བྲིས་ཆ་ལེགས་ལ་ནང་དོན་ཁ་གསལ་བ་བཅས་ཡོད།

༧༨ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༧ ཞེང་ཚད་ ༦༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི (སྤྱི་ལོ་ ༡༦༥༣ ནས་ ༡༧༠༥ བར) ལྷ་སའི་བྱང་ཕྱོགས་ཉང་བྲན་གྲོང་སྨད་དུ་སྐུ་བལྟམས། ཆུང་དུའི་དུས་ནས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པས་སློབ་གསོ་དང་གསོ་སྐྱོང་མཛད་དེ་ལང་ཚོ་རྒྱས་ནས་རིག་གནས་ཁག་ལ་བརྩོན་པ་དྲག་པོས་སྦྱོང་བརྡར་གནང་ཞིང་མཁས་པར་འགྱུར། སྤྱི་ལོ་ ༡༦༧༩ ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པས་ཁོང་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་འགན་བཞེས་པ་སྡེ་སྲིད་དུ་བསྐོས། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་འགན་འཁུར་མཛད་དེ་པོ་ཏ་ལའི་ཕོ་བྲང་དམར་པོ་བཞེངས། སྤྱི་ལོ་ ༡༦༨༢ ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་ལྷ་བཟང་དང་འགལ་བ་ཉིན་བཞིན་རྣོ་ངར་རྗེ་ཆེར་གྱུར་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༠༥ ལོར་དམག་དོན་གྱི་ཟིང་ཆ་བྱུང་ཞིང་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཡམ་སྟེ་བཀྲོངས། ཁོང་འཚོ་བཞུགས་སྐབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། གསོ་རིག སྐར་རྩིས། རིག་གཞུང་སོགས་ཀྱི་ལྦུགས་རྩོམ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཛད། ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་སྡེ་སྲིད་ཡིན་པ་མ་ཟད། གྲགས་པ་ཅན་གྱི་མཁས་དབང་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཁོང་གིས་སྲིད་འཛིན་མཛད་སྐབས་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ལ་དེ་བས་དོ་སྣང་གནང་སྟེ་ས་གནས་ཁག་གི་རི་མོ་མཁས་ཅན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་ཐང་ག་འབོར་ཆེན་འབྲི་རུ་བཅུག་པ་གནང་། འདིར་བདམས་པའི་ཐང་ག་འདི་ནི་དེའི་གྲས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན།

༧༩ སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༣༥༥ ཞེང་ཚད་ ༨༦ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཐང་ག་འདི་ནི་ངག་དབང་ཤེས་རབ

ཀྱིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་མངགས་ཏེ་གོས་ཆེན་མངགས་བཏགས་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག··· ཡིན། འདིར་རི་མོའི་སྐྲ་རྩལ་དང་འཐག་ལས་ཀྱི་སྐྲ་རྩལ་ཟུང་དུ་འབྲེལ··· སྟབས་དེ་བས་ལྷ་ན་སྡུག་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། ཐང་ག་འདིར་དབུས་སུ་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་བཞུགས་པ་དང་། གཤམ་དུ་མི་སྣ་མང་པོས་ཁོང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དར་གོས་སོགས་ཀྱི་འབུལ་བ་བཏེགས་པའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་ཡོད།

༨༠ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༦ ཞེང་ཚད་ ༦༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ནི (ཕྱི་ལོ་ ༡༧༣༨ ནས་ ༡༧༨༠ བར) ཆིང་ཆན་ལུང་ཁྲི་ལོ་ཞེ་ལྔ་ལ (ཕྱི་ལོ་ ༡༧༨༠) གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་པེ་ཅིང་དུ་གནམ་སྐྱོང་གོང་མའི་འཁྲུངས་སྐར་ལ་རྗེས་འབྲེལ་ཞུ་བར་ཕེབས། ཐོག་མར་གོང་མ་ཆེན་པོའི་དབྱར་གྱི་བཞུགས་ཡུལ་ཁྲིན་ཏེ་ཧྲུ་བཞུགས། དེ་རྗེས་གོང་མ་དང་ལྷན་དུ་པེ་ཅིང་ལ་ཕེབས་ནས་གོང་མས་གཡང་ཞི་ལས··· གྲུབ་པའི་འཇའ་ས་དང་། ཐམ་ག་གནང་། ལོ་དེར་པེ་ཅིང་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས།

པཎ་ཆེན་ནི་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་བསྡུས་པའི་མཚན་དང་། པཎ་ནི་སམ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ་མཁས་པའི་དོན་དང་ཆེན་ནི་བོད་ཀྱི་སྐད། ཨེར་ཏེ་ནི་མན་ཇུའི་སྐད་ལས་དོན་དུ་ནོར་བུ་ཟེར་རོ།

༨༡ པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ། མིང་གོ འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༧༠ ཞེང་ཚད་ ༦༣ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན··· པོར་ཡོད།

པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ (ཕྱི་ལོ་ ༡༨༨༣ ནས་ ༡༩༣༧ བར) ཆིང་ཀོང་ཞུའི་ཁྲི་ལོ་བཅུ་བཞི་པར (ཕྱི་ལོ་ ༡༨༨༨) གསེར་བུམ་དཀྲུགས་ནས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས། ཀོང་ཞུའི་ཁྲི་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པར (ཕྱི་ལོ་ ༡༨༩༢) བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་གདན་དྲངས་ཏེ་པཎ་ཆེན་གྱི་ཁྲི་རུ་བཞུགས། ཀོང་ཞུའི་ཁྲི་ལོ་སོ་གཅིག་ལ (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༥) དབྱིན་ཇི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཙན་གཤེད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལོར་གཙང་དུ་ཕྱིར་ཕེབས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༠ ལོར་བོད་ནས་ཁ་བྲལ་ཏེ་ཤེས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཤར་ཁུལ་དང་། ནང་སོག ནན་ཅིང་། ཧང་ཀྲོའུ། མཚོ་སྔོན་སོགས་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ཕེབས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༧ ལོར་སྐུ་རྒྱ་མདོར་དགོངས་པ་རྫོགས།

༨༢ གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༦༧ ཞེང་ཚད་ ༧༩ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་ནི། གསང་བ་འདུས་པ། བདེ་མཆོག འཇིགས་བྱེད་གསུམ་གྱི་བསྡུས་པའི་མཚན་དང་། དེ་ནི་གསང་སྔགས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཡི་དམ་ཡིན། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་དང་མཁའ་སྤྱོད་མ། རིག་བྱེད་མ་དང་། ཐོད་ཆར་ཙོང་ཁ་པ། གཡས་སུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ། གཡོན་དུ་སྒྲོལ་དཀར། གཤམ་དུ་སྲུང་མ་གསུམ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༨༣ རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༦༩ ཞེང་ཚད་ ༧༦ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཡི་གེ་བཅུ་རུ་བསྡུས་ཏེ·· གཅིག་ཐོག་གཅིག་རྩེགས་ལྷ་བུས་དབྱིབས་གཟུགས་གཅིག་ཏུ་མཚོན་པ། ཡི་གེ་རེ་རེ་ཚོན་མདོག་མི་འདྲ་བ་ལ་ལྡེའི་རྣམ་པར་གནས་ཡོད། རི་མོ་འདི་ནི་བོད་ལྗོངས་ས་ཆ་གང་སར་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་། ཁྱིམས་ཞལ་དང་། སྒོ་སྐྱེང་བཅས་ལ་བྲིས་ནས་མཛེས་པའི་རྒྱན་དང་། དབང་ཆ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡོང་བའི་སྨོན་ལམ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།

༨༤ དུས་འཁོར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༧༢ ཞེང་ཚད་ ༥༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདི་ནི་དུས་འཁོར་ལས་གསུངས་པའི་ལྷ་ཡིན། དེའི་སྐུ་མདོག དམར། ནག སེར། དཀར། ལྗང་སོགས་དང་། ཞལ་བཞི། ཕྱག་ཉེར་བཞི་ཞབས་གཉིས་དང་བཅས་པ་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་གསང་སྔགས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཡི་དམ་ཡིན།

༨༥ གསང་བ་འདུས་པ། ཡོན་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༧༥ ཞེང་ཚད་ ༦༡ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

གསང་བ་འདུས་པ་ནི་གསང་འདུས་ཀྱི་ཆོས་ལས་གསུངས་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་གོས་ཆེན་མངགས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་གའོ།

༨༦ ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ། མིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༨ ཞེང་ཚད་ ༨༠ ས་སྐྱ་དགོན་པར་ཡོད།

ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ནི་གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གྱི་ཡི་དམ་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་ས་སྐྱར་དར་བ་དང་རྗེས་སུ་གང་སར་དར་བ་བཅས་སོ། འདིར་དབུས་སུ་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་སྐུ་བརྙན། ཐོད་ཆར་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་འཁྲུངས་རབས་དང་། གཤམ་དུ་སྲུང་མ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༨༧ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༩༢ ཞེང་ཚད་ ༨༧ པོ་ཏ་ལར་

ཡོད།

རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ནི་གསང་སྔགས་རྙིང་ལེན་མཁན་གྱི་ཡི་དམ''''ཞིག་ཡིན། བོད་དུ་ར་གཉིས་སྐུ་གསུམ་གྱི་འཇིགས་བྱེད་བཞེངས་རྩལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལས། ཐང་ག་འདིར་བྲིས་པ་ནི་སྐུ་ལོ་ཙྪ་བའི་ལུགས་ཡིན། དེ་ལ་ཞལ་དགུ་ཕྱག་སོ་དྲུག ཞབས་བཅུ་དྲུག་བཅས་མ་ཧེའི་དབུ་ཅན་ཁྲོ་གཉེར་དང་ལྡན་ལ་བདུད་ཀྱི་དཔུང་ཐམས་ཅད་འཇིགས་པར་བྱེད་པའི་ནུས''པ་ཡོད་སྟབས་འཇིགས་བྱེད་ཅེས་གྲགས་སོ།

༨༨ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། མིང་རྒྱལ་རབས། འཚམ་དྲུག

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༧༩ ཞེང་ཚད་ ༥༢ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འཚམ་དྲུབ་ལས་གྲུབ་པའི་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་འདི་པར་རིས་ ༨༧པ་དང་མཚུངས་རུང་བཟོ་རྩལ་མི་འདྲ་བ་དང་། ཉམས་འགྱུར་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད། དཔེར་ན་ཅིག་སོས་ནི་ར་ཙོ་ཐད་ཀར་སྣོར་ཞིང་བཞིན་རས་ཅུང་པབ་པའི་རྣམ་པ་མཚོན་ཡོད་པ་དང་། འདིར་འཁོད་པ་ནི་ར་ཙོ་སྣོར་རྒྱ་ཅུང་ཆེ་ལ་བཞིན་རས་ཐད་ཀར་གཏད་པ་བཅས་མཚོན་ཡོད།

༨༩མཁའ་སྤྱོད་སྐོར་གསུམ། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༣༤ ཞེང་ཚད་ ༣༢ ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

མཁའ་སྤྱོད་སྐོར་གསུམ་ནི་ཐོག་མར་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་གྲོས་གྲགས་ཀྱིས་ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོར་གསུངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཁྱབ་གདལ་དུ་གྱུར། མཁའ་སྤྱོད་སྐོར་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། ན་རོ་མཁའ་སྤྱོད། ཨི་ཏ་མཁའ་སྤྱོད། མེ་ཏྲི་མཁའ་སྤྱོད་བཅས་གསུམ་ལ་ཟེར། དཀྱིལ་དུ་ན་རོ་མཁའ་སྤྱོད་དང་གཡས་གཡོན་དུ་ཨི་ཏ་མཁའ་སྤྱོད། མེ་ཏྲི་མཁའ་སྤྱོད་བཅས་པ་ནི་གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གྱི་ཡི་དམ་ཡིན།

༩༠ མཁའ་སྤྱོད་ཞིང་ཁམས། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༥༠ ཞེང་ཚད་ ༤༢ ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

སངས་རྒྱས་དང་ཡི་དམ་ཚང་མར་རང་རང་ལ་ཞིང་ཁམས་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟར་མཁའ་སྤྱོད་ཞིང་ཁམས་ནི་མཁའ་སྤྱོད་མའི་ཞིང་ཁམས་ཡིན། དཀྱིལ་དུ་མཁའ་སྤྱོད་མའི་ཕོ་བྲང་དང་། དེའི་མདུན་དུ་མཁའ་སྤྱོད་མ་བཞུགས་ཡོད། ཐོད་ཆར་ས་སྐྱ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་སོགས་མཁའ་སྤྱོད་མའི་བླ་བརྒྱུད་དང་། གཤམ་དུ་དེའི་སྲུང་མ་དུར་བདག་སོགས་ཡོད། བཤད་སྲོལ་ལ་མཁའ་སྤྱོད་མ་འདི་བསྟེན་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་ན་རང་ཉིད་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི…ཞིང་དུ་སླེབས་ཞེས་ཟེར་རོ།

༩༡ ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༡༨ ཞེང་ཚད་ ༡༤ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ་འདི་ལ་ལྷ་མོ་ཀུ་རུ་ཀུ་ལེའང་ཟེར། འདི་ནི་གསང་སྔགས་ཉམས་ལེན་མཁན་གྱིས་བསྟེན་པའི་ཡི་དམ་ཡིན། ཐོག་མར་བ་རི་ལོ་ཙྪ་བས་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོར་གསུངས་ དེ་ནས་ཁྱབ་གདལ་དུ་ཕྱིན་ ནས་ ནང་ པའི་ ཆོས་ ལུགས་ ཀྱི་ གྲུབ་ མཐའ་ ཚང་ མས་ ཡི་དམ་དུ་བསྟེན། དེའི་སྐུའི་ཆ་བྱད་ནི་བཞིན་རས་ཁྲོ་གཉེར་ཅན། ཕྱག་བཞི། སྤྱན་གསུམ། ཕྱག་གཅིག་གིས་པདྨའི་གཞུ་འཛིན་པ་དང་། གཅིག་གིས་གཞུ་སྟེང་དུ་པདྨའི་མདའ་སྦྲས་པ། གཅིག་གིས་པདྨའི་ཞགས་པ་དང་། གཅིག་གིས་པདྨའི་ཁྲི་གུག་འཛིན་པ། སྐུ་ལུས་སུ་སྟག་གི་ཤམ་ཐབས་པ་བཞེས་པ། མི་མགོའི་ཕྲེང་བ་དང་རྡོ་ཤལ་བཅས་དང་ལྡན་པ། མཐའ་སྐོར་དུ་མེ་ཕུང་འབར་བའི་ཀློང་དུ་གནས་པ། མདུན་དུ་ཐོད་པའི་ནང་མིའི་ཁྲག་དང་། སྙིང་། མིག སྣ་ལྕེ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བཅས་ཞིབ་ཕྲ་བྲིས་ཡོད།

༩༢ ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༧༥ ཞེང་ཚད་ ༤༨ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་དཀྱིལ་དུ་ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་མ་དང་། ཐོད་ཆར་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། པིཏྲ་པ། གྲགས་ཆེན་བློ་གསལ་རྒྱ་མཚོ། ལྷ་མོ་བདག་མེད་མ་སོགས་བཀོད་ཡོད།

༩༣ རྒྱལ་བ་བྱམས་པ། ཚིང་རྒྱལ་རབས། གོས་ཐང་།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༡༥༢ ཞེང་ཚད་ ༡༠༡ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ནི་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ལས་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན། འདིས་ཕྱག་གཉིས་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་མཛད་པས་བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་མ་ཞེས་གྲགས། ཐང་ག་འདི་གོས་ཆེན་དྲས་ཏེ་བསྒྲིགས་ནས་སྐུ་བརྟན་མངོན་པར་བྱས་པའི་འཚམ་ལས་དང་དྲ་བཟོའི་སྒྱུ…རྩལ་གྱི་མཛེས་ཆ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཚོན་ཡོད།

༩༤ རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཞིང་ཁམས། ཚིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༨༡ ཞེང་ཚད་ ༥༡ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཞིང་ཁམས་ལ་དགའ་ལྡན་ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་ཟེར། མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཕོ་བྲང་གི་དབུས་སུ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་ཨ་ཏི་ཤ། འབྲོམ་སྟོན་པ། ཙོང་ཁ་པ། དགེ.

འདུན་གྱུབ་པ་སོགས་བཞུགས་ཤིང་། ཁོང་རྣམས་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་ཞིང་ཁམས་དེར་ཕེབས་ནས་བྱམས་པའི་དྲུང་དུ་ཆོས་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

༩༥ སྤྱན་རས་གཟིགས་པདྨའི་དྲ་བ་ཅན། ཡོན་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༨༤ ཞེང་ཚད་༦༥ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྤྱན་རས་གཟིགས་པདྨའི་དྲ་བ་ནི་སྐུ་ལུས་སུ་པདྨའི་དྲ་བས་ཁེབས་སྐབས་པདྨའི་དྲ་བ་ཞེས་ཟེར། ཞལ་བཞི། ཕྱག་བརྒྱད། གསང་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་འཁྱུད་པ། ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཡུམ་ལ་འཁྱུད་ནས་བཟློ་ཁ་ཕྱེ་བ། གཡས་གསུམ་ན་ལྕགས་ཀྱུ། ཐོད་པ། ཁ་ཊྭཾ་ག༔ གཡོན་གསུམ་ན་ཐྲིག་མཇུབ་པདྨ། མེ་ལོང་བསྣམས་པ། མཐའ་སྐོར་དུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཞི་དྲག་གིས་བསྐོར་བ་བཅས་སོ།

༩༦ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གོས་ཐང་།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༡༧༤ ཞེང་ཚད་ ༡༡༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ་ནི་སྐུ་མདོག་དཀར་ལ་ཕྱག་བཞི་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དང་པོའི་ཕྱག་གཉིས་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དང་། གཉིས་པའི་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་ཕྲེང་བ་དང་པདྨ་བསྣམས་པ། པདྨའི་གདན་ལ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པ་བཅས་ཡིན། ཐོད་ཆའི་ཟུར་གཉིས་སུ་ཨ་ཏི་ཤ་དང་འབྲོམ་སྟོན་པ་བྲིས་ཡོད།

༩༧ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༢༣༥ ཞེང་ཚད་ ༨༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདི་ནི་རྒྱ་ནག་ཏུ་བྲིས་པ་དང་འཐག་པའི་གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་ག་ཞིག་ཡིན། མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་མེ་ཏོག་ཐོར་བུར་བཀོད་པ་ལ། དཀྱིལ་དུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ། ཐོད་ཆར་ལྷཱ་མཆི་ཡིག་དྲུག གཉམ་དུ་བོད་ཡིག་ཐོག་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་བཅས་བྲིས་ཡོད། ཁམས་དྭངས་ཤིང་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ།

༩༨ བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༤༦ ཞེང་ཚད་ ༣༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ནི་མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཉེ་བའི་སྲས་ཆེན་གྲས་ཡིན། ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་ནི་རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་འདྲེན་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱག་སྟོང་དང་སྤྱན་སྟོང་གི་རྣམ་པ་མཚོན་པར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་ལུགས་གཉིས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ལུགས་དང་། པདྨ་ལུགས་ལས་འདི་ནི་པདྨ་ལུགས་ཡིན། ཐང་ག་འདིའི་དབུས་སུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་བཀའ་གདམས་པའི་བླ་མ་རྣམས་བྲིས་ཡོད།

༩༩ སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༩༧ ཞེང་ཚད་ ༦༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཐང་ག་འདི་རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་ཡིན། དཀྱིལ་དུ་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་དང་། ཐོད་ཆར་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་བརྙན གཉམ་དུ་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་སྐུ་བརྙན་བཅས་བྲིས་ཡོད། རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཡི་དམ་དང་། དེ་རྗེས་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྔགས་ཉམས་ལེན་པའི་ཡི་དམ་ཡིན།

༡༠༠ གདུགས་དཀར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༦༢ ཞེང་ཚད་ ༤༢ ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

འདིར་བྲིས་པ་ནི་གདུགས་དཀར་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་ཡིན། འདི་ནི་སྐུ་ལུས་གཅིག་ལ་དབུ་སྟོང་དང་ཕྱག་སྟོང་། སྤྱན་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་པ། སྤྱན་རེ་རེར་ཁ་དོག་དཀར་ནག་སོགས་མི་འདྲ་བ་བྲིས་དགོས་པས། རི་མོ་རྙོག་འཛིངས་ཆེ་རུང་ཞིབ་ཚགས་ལ་སྐུ་བརྙན་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད། ཐོད་ཀྱི་ཆ་ལ་སངས་རྒྱས་གདུགས་བདུན་དང་། གཉམ་དུ་ལེགས་ལྡན་མཆེད་གསུམ་བཅས་སོ།

༡༠༡ གདུགས་དཀར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གོས་ཐང་།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༧༠ ཞེང་ཚད་ ༤༧ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འདི་ནི་གདུགས་དཀར་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་སྤྱན་གསུམ་དང་ལྡན་པ། སྐུ་མདོག་དཀར་ལ་གངས་རིར་ཉི་འོད་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཕྱག་ལ་གདུགས་བསྣམས་པ་འདི་གོས་སྐྲིག་སྒྲུ་རྩལ་གྱི་ཐང་ག་ཞིག་ཡིན།

༡༠༢ ཁྲོ་བོ་མི་གཡོ་བ། སྔང་རྒྱལ་རབས། འཐག་དྲུབ། འཐག་དྲུབ།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༩༠ ཞེང་ཚད་ ༥༦ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

འཕགས་མ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཡི་

གྲོ་བོ་མི་གཡོ་བ་ནི་ཕྱག་གཡས་སུ་རལ་གྲི་དང་། གཡོན་དུ་ཞགས་པ། སྐུ་ལུས་སུ་སྤྲུལ་འཁྲིལ་ཞིང་ཇམས་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཐོད་ཆར་འོད་དཔག་མེད་སོགས་དང་། སྨད་ཆར་སྤྱན་རས་གཟིགས་སོགས་གྲལ་བསྒར་གྱིས་བཀོད་ཡོད། གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་ཀ་འདིའི་ཐོག་བོད་ཡིག་ལས། ཙང་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་ཀྱིས་དགེ་རྒན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཕུལ་ཞེས་པའི་དོན་འཁོད་འདུག གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི་ས་སྐྱའི་གོང་མ་རྣམ་ལྔའི་ནང་གི་གསུམ་པ་ཡིན། ཐང་ཀ་འདི་སྔུང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་མཇུག་ཏུ་རྒྱ་ནག་ལ་འཐག་པའི་མངགས་བཏགས་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མངོན།

༡༠༣ སྒྲོལ་དཀར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གོས་ཐང་།

རིང་ཚད་ལི་ཀྲིའི་སྨིད་ ༡༢༠ ཞེང་ཚད་ ༨༢ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

བཤད་སྲོལ་དུ་སྒྲོལ་མ་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་དང་འཇིགས་པ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལྷ་ཞིག་ཡིན་ཟེར། སྒྲོལ་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཡོད་པ་ལས་དེའི་ནང་ནས་སྒྲོལ་མ་དཀར་མོ་དེའོ།

༡༠༤ སྒྲོལ་ལྗང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལི་ཀྲིའི་སྨིད་ ༧༥ ཞེང་ཚད་ ༤༢.༥ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་ལྗང་ནི་སྒྲོལ་མའི་རིགས་ཤིག་དང་། སྐུ་མདོག་ལྗང་གུ་ཡིན། འདི་བསྟེན་ན་འཇིགས་པ་བརྒྱད་ལས་མཐར་ཐུབ་ཅེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད། ཐང་གའི་སྟེང་དུ་འཇིགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྲིས་ཡོད།

༡༠༥ སྨྲ་རིག་པའི་ལྷ་བརྒྱུད། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལི་ཀྲིའི་སྨིད་ ༦༨ ཞེང་ཚད་ ༤༧ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྨྲ་རིག་པ་ནི་རིག་པའི་གནས་ཆེན་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མེས་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཡིན། རིག་གནས་དེ་དག་བོད་ལ་དར་བའི་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་རིམ་རིང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་དབུས་སུ་སྨྲ་རིག་པའི་མེས་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཡན་གྱི་སྨྲ་རིག་པའི་བླ་བརྒྱུད་སུམ་ཅུ་ཙམ་བྲིས་ཡོད།

༡༠༦ རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལི་ཀྲིའི་སྨིད་ ༡༠༥ ཞེང་ཚད་ ༨༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

མཆོད་རྟེན་དེ་ནི་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་ཡོད་སྟབས་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞེས་གྲགས། བཤད་སྲོལ་དུ་སངས་རྒྱས་སྐྱ་སེང་ལས་འདས་རྗེ་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་སོང་མཚམས་བཞེངས་ཟེར། དབྱིབས་ཇོ་མཚར་ཅན་དང་། གཞི་རྒྱ་ཆེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། མཆོད་རྟེན་ རྩིལ་པོར་གཟེའུ་ལྔ་ཁང་སྟོང་ཕྲག་ཙམ་ལྡན་པ་ལ་དེའི་ནང་སྟོན་པའི་སྐུ་རེ་ཡོད། མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་དབུས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དེའི་ནང་དུ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་མི་ཚད་ཙམ་ལ་མཇལ་སྣང་སྤྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བོད་སྐད་དུ་ཇོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཟེར། མཐའ་སྐོར་དུ་མཆོད་རྟེན་ཆུང་དུས་བསྐོར་བ། དེ་ནི་ནང་པའི་ཆོས་པ་ཚོའི་ཚ་ཆེའི་གནས་མཆོག་ཅིག་ཡིན་པས་དེ་ཐང་ག་སོགས་སུ་བྲིས་ནས་ཁྱིམ་དུ་འགེལ་གྱི་ཡོད།

༡༠༧ ནས་ ༡༡༤ བར་བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད། ཆིང་རྒྱལ་རབས། གསེར་བྲིས།

ཐང་ག་བརྒྱད་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ རིང་ ཚད་ ལི་ཀྲིའི་ སྨིད་ ༨༧ ཞེང་ཚད་ ༥༨ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་པད་སྤུངས་མཆོད་རྟེན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུ་བ་སྐུ་བལྟམས་པའི་སྐབས་ཞབས་གོམ་བདུན་ལ་པདྨ་བདུན་བྱུང་བ་དེ་དག་སྤུངས་ཏེ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་ནས་སྟོན་པ་སྐུ་བལྟམས་པའི་དྲན་གསོ་མཚོན་པ་བྱས་སོ། འདི་ནི་པད་སྤུངས་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་པའི་ཐང་ག་ཡིན།

༡༠༨ བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་ནི་ ཤཱཀྱ་ ཐུ་ བ་ བྱང་ ཆུབ་ ཤིང་ གི་ འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དྲན་གསོའི་མཆོད་རྟེན་ཡིན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱད། མཐར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་ཏེ་མ་རིག་པའི་གཉིད་ལས་སངས་ཤིང་། ཤེས་བྱའི་པདྨ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའོ།

འདིར་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༠༩ བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་གསུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་མཆོད་རྟེན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུ་བ་ནས་ཡུལ་ཝཱ་ར་ཎ་སིར་འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོར་བདེན་པ་བཞི་དང་། འཕགས་ལམ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོག་མར་བསྐོར་བས་ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་པའི་ཚིག་གི་ཤིས་པ་བརྗོད་པའི་དྲན་རྟེན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཡིན།

འདིར་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༠ ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་བཞི་པ་ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་རྟེན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་དྲུག་གིས་རྩོད་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་སྟོན་ནས་ཕྱིར་ཟློག་སྟེ། ཁོ་ཚོ་ནང་པའི་ཆོས་སུ་བཀུག་པའི་དྲན་གསོའི་མཆོད་རྟེན་ནོ། འདིར་ཆོ

འཕྲུལ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༡ ལྷ་བབ་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་ལྔ་པ་ལྷ་བབ་མཆོད་རྟེན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྷ་གནས་སུ་ཐེབས་ཏེ། སླར་མི་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་སྐབས་ལྷ་ནས་བབ་པའི་དྲན་གསོའི་མཆོད་རྟེན་ཡིན་པས་འདིར་ལྷ་བབ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༢ དབྱེན་སྡུམ་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་དྲུག་པ་དབྱེན་སྡུམ་མཆོད་རྟེན་ནི་ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ནེར་འཁྲུན་སེམས་བཅངས་ནས། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་གྲབས་ཡོད་པ་དང་། རང་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞི་ཞིག་བཙུགས་རྒྱུའི་གདམ་ཁྲས····སྐབས། དགེ་འདུན་པ་འགའ་ཤས་སུའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་དགོས་མིན་སོམ་ཉི་དང་། འགའ་ཤས་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་སྐབས་དགེ་འདུན་གྱི་བར་ལ་དབྱེན་བྱུང་བས། སྟོན་པས་མཆོག་ཟུང་མངགས་ཏེ་རྒྱུས་བཤད་ཀྱིས་སྡུམ་པར་བྱས་པའི་དྲན་གསོའི་དབྱེན་སྡུམ་མཆོད་རྟེན་ཡིན།

འདིར་དབྱེན་སྡུམ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༣ རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་ནི་སྐྱ་ཐུ་ངན་ལས་མ་འདས་སྔོན་གྱི་ཟླ་བ་བཞི་ཙམ་ལ་བསྐུན་གཞི་བྱུང་ནས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པར་མི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ནས་འགྲོ་བ····སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པའི་བདག་པོ་མཛད་དུ་གསོལ་བ་ལྟར་བསྐུན་གཞི་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་སྐབས་དྲན་གསོར་རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས།

འདིར་རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༤ མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཀྱི་མཇུག་མ་མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུ་ནེ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས····འདས་པའི་དྲན་གསོའི་མཆོད་རྟེན་ཡིན།

འདིར་མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་གཟུགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༥ དུས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། མིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༩༤ ཞེང་ཚད་ ༨༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ལྷའི་ཕོ་བྲང་གི་དོན་ཡིན་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷ་ཚོགས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན། དཀྱིལ་འཁོར་དེར་ཕྱི་ནང་རིམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་རིམ་པ་སོ་སོར་ལྷ་ཚང་དུ་ཏ་ཅང་མང་པོ་བྲིས་ཡོད། ཐང་ག་འདི་རི་མོ་རྨོག་འཛིང་ཆེ་རུང་བྲིས་ཆའི་སྒྲུ་རྩལ་ལེགས་ལ་ཞིབ་ཕྲ་ཞིག་བྲིས་ཡོད་པས་འདི་ནི་རི··མོ་བ་མཁས་ཅན་ཞིག་གིས་ཀྱང་དུས་ཡུན་ལོ་གཅིག་ཙམ་འབྲི་དགོས་ཀྱི····ཡོད།

འདིའི་ཐོག་བྲིས་པའི་ལྷ་ཚང་དུ་རྣམས་ཆེ་སེལ་ལ་བརྟེན་ནས་བལྟས་ན་གཞི་ནས་སྐུའི་དབྱིབས་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ། དཀྱིལ་འཁོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཟུར་ལ། གསང་འདུས། ཀྱེ་རྡོར། བདེ་མཆོག་སོགས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༦ འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༡༢༠ ཞེང་ཚད་ ༦༣ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དཀྱིལ་འཁོར་འདིའི་ནང་དུ་མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་དགུ་ཡོད། དཀྱིལ་འཁོར་ཕྱིའི་ཐོད་ཀྱི་དབུས་སུ་འོད་དཔག་མེད། གཡས་སུ་རྣམ་རྒྱལ་མ། གཡོན་དུ་སྒྲོལ་དཀར། གཉམ་གྱི་དཀྱིལ་དུ་གཤིན་རྗེ་ཆོས་རྒྱལ་དང་། གཡས་སུ་ཕྱུལ་འཁོར་སྲུང་། གཡོན་དུ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་བཅས་བྲིས་ཡོད། ཐང་ག་འདིར་རི་མོའི་ནུས་རྩལ་ཆེན་པོ་བརྟོན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་འདིའི་ཐོག་ཏུ་གསེར། གཡུ། མུ་ཏིག བྱུ་རུ་སོགས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པས་རིན་ཐང་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག···ཀྱང་ཡིན།

༡༡༧ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༩༡ ཞེང་ཚད་ ༦༥ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དཀྱིལ་འཁོར་འདིའི་དབུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་གཉིས། དེའི་མཐའ་སྐོར་དུ་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་བྲིས་ཡོད་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཐོད་ཆའི་དཀྱིལ་དུ་བྱམས་པ་མགོན་པོ། གཡས་གཡོན་དུ་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། ཙོང་ཁ་པ། ཐོད་ཆའི་གཡས་སུ། ཚེ་དཔག་མེད། སྒྲོལ་མ། རྣམ་རྒྱལ་མ། གཡོན་དུ་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། པཎ་ཆེན་དྲུག་པ་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་བཅས་དང་། གཉམ་དུ་ནོར་གྱི་བདག་པོ་ཛམྦྷ་ལ་དང་། ཁྲོ་བོ་མི་འགྱུར་རྡོ་རྗེ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༡༡༨ ཐུན་རས་གཟིགས་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཡོན་རྒྱལ་རབས། འཚེམ་དྲུབ།

རིང་ཚད་ཡིའི་སྨིད་ ༡༡༨ ཞེང་ཚད་ ༦༩ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ····འཕགས་པའི་ཐུགས་དམ་གྱི་རྟེན་ཡིན།

ཐང་ག་འདི་ནི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་བཞེངས་པའི་འཚེམ་དྲུབ··མ་ཞིག་ཡིན། བྲིས་ཆ་འགག་གཙང་ལ་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་རི་མོའི་དོན་ལམ་སེང་རྟོགས་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ལོ་རྒྱུས་ཕུན་རིང་ལྡན་པའི་རྩ་ཆེའི་རིག་དངོས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།

༡༡༩ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༡༡༣ ཞེང་ཚད་ ༧༥ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་ནི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྲུང་མ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་སྐུ་བརྙན་མཚོན་པའི་ཐང་ཀ ལྡེབས་བྲིས། འཇམ་བརྙན་བཅས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གང་སར་ཡོད། ལྷ་མོ་འདི་ནི་ཁྲོ་གཉེར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས། ཆིབས་སུ་དྲེའུར་འཆིབས་པ། ཁྲག་གི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ཡོད་པ། མཐའ་སྐོར་དུ་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འཕྱུག་པ་དང་། མི་ཤ་ཁ་གསོལ་ཞིང་ མི་མགོའི་དོ་ཤལ་བཞེས་པ། ཕྱག་ཏུ་ཐོད་པ་མིའི་སྙིང་དང་ཁྲག་གིས་གང་བ་བསྣམས་པ། འཇིགས་སུ་རུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་མཐོང་བ་དང་མི་རྣམས་འཇིགས་སྣང་འཆར་བ་བཅས་ཡོད། འདི་ནི་རྒྱལ་དབང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་ཡིན། ཐོད་ཚའི་དཀྱིལ་དུ་ཙོང་ཁ་པ། གཡས་སུ་རྒྱལ་དབང་བདུན་པ། གཡོན་དུ་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ། གཤམ་དུ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་འཁོར་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༡༢༠ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༥༧ ཞེང་ཚད་ ༤༠.༥ བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཡོད།

འདིར་མི་ཡི་རུས་པ་ལས་བརྩིགས་པའི་ཕོ་བྲང་ལ་མི་མགོས་བརྒྱན་… ཞིང་། མཐའ་སྐོར་དུ་མེ་ལྕེ་གི་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པ། དེའི་ནང་དུ་ཇམས་བརྗིད་ལྡན་པའི་སྣ་ནས་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་བཞུགས་པ། ཐོད་ཚའི་དབུས་སུ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་དང་། གཤམ་གྱི་ཟུར་གཉིས་ལ་ཚངས་པ་དང་ལྷམ་སྲིང་བཅས་རི་མོ་མཁན་གྱིས་སོར་མོའི་འདུ་བྱེད་ཡང་རྩེར་སོན་པའི་ རྣམ… པ་མཚོན་ཡོད།

༡༢༡ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། མཚལ་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༡༡༡ ཞེང་ཚད་ ༧༠ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

ཐང་ག་འདི་ཆིང་ཅན་ལུང་ཁྲི་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་སྦ་དྲུག་པར་གོང་མའི་བཀའ་བཀོད་ཀྱིས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན། ནག་ཐུ་ནག་པོའི་སྟེང་དུ་མཚལ་གྱིས་བྲིས་པའི་མཚལ་བྲིས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། གཞི་ནག་ནག་ཡིན་སྟབས་ནག་ཐང་ཡང་ཟེར། དཀྱིལ་དུ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། ཐོད་ཚར་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ། ལྷ་མོའི་མཐའ་སྐོར་དུ་འཁོར་ཚོགས་དུ་མ་ཡོད་པ་བཅས་དང་། མེ་ལོང་གི་ཐོད་ཚར་རྒྱ། བོད། མན་ཇུ། སོག་པོ་བཅས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་ལས་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་བྲིས་ཡོད།

༡༢༢ བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༦༠ ཞེང་ཚད་ ༤༠ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ནི་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྲུང་བར… བྱེད་མཁན་གྱི་སྲུང་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཡིན། ཁོ་ཚོའི་གནས་ཡུལ་ རི་དང་། ཆུ་ལ་སོགས་པར་ཡིན་ཞིང་དེའི་ཁྲོད་དུ་ཞི་དྲག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་བོད་སྐྱོང་བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཞེས་ཟེར།

ཐང་གའི་ཐོད་ཚར་ཨོ་རྒྱན་པདྨ་འབྱུང་གནས་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་དང་བདུན་པ་བཅས་ཡོད།

༡༢༣ དུར་བདག ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༨༨ ཞེང་ཚད་ ༥༨ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

དུར་བདག་ནི་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་པོར་ཟེར་ཞིང་། ཡི་དམ་མཁའ་སྤྱོད་མའི་སྲུང་མ་ཡིན། ཐང་ག་འདིར་དུར་བདག་ཕོ་མོ་གཉིས་ཤ་པགས་མེད་པའི་ཀེང་རུས་སུ་འགྱིང་སྟབས་ངང་གནས་པ། གཤམ་དུ་མིའི་ཕུང་པོ་བཀྲམས་པ་དང་། བྱ་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་བཟའ་བ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༡༢༤ ལ་མོ་ཚངས་པ། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༦༤ ཞེང་ཚད་ ༦༣ ཕོ་ཏ་ ལར་ཡོད།

ལ་མོ་དགོན་པས་བསྟེན་པའི་ཚངས་པ་དུང་གི་ཐོར་ཅོག་ཅན་ནི། བོད་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་པའི་སྲུང་མ་ཞིག་ཡིན། ཐང་ག་འདིའི་དཀྱིལ་དུ་ཚངས་པ་དང་། ཐོད་ཚར་ཙོང་ཁ་པ། འཇམ་དབྱངས། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། གཤམ་དུ་འབྲི་གུང་ཨ་ཕྱི་ཆོས་སྒྲོན། རྗེ་བོ་ཕྱིང་དཀར་བ་བཅས་བྲིས་ཡོད།

༡༢༥ ནས་ ༡༢༨ བར། རྒྱལ་ཆེན་བཞི། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

ཐང་ག་བཞི་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ཤིའི་སྨིད་ ༡༤༤ ཞེང་ཚད་ ༦༠ ཕོ་ཏ་ལར་ཡོད།

རྒྱལ་ཆེན་བཞི་ནི་རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པའི་སྟེང་དུ་གནས་ཤིང་། དེ་བཞི་པོས་ཚོགས་ཞིང་དང་། ཞིང་གི་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་བཞི་སྣ་བཞི་སྲུང་ཟེར་བས། གཙུག་ལག་ཁང་དང་དགོན་སྡེ་ཚང་མར་སྒོའི་གཡས་གཡོན་དུ་བྲིས་པ་བཅས་ཀྱིས་སྒོ་སྲུང་བའི་རྒྱལ་མདོན་ཐུབ། བང་རིམ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིའི་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་བཅས་སུ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་གནས་ཡོད། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གྲས་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་ནི་རི་རབ་བང་རིམ་གྱི་ཤར་དུ་གནས…… ཤིང་། སྐུ་མདོག་དཀར་ལ་ཕྱག་ཏུ་སྒྲ་སྙན་འཛིན་པ་དེ་ཡིན།

༡༢༦ ལྷོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གྲས་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ནི་རི་རབ་བང་རིམ་གྱི་ལྷོ་རུ་གནས་ཤིང་། སྐུ་མདོག་སྔོ་ལ་ཕྱག་ཏུ་རལ་གྲི་འཛིན་པ་དེ་ཡིན།

༡༢༧ ནུབ་སྤྱན་མི་བཟང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གྲས་སྤྱན་མི་བཟང་ནི་རི་རབ་བང་རིམ་གྱི་ནུབ་ཏུ་གནས་ཤིང་། སྐུ་མདོག་དམར་ལ་ཕྱག་གཡས་སུ་སྦྲུལ་འཁྱིལ་བ། གཡོན་མས་མཆོད་རྟེན་བརྟེགས་པ་དེ་ཡིན།

༡༢༨ བྱང་ནམ་ཐོས་སྲས། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གྲས་རྣམ་ཐོས་སྲས་ནི་ རི་རབ་བང་རིམ་གྱི་བྱང་དུ་གནས་ཤིང་། སྐུ་མདོག་སེར་པོ(དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་ལྗང་གུའང་ཡོད།) ཕྱག་གཡས་སུ་གདུགས་དང་གཡོན་དུ་ནེའུ་ལེ་འཛིན་པ་དེ་ཡིན།

༡༢༩ གསོ་དཔྱད་ལྷ་བརྒྱད། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༥༨ ཞེང་ཚད་ ༧༧ ཅ་ཏ་ལར་ཡོད།

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དང་བོད་སྨན་ནི་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཡོད། དེ་ནི་མེས་རྒྱལ་གསོ་རིག་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་ནང་གི་ཙ་འགངས་ཆེ་བའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན། ཡུན་རིང་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང《རྒྱུད་བཞི》སོགས་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་དཔེ་ཐེར་དང་། སྨན་གྱི་སྦྱོར་བ་སོགས་བྱུང་བ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་སྨན་པ་མཁས་ཅན་མི་སྒྲུང་བ་ཞིག་ཀྱང་ཐོན་ཡོད། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ནས་བཟུང་གི་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་བར་གྱི་གསོ་དཔྱད་ལྷ་བརྒྱད་རྣམས་བྲིས་ཡོད། དབུས་སུ་སྨན་ལྷ་དང་། དེའི་གཡས་གཡོན་དང་ཐོད་ཀྱི་ཆ་ལ་གསོ་དཔྱད་ལྷ་བརྒྱད་ཁྲོན་སུམ་ཅུ་ཙམ་བྲིས་ཡོད།

༡༣༠ ནས་ ༡༢༨ བར། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་སྐོར། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས།

ཐང་ག་དགུ་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་……༡༠༣ ཞེང་ཚད་ ༧༢ ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ཀྱིས་ནད་རིམས་དང་འཐབ་རྩོད་བྱས……པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉམས་མྱོང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཐོབ……ཡོད་ཅིང་། ཉམས་མྱོང་དེ་དག་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་སྨན་གཞུང《རྒྱུད་བཞི》ཞུགས……རྩོམ་གནང་བ་དང་། རིམ་བཞིན་གསོ་བ་རིག་པར་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་མི་སྣ་ཡང་མང་པོ་ཐོན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་ལྔར་བྱང་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱུད་བཞིར་འགྲེལ་པ་བརྩམས་པ་དང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མིའི་ལུས་ཁམས་དང་ནང་ཁྲོལ་ལ་ནན་པོས་ཚད་ལྟངས་ཏེ། གྲངས་ཚད་ངེས་ཅན་གྱིས་དེའི་བཤད་པ་རྣམས་རི་མོའི་ལམ་དུ་བྲིས་ནས་གསོ་རིག་གི་ཐང་ག་བཪྫས། དེ་རྗེས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཟམ་མི་ཆད་པར་འཕྲུས་ཚང་དུ་ཕྱིན……ནས། ཟུར་མཁར་བ་སོགས《རྒྱུད་བཞི》ལ་འགྲེལ་པ་རྩོམ་མཁན་ཡང་མི་སྒྲུང་བ་ཞིག་ཐོན་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས《རྒྱུད་བཞི》ལ་སྒྲོ་ཀུན་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དང……མཆན་འགོད་གནང་སྟེ《རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་བཻཌཱུར་སྔོན་པོ》ཞུགས་རྩོམ……མཛད་པ་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༨༩ ལོར་ཤིང་དཔར་བསྐྲུན་ནས་བོད་ཡོངས་ལ་ཁྱབ། དེ་རྗེས་ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་བསྡུ་རུབ་གནང་སྟེ་སྨན་རིགས……སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དཔེ་རིས་དང་། ནད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུའི་དཔེ་རིས་བཅས་འབྲི་རུ་བཅུག་སྟེ་ལོ་ ༡༧༠༧ ལོར་དེ་དག་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱིས་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་ཚོན་བྲ་ཅན་གྱི་ཐང་ག་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་བཞེངས། དེང་འདིར་བདམས་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་ཐང་ག་དགུ་པོ་འདི་ནི་གོང་གསལ་གྱི་ཐང་ག་དེ་དག་གི་གྲས་ཤིག་ཡིན།

༡༣༠ ཟས་སྤྱོད་སྨན་དཔྱད་ཀྱི་སྡོང་པོ་ཞེས་པ་དེ་ནི་སྨན་པས་ནད……བརྟག་ནས་ནད་ངོས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟས་སྤྱོད་སྨན་དཔྱད་བཞི་པོ་གང་ལ་གང་འོས་བསྟེན་དགོས་པས་དེའི་ཚུལ་ཐང་ག་འདིའི་ཐོག……ཟས་སྤྱོད་སྨན་དཔྱད་སྐོར་གྱི་སྡོང་པོ་བཞི་བྲིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་ཐོག་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འགྲེལ་པ་བཀོད་ཡོད།

༡༣༡ མངལ་ཆགས་ཚུལ། འདི་ནི《རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་བཻཌཱུར་སྔོན་པོ》གཞིར་བཟུང་སྟེ་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེས་མངལ་ཆགས་པའི་གོ་རིམ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པས་མངལ་ཆགས་སྐྱངས་ཐབས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རི……མོར་བཀོད་དེ་གསལ་བར་མཚོན་པ་བྱས་ཡོད་པ་སྟེ་མངལ་སྦྲུམ་པའི་གོ……རིམ་དང་པོ་ཉའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་དུས (ཆུ་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་སྐལ……ཚིག་ཅན་ལྟ་བུ) གཉིས་པ་རུས་སྦལ་དབྱིབས་ཀྱི་དུས (སྐྱ་འགྲོའི་ སྲོག་ཆགས་ལྟ་བུ) གསུམ་པ་ཕག་དབྱིབས་ཅན་གྱི་དུས (རི་འབྱུང་གི་སྲོག་ཆགས་ལྟ་བུ) སོགས་གཙོ་བོའི་གོ་རིམ་གསུམ་བརྒྱུད་དགོས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་སྲོག་ཆགས……འཕོ་འགྱུར་གྱི་གོ་རིམ་མཚོན་པ་བྱས་ཡོད་ཁར། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་མངལ་ཆགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་ལ། ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའང་ཡིན་པའི་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

༡༣༢ ནད་བརྟག་པ་དང་གསོ་བ། བོད་ཀྱི་སྨན་པས་ནད་བཅོས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མ་ལ་ནད་བརྟག་སྟེ་ངོས་འཛིན་དགོས་པས། བརྟག་ཐབས་ནི་གཙོ་བོ་འདི་ལྟར། ནད་འདྲི་བ། རེག་པ། ལྟ་བ་བཅས་ཡིན། ནད་འདྲི་བ་ནི་ནད་པར་ཞིབ་ཕྲའི་སྒོ་ནས་ན་སྟངས་དང་། ན་ཚའི་རྒྱུ་རྐྱེན། ནད་ན་བའི་དུས་ཚོད། སྨན་བཏང་སྟེ་འགྱུར་བ་གང་ཡོད་སོགས་འདྲི་བ། རེག་པ་ནི་སྨན་པའི་ལག་པས་ནད་པའི་ཙའི་འཕར་ཚུལ་ལ་བལྟས་ནས་ནད་འཚོལ་བ། ལྟ་བ་ནི་ནད་པའི་མིག་དང་བཞིན་མདོག་ཙ་ཆུ་སོགས་ལ་ལྟ་བ་དེ་ཡིན། ཐང་ག་འདིར་བོད་ཀྱི་སྨན་པས་ནད་འདྲི་བ་དང་། རེག་པ། ལྟ་བ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་གཞི་འཚོལ་བ། ནད་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པ། ནད་ལ་བསྟུན་ཏེ་སྨན་སྦྲད་པའི་སྐོར་བྲིས་ཡོད།

༡༣༣ ཙ་བྱེས་ཚུལ། མིའི་གཟུགས་པོར་ཙའི་རིགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་ཙ་ལ་དབྱེ་ན། ཙ་དཀར་དང་། ཙ་

ནག་ཟེར། ཀླད་པ་ནི་ཙ་དཀར་གྱི་མཚོ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་པ་ནི་སྡོང་པོ་ཡིན། དེས་ཀླད་པ་ནས་སྐལ་པའི་ནང་བརྒྱུད་གཞུག་ཚང་དུ་ཟད། སྐེ་བརྒྱུད་ཀླད་པ་དང་རྒྱུད་པའི་རྩེ་མོ་ནས་དོན་ཏེ་ལུས་པོ་ཡོངས་སུ་ཁྱེས་པ་དེ་ལ་ཆུ་ཙ་ཟེར། ཙ་ནག་མི་འགུལ་བ་དེ་ལ་ཁྲག་ཙ་ཟེར་བ་དང་། དེའི་ཐོག་གི་གནས་འགག་ཞིག་ནི་བོད་ཀྱི་སྨན་པས་ཁྲག་བཅོས་བྱ་ཡུལ་ཡིན། འགུལ་ཙ་ལ་འཕར་ཙ་ཞེས་ཟེར་ལ། དོན་དུ་རླུང་ཁྲག་འདྲེས་པའི་ཙ་ཡིན། དེ་དག་སྙིང་དང་འབྲེལ་ཡོད། མདོར་ན་ཙ་ནི་ཁྲག་དང་རླུང་གི་རྒྱུ་ལམ་ཡིན་པས་མི་སྲོག་འཚོ་ཐུབ་པའི་ཙ་བ་དེ་ཡིན། ཐང་ག་འདིའི་ཐོག་མིའི་ཙ་རིས་བྲིས་ཡོད་པས། དེ་དག་ཚོན་མདོག་མི་འདྲ་བར་ཨང་ཀི་བྲིས་ཏེ་ཙ་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཡོད་ལ། གནས་ཡུལ་ཡང་གསལ་པོར་མཚོན་པ་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཆ་ཙ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

༡༣༤ མེ་བཙའ་དང་གཏར་གའི་གནས། བོད་ཀྱི་སྨན་པས་ནད་བརྟག་པ་དང་བཅོས་རྒྱུར་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ནད་འགའ་ཞིག་ལ་ཁྲག་བཙགས་ཏེ་བཅོས་ཐབས་བྱེད་པ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནད་བཅོས་···ཀྱི་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པ་སྟེ། ལུས་ཐོག་གི་ཁྲག་ཙ་འགའ་ཤས་ལ་གཙགས་བུ་བརྒྱབས་ཏེ་ཁྲག་སྐྱུང་དུ་ཞིག་བཙགས་ནས་ནད་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མེ་བཙའ་བའི་བྱ་ཐབས་ནི་རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ལུགས་སྙིང་གསེར་ཁབ་རྒྱག་སྟངས་དང་འདྲ་པོ་ཡོད་པ་སྟེ་གནས་མི་འདྲ་བར་མེ་བཙའ་བརྒྱབས་ནས་ནད་མི་··འདྲ་བ་བཅོས་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྨན་པས་མེ་རྒྱག་ཡུལ་དང་། རྒྱའི་ལུགས་སྙིང་གི་གསེར་ཁབ་རྒྱག་ཡུལ་འགའ་ཤས་གཅིག་པ་ཡིན། ཐང་ག་འདི《རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་བཻཌཱུར་སྔོན་པོ》གཞིར་བཟུང་ནས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན།

༡༣༥ སྔོ་སྨན། སྨན་ནི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གལ་ཆེའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན་ལ། ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བཞིའི་ནང་གི་གལ་ཆེའི་རྫས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། བོད་རིགས་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ཀྱིས་ལོ་ཛ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྔོན་ནས་དུག་ཡོད་ན་སྨན་ཡོད་ཅེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་མཁས་ཅན་གཡུ····ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བརྩམས་པའི《རྒྱུད་བཞི》ནང་དོན་ཁག་གསུམ···ལ་སྨན་གྱི་སྐོར་གསུང་ཡོད་པ་སྟེ། རོ་དྲུག་དང་། ནུས་པ་བརྒྱད། ཞུ་རྗེས་གསུམ། ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་བཅས་ཡིན། དེས་མ་ཆད་སྲོག་ཆགས་དང་། གཏེར་ཁ། སྐྱེ་དངོས་བཅས་ཀྱི་སྨན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་གོ་དགུར་དབྱེ་ཡོད། དེ་རྗེས། བོད་སྨན་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་རིམ་བཞིན་ཐོན་ནས་ཉིན་རེ་བཞིན་འཕྲུལ་སྒོ་རྗེ་ཚང་དུ་ཕྱིན། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་ཀླུ་སྨན་པ་བདུད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི《སྨན་གྱི་འཁྲུངས་དཔེ》དེའི་ནང་སྨན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་བསྡུས་ཡོད། སྐབས་དེར་བཻ་རོ་ཙ་ནས་བརྩམས་པའི《སྨན་དཔེ་གསང་བའི་མན་ངག》ཡོད་པ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་དང་། བཅུ་གསུམ་ནང་། གཡུ་ཐོག་གསར་མས《འཁྲུངས་དཔེ་ཕྲུགས་བསྡུས》དང་། རང་བྱུང་རྡོ་རྗེས་བརྩམས་པའི《སྨན་མིང་རྒྱ་མཚོ》བཅས་ཡོད། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་སློབ་མས《སྨན་··གྱི་འཁྲུངས་དཔེ་ཕྲུགས་བསྡུས་ནོར་བུའི་བང་མཛོད》བརྩམས་ཡོད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་ད་དུང《སྨན་གྱི་ངོས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ》དང་། 《སྔོ་སྨན་གསལ་བའི་མེ་ལོང》《སྨན་གྱི་རོ་ནུས་ལྷུགས་ཀྱི་མདེའུ》《བདུད་རྩིའི་གཏེར་མཛོད》སོགས་སྨན་གཞུང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཞིག་ཡོད། གསོ་རིག་གི་ཐང་ག་དེ་དག་ནི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་གཙོ་སྐྱོང་མཛད་དེ་བྲིས་པ་དང་། སྨན་གྱི་ཐང་ག་དྲུག་ལས་གསུམ་ནི་སྐབས་དེའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་གྱིས་བྲིས་པ་དང་། དེའི་ནང་སྨན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་བསྡུས་ཡོད། དེ་མིན་གྱི་ཐང་ག་གསུམ་ནི་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་ཁ་སྐོང་མཛད་དེ་བྲིས་གནང་བ་ཡིན་པས། སྨན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་དོན་དྲུག་བསྡུས་ཡོད། འདིར་བཀོད་པའི་སྔོ་སྨན་གྱི་ཐང་ག་ནི་གོང་གསལ་དེ་དག་ནང་གི་གྲས་ཤིག་ཡིན།

བོད་ནི་མེས་རྒྱལ་གྱི་ནོར་བུའི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ས་གཞི་ངོ་མཚར་ཆེ་ལ་སྨན་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་སྐྱེ་དངོས་སྨན་རིགས་ཁོ་ནར་ཆ་མཚོན་ན་རིགས་ཆིག···སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པས་དེས་རྒྱལ་ཡོངས་སྐྱེ་དངོས་སྨན་རིགས་གྲངས་འབོར་གྱི་ཕྱེད་ཀ་ལྷག་ཟིན་ཡོད། ཐང་ག་འདིའི་སྟེང་བྲིས་པའི་སྐྱེ་དངོས་སྨན་རིགས་ནི་དེའི་ནང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།

༡༣༦ གཏེར་ཁ་ནས་བྱུང་བའི་སྨན་རིགས། གཏེར་ཁ་ནས་བྱུང་བའི་སྨན་རིགས་ནི་བོད་སྨན་གྱི་གལ་ཆེའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན། དེ་དག་ལ། ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་བཅས་འབྱུང་བ་ལྔ་ལས་བྱུང་བའི་སྨན་ཡང་ཟེར། སྨན་རིགས་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་ཐད་བོད་ཀྱི་སྨན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨན་འཐུ་བ·····དང་། འདེབས་པ། སྨན་སྦྱོར་བ། སྨིན་པ། སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་སྲོལ་བཟང་པོ་ལྡན་ཞིང་། བོད་སྨན་སྦྱོར་སྟངས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་ནི་ཐང་། ཕྱེ་མ། རིལ་བུ། ལྡེ་གུ སྨན་མར། ཐལ་སྨན། ཁཎྜ། སྨན་ཆང་སོགས་ཡོད། གཏེར་ཁ་ལས་བྱུང་བའི་སྨན་ནི་ཕྱེ་མ། རིལ་བུ། ཐལ་སྨན་སོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཆར་འགྲོ་བ་བཅས་ཐང་ག་འདིར་བྲིས་ཡོད།

༡༣༧ སྲོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྨན། བོད་དུ་སྲོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྨན་གྱི་རྒྱུ་ཆ་ནི་ཧ་ཅང་གི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པ་དང་། རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་སྲོག་ཆགས་འགའ་ཤས་ཀྱི་པགས་པ། སྤུ། ཤ། ནང་ཁྲོལ། རུས་པ་སོགས་སྨན་གྱི་རྒྱུ་ཆར་འགྲོ་བ་དང་། ཐ་ན་སྲོག་ཆགས་འགའ་ཤས་ཀྱི་བྲུན་དང་གཅིན་ཡང་སྨན་སྦྱོར་འགའ་ཤས་ལ་འགྲོ་ཞིང་། བོད་ཀྱི་སྲོག་ཆགས་དང་། སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་སྨན་རྒྱུ་འགའ་ཤས་རིན་ཐང་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དཔེར་ན། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ། གླ་རྩི། སྤྱི་ཞི། ཤ་བའི་རོག་རྭ། བཙོད་རྭ་སོགས་ལྟ་བུའོ།

བོད་དུ་སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་སྨན་རྒྱུ་ནི་ཧ་ལམ་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་···· དང་། ཐང་ག་འདིའི་སྟེང་སྨན་ལ་མཁོ་བའི་སྒྲིག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་དང་། དེ་ཚེའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་སྨན་རྒྱུ་ཆ་ཤས་སེག་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

༡༣༨ སྨན་བཅོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད། དེ་དག་ནི་བོད་ཀྱི་སྨན་པས་སྨན་བཅོས་བྱེད་པར་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ལག་ཆ་ཞིག་ཡིན།

ཐང་ཀ་འདིའི་ཐོག《རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་བཻཌཱུར་སྔོན་པོ》ལས···· འཁོད་པ་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྨན་བཅོས་ཡོ་བྱད་རིགས་དགུ་བཅུ་ཙམ་བྲིས་ཡོད། སྣེ་ཁ་འཛོམས་ཤིང་རིགས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་སྨན་བཅོས་ཡོ་བྱད་དེ་དག་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་འགའ་ཤས་ཀྱི་སྔོན་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དེ··· འཕེལ་རྒྱས་སུ་ཕྱིན་ཏེ་ཚུ་ཚད་མཐོན་པོར་སླེབས་པ་མཚོན་ཐུབ།

༡༣༩ ས་ལམ་རྣམ་གཞག མིང་གོ ཚོན་བྲིས། རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༡༡༧ ཞེང་ཚད་ ༨༡ནོར་གླིང་དུ་ཡོད།

ས་ལམ་རྣམ་གཞག་ནི་རིའུ་མིག་གྲངས་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་བདེ་འགྲོ་དང་། ངན་འགྲོ་སོ་སོ་རི་མོ་དང་མིང་བཀོད་ནས་ཡི་གེ ཨ། ས། ག ད། ར། ཡ་བཅས་ཡོད་པའི་སོ་གཡུགས་ཏེ་གནས་འཕོ་འགྱུར་གྱིས་ཐོབ་སོར་རྩིས་ཀྱི་ཡོད། དགོན་པའི་ནང་དུ་སྒྲིག་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་དམ་པས་སོ་འབག་སོགས་བརྒྱབ་མི་ཆོག་ཀྱང་ས་ལམ་རྣམ་གཞག་འདི་ཀུན་གྱིས་' བརྒྱབ་ཆོག་ཅིང་། རྩེད་མོ་འདི་བརྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་གནས་དང་། ས་བཅུའི་གོ་རིམ་བཅས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཐང་ག་འདིར་དེའི་རི་མོ་ཆ་ཚང་བྲིས་ཡོད།

༡༤༠ མཐུན་པ་སྤུན་བཞི། ཆིང་རྒྱལ་རབས། ཚོན་བྲིས། རིང་ཚད་ལིའི་སྨིད་ ༨༠ ཞེང་ཚད་ ༥༩ པོ་ཏ་ལར་ཡོད།

སྔོན་དཔེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བའི་ས་ཆ་ཞིག་ཏུ་བྱ་ཤྲེག་པ་དང་། རི་བོང་། སྤྲེའུ། གླང་ཆེན་བཞི་གནས་དེར་སླེབས་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་གྱིས་ཕན་ཚུན་བརྩི་བཀུར་དང་བརྩེ་སེམས་བཅངས་པས་ཡུལ་དེར་བཀྲ་ཤིས་པ··· དང་། ལོ་ལེགས་པ། ནད་ཡམས་མེད་པ་བཅས་མཐུན་རྐྱེན་ལེགས་ཚོགས་དབྱར་གྱི་མཚོ་ལྟར་འཕེལ་སོ། རི་མོ་མཁན་ཚོས་སྒྲིག་ཆགས་བཞི་པོ་དེ་དག་གཅིག་ཐོག་གཅིག་རྩེགས་ཀྱིས་བྲིས་སྐབས། དེ་དག་ཕན་ཚུན་གུས་བཀུར་མཚོན་པ་བྱས་ཡོད་ལ། ལྟ་ན་སྡུག་པའི་ཉམས་དང་ལྡན་ཡོད། ད་དུང་རྒྱབ་ལྗོངས་སུ་སྔོ་ལྗང་ཤིང་ཐོག་གོས་སུ་ཁྱབ་པའི་རི་དང་། བཻཌཱུར་བཞུན་མའི་ཁུ་བ་ལྟ་བུའི་ཆུ། རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་མེ་ཏོག ལྷག་པར་འབྲས་བུས་གཡུར་དུ་ཟ་བའི་ལྗོན་ཤིང་བཅས་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་དབང་ཅིག་ཅར་དུ་འཕྲོག་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད། རི་མོ་འདི་ཁྱིམས་ཞལ་དང་ཐང་གའི་སྟེང་དུ་བྲིས་ནས། ཁྱིམ་ཚང་ནང་བཀྲ་ཤིས་པ་དང་། ཕན་ཚུན་འཆམ་མཐུན། བྱ་བ་ལམ་སྟོང་ཡོང་བའི་བསམ་འདུན་མཚོན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེ། ཨའུ་ཁྲའོ་ཀུའི། ཡེ་ཤེས་དབང་ཕྱུག་བཅས་ནས།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོའི་ཟླ་ ༥ པའི་ཚེས་ལ།

图版说明

仁增多吉　欧朝贵　益西旺久

1　斯巴霍　　清代　　布画

长30、宽40厘米　　罗布林卡藏

"斯巴"含有"生死轮回"的意思,"霍"是汉语"画"的假借词，故又称生死轮回图。

此件唐卡，中央画有九宫，并环以八卦之图，周围又用十二属相来相配。其正上方，绘有文殊、观音和金刚手等像，藏语通称"日松贡布"，系密宗之本尊像。在西藏各寺院重大的宗教礼仪上、原噶厦政府官员的升迁以及藏族人民家中的婚丧喜庆等活动，均要用它举扬开道，被视为降魔伏妖、驱邪隐恶的神物。

2　四大洲及风火水土图　　清代　　布画

长157、宽138厘米　　布达拉宫藏

据《时轮经》记载，地球是由风、火、水、土、空间五种物质和七金山、须弥山等构成的。佛教认为，世界之最下为风轮，其上为水轮，再其上为金轮，即地轮。这件唐卡即是根据这些记载而绘制的，外层是风火，内层为水土，水中画有各种生物，以代表生命。

3　须弥山图　　清代　　布画

长157、宽138厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡，画面中央为须弥山，原指古印度神话中的山名，后被佛教利用为世界（南赡部洲等四大洲）之中心，意译言"妙高"、"妙光"等。许多佛教造像和绘画以此为题材，用以表示天上的景观。此幅唐卡，上部即代表"天堂"，下部代表"地狱"。

4　天体日月星辰运行图　　清代　　布画

长157、宽138厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡是根据《白琉璃》的记载绘制的天体日月星辰运行图。上面画了很多星球，每一星球画一动物图形来表示，各按一定的轨道运行。从所画动物图形看，与内地天文学上把天体划分为十二宫是完全一致的，计有：牛（金牛宫）、羊（白羊宫）、双鱼（天鱼宫、二鱼宫）、宝瓶（宝瓶宫）、弓（人马宫、弓宫、射宫）、蝎（天蝎宫）、秤（天秤宫）、女人（双女宫、室女宫）、狮（狮子宫）、蟹（巨蟹宫）、男女（双子宫、夫妻宫、阴阳宫）、羯（摩羯宫）。这些天体星宫的划分，能推算出准确的藏历历法，并一直在西藏历法中应用。随着月令的推移，星宫所在的位置也不一样。

古代藏族人民在长期的生产斗争实践中，不断观察太阳、月亮和其它星球的运行，观察寒来暑往的季节变化和草木鸟兽的生长情况，来制定自己的历法。藏历与内地夏历干支纪年一样，用十二地支属相纪年，又以十天干配五行。这一天体日月星辰运行图，反映了近代藏族人民观察星象的水平。

5　天体日月星辰运行图　　清代　　布画

长85、宽55厘米　　布达拉宫藏

6　香巴拉图　　清代　　布画

长157、宽138厘米　　布达拉宫藏

传称在印度北方的大海中有一理想王国，统治这个国家的国王称月善王（达瓦桑布），他是最初宏传《时轮金刚法》的一位国王。据《西藏王臣记》载，月善王迎奉佛经回香巴拉国的途中，在玛拉雅大林里创建了圆满坛城，即曼茶罗，同时运用幻变游戏神通，为迎请真实智慧等加持而开庆祝开光大会。从此，香巴拉国迦罗波都城的所有众生，都享有金刚乘的缘份，渐次传出登上无畏狮子宝座，拥有三十三位"千幅胜轮的国王"。这幅唐卡就是根据《时轮经》的记载，描绘上述香巴拉这个理想世界。

7　西藏人的起源图　　清代　　布画

长91、宽62厘米　　布达拉宫藏

每个民族的起源，都有自己许多古老的传说。关于藏族起源的传说也很多，比较流行的一种说法：藏族远祖是

由观音点化的神猴与罗刹女两相结合而生出五百猴子、猴孙，吃了不种自熟的五谷，逐渐变为人类的。这一传说虽然加上了“观音点化神猴”的宗教色彩，但从猕猴变人这种说法看来，是和进化论的观点相吻合的。

这幅唐卡就是根据西藏人的起源传说绘制的，主要描绘由猴变人的经过。在下方还画有西藏第一座宫殿——雍布拉康的形象。

8—10　松赞干布画传　　清代　　布画

均长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

松赞干布（公元617—650年）在新旧《唐书》中称弃宗弄赞或弃苏农。公元629年即赞普位后，继续兼并西藏地区诸部，定都拉萨，发展生产，创制文字，制订官制，建立起强大的吐蕃奴隶制政权。公元641年与唐文成公主联姻，遣贵族子弟赴长安入国学，接受汉族先进生产技术，促进汉藏经济、文化的交流。公元649年被唐封为驸马都尉西海君王，对藏族社会经济的发展和汉藏两族友好关系的加强，作出了重要贡献。

松赞干布的传记唐卡很多，本书选了三幅。图８主要是描绘松赞干布派遣大巨绿东赞前往长安（今西安）向唐请婚、迎娶文成公主进藏的故事。据说唐太宗为了考察来自各族的请婚使者，出了五道题，看谁解答得又快又好，就将唐公主许配给他的王。结果绿东赞以其卓越的才智取胜，并在三百多个宫女中选中了文成公主。唐卡详细地描绘了绿东赞请婚、文成公主进藏，以及修建大昭寺的情形。

图９画的内容很多，有为松赞干布修建陵墓的场面，也有芒松芒赞、梅阿充、都松芒波杰等赞普诞生的情景，另外还描绘了都松芒波杰时期的七大力士。

松赞干布死于公元650年，他的陵墓修建在山南穷结地方，前临雅隆河，后靠木惹山。

芒松芒赞（公元650—676年在位）是松赞干布的孙子，由于其父贡日贡赞早亡，他继承松赞干布为赞普。

都松芒波杰（公元676—704年在位）是芒松芒赞的儿子。

梅阿充（公元704—755年在位）又叫赤德祖赞，唐代译为弃隶缩赞。公元710年娶唐金城公主为后，生子赤松德赞。从芒松芒赞到梅阿充三代赞普在西藏佛教的兴起和发展过程中都没有多大的建树，所以后世画家在作历史画幅的时候，多不突出他们，只是把他们诞生的情景附于松赞干布的传记唐卡之后。

据载，都松芒波杰在位期间，吐蕃有七位大力士；即：俄·仁那纳波，能举起小象；俄·岭岗，能举起牦牛；伦·绛，称射出的箭能射断鹞鹰的腰；白·东坚的箭能射达目力所及的距离三倍那样远的地方；郭·雅穹，能把整张鹿皮盛满沙土举过头顶而作旋转动作；觉若仲学能将奔驰在下坡的野牛倒拽上坡；伦·赤顿玉敬，能将跳崖的马拖上崖来。唐卡生动地描绘了七大力士各显神通的场面。

图10主要描绘松赞干布时期修建大昭寺、王妃蒙萨赤江生子贡日贡赞以及松赞干布逝世的情形。

贡日贡赞生卒年代不详。《西藏王臣记》载称：“贡日贡赞王子到十三岁时，获得授权继登王位”，“到十八岁死后”，“老王松赞干布复行掌管王朝政事。”

11　金城公主进藏图　　清代　　布画

长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

金城公主是唐雍王宗礼的女儿，唐中宗收为养女，封金城公主许嫁吐蕃赞普。唐景龙三年（公元709年）吐蕃遣大臣尚赞咄为赞普请婚，景龙四年（710）唐中宗以金城公主许之，并命左骁卫大将军河源军使扬矩送金城公主去吐蕃。

金城公主原先是许给赤德祖赞（唐译弃隶缩赞）的王子姜查拉温的，据说金城公主随身携带一面宝镜，先在镜中看到的是一英俊少年，但是到了路途忽然心惊，再视宝镜时，却显示出老态龙钟的老头。原来姜查拉温此时已坠马身亡。金城公主到了吐蕃只好同赤德祖赞完婚，住在桑耶附近的扎玛镇桑，“于红岩宫中”生下了吐蕃名王之一赤松德赞。

12—14　赤松德赞画传　　清代　　布画

均长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

赤松德赞（公元755—797年在位）年幼继位，成年后大力扶植佛教。他先派巴·赛朗等人到长安去迎请汉僧和取经，继而又从尼泊尔和古印度请来了佛教大师寂护（又译作静命、喜瓦错）和莲花生，兴建桑耶寺，让贵族子弟出家为僧，对佛教在西藏的发展起了推动作用。

赤松德赞的传记唐卡也很多，本书只选了三幅。图12主要描绘赤松德赞时期派遣大臣巴·赛朗前往尼泊尔迎请寂护的情形。寂护属印度大乘佛教显宗的正统，应约来西藏正是印度大乘显宗走下坡路的时候。寂护第一次来藏，时逢“雷击红山、洪水冲走庞塘宫、大闹瘟疫”。这些自然灾害恰好成为笨教反对佛教的借口。寂护这次只住了四个月就离开了西藏，第二次他和莲花生大师先后来藏，才

站住了脚跟。

图13主要描绘赤松德赞时期佛教与苯教的斗争。赤松德赞继位初期，吐蕃王室中以玛相为首的信奉苯教的大臣极力反对佛教，主张推行苯教。他们发布了禁佛命令，在吐蕃王朝统辖的范围内禁止信仰佛教，驱逐汉族僧人和尼泊尔僧人等，以扎那为首的信佛大臣也不得不逃到内地，但佛教势力暂时受挫并未动摇赤松德赞发展佛教的决心。当他成年以后，严惩了反佛大臣玛相等，大力扶持佛教，最后印度佛教终于在吐蕃得势。

图14主要描绘赤松德赞二十四个神通广大的大臣，他们多数曾去印度学习过佛教，后来成为译师。据传说，他们各自都具有一套特殊的本领，如有的能飞行空中，有的能用手指钻石取水，有的能死而复生，有的能驯服猛兽等。唐卡形象地描绘了他们各自的本领，藏文史籍称为“吉邦尼阿”，意为“君臣二十五”。

15 三代法王像 清代 布画

长９０、宽１４４厘米 布达拉宫藏

西藏佛教前宏期，在松赞干布时期兴起，在赤松德赞时期得到了发展，在赤热巴巾时期发展到了高峰。由于他们推行佛教最为得力，后世佛教信徒敬称他们为“却结弥旺朗松”，意为祖孙三代法王。唐卡的中间为松赞干布，其右为赤松德赞，左为赤热巴巾。松赞干布下方站立的一是手捧经书的吞米·桑布扎，传为藏文的创制者；一是拄杖的噶东赞（绿·东赞），他们均为松赞干布时期的大臣。

16 拉龙白多行刺朗达玛图 清代 布画

长９１、宽６２厘米 布达拉宫藏

公元九世纪，吐蕃赞普赤热巴巾被暗杀，反对佛教的吐蕃贵族和大臣拥立朗达玛为赞普，他们进行了一系列禁佛活动，如：封闭佛寺、破坏寺庙设施、焚毁佛经、镇压佛教僧人等，史称“朗达玛灭佛”。事件发生后，在拉萨附近扎耶巴寺修定的拉龙白多决意杀死朗达玛，以便复兴佛教势力。于是他身藏弓箭来到拉萨，乘朗达玛在大昭寺前看碑文的机会，一箭射杀了朗达玛。这幅唐卡就是描绘这段历史。

17 大昭寺 清代 布画

长９１、宽６２厘米 布达拉宫藏

这幅唐卡绘的是西藏著名四大寺：大昭寺、哲蚌寺、色拉寺和扎什伦布寺。八角街环绕的大昭寺画在上方，显示了该寺的宏伟气势，其中还重点绘出了自公元1409年以来一年一度在这里举行的祈愿法会。这种法会，汉语称传大昭。在每年传昭期间，西藏各大寺院的学经喇嘛中的优秀者要来到这里考格西学位。

大昭寺位于拉萨市中心，公元七世纪由唐文成公主选地，为尼泊尔赤尊公主所建。哲蚌寺在大昭寺以西二十余里，于１４１６年由甲央曲吉·扎西班丹所建。色拉寺位于大昭寺以北十多里，于1419年由大慈法王释迦也失所建。扎什伦布寺在日喀则，于1447年由一世达赖根顿朱巴所建。唐卡下方分别画出了这三大寺院的宏伟建筑，层楼叠起，自成体系，宛如一座座城堡。

18 桑耶寺 清代 布画

长９１、宽６２厘米 布达拉宫藏

桑耶寺在西藏山南扎朗县境内雅鲁藏布江的北岸。公元八世纪中叶吐蕃赞普赤松德赞时，由高僧莲花生（邬仗那人、今巴基斯坦瓦特河谷一带）勘地、寂护设计，仿照印度飞行寺的古老形式，揉合藏、汉和印度的建筑风格兴建。中央大殿象征须弥山，四周建四大林、八小林，以象征四大洲、八小洲。又建日月二殿，以象征日月二轮。四角建有白、红、蓝、黑四座舍利塔，外修圆形围墙，墙上建小塔一千零八座。四门立四碑。此外，赤松德赞的三妃，在外围还各建一殿。该寺建成后，由寂护、莲花生主持“开光”，并由寂护担任该寺堪布。赤松德赞令七名贵族子弟在此出家为僧，号称“七觉士”。这是西藏第一座具备佛法僧的佛教寺院，是西藏佛教宁玛派的根本寺院之一。这幅唐卡以紧凑的布局，画出了整个寺院雄伟壮观的景象，以及桑耶寺落成开光典礼时人们载歌载舞的欢乐场面。

19 温乡石头宫殿 清代 布画

长９１、宽６２厘米 布达拉宫藏

温乡石头宫殿又称温乡多以拉康，在拉萨河的西南岸，公元九世纪初由赤热巴巾创建，是一座雄伟的塔式高层建筑。下三层是用石砌成，这是基础，故名多以拉康，意为石头殿。中三层为火砖结构，上三层是木结构，屋顶可以向四面转动。这幅唐卡不但画了这一壮丽的建筑，同时还画了桑耶寺、大昭寺等寺院。石头宫殿的上面还用特写的方法，画出了当时在这里翻译经典、改革藏文、统一度量衡的场面。这幅唐卡再现了当时文化昌盛的景象。

20 桑噶古托 清代 布画

长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

桑噶古托意译为九层碉楼，座落在山南洛扎县境内。据《米拉日巴传》等书载称，桑噶古托是由米拉日巴修建的。米拉日巴全名米拉·托巴噶，意译“闻喜”，藏传佛教噶举派名僧，拉堆贡塘地方人。他早年丧父，受伯父虐待，为了复仇，先学咒术，使家乡百姓蒙受咒术灾害。公元1077年米拉日巴三十八岁时，拜马尔巴为师。马尔巴为了消除他以前的“恶业”，并未传给佛法，只是让他从事种地盖屋之类的劳动。先叫他修圆形的房子，修到一半时叫他拆掉。第二次叫他修半圆形的房子，刚修完一半又叫他毁掉。第三次要他修成三角形的房子，当修到三分之一的时候，马尔巴上师还是叫他拆掉。最后修成了一座方形碉楼式的房屋。这幅唐卡的主题便是表现米拉日巴当年修建桑噶古托时的情况，同时还描绘了米拉日巴在山洞内苦修的情景。

21　十二镇魔寺　　清代　　布画

长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

公元七世纪“文成公主依据中原的《八十种五行历算观察法》来细推观察，而知道雪域西藏的地形，严若罗刹魔女仰卧的形状”，于是在卧塘湖上建大昭寺，供奉释迦牟尼佛像以镇女魔的心脏，又在红山顶上筑王宫，以镇女魔的心骨。为了镇罗刹魔女的肢体和其它魔怪，在四周还修建了昌珠寺、章丈寺、噶察寺、仲巴江寺、贡波布曲寺、洛扎空厅寺、绛真格杰寺、巴扎冬孜寺、康隆塘度母寺、坝卓杰曲寺、智慧度母寺、弄伦寺等十二寺。这幅唐卡绘出了传说中的十二古寺的形貌。

22　布达拉宫及大昭寺　　清代　　布画

长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

布达拉宫始建于公元七世纪，后毁于兵乱和雷击，十七世纪重修。主楼十三层，高110余米，为达赖喇嘛驻锡之所。布达拉宫分白宫和红宫两大部分，白宫主要是达赖从事政治、宗教活动以及生活起居的地方；红宫主要是历代达赖的灵塔殿。这幅唐卡不但画了布达拉宫建筑的雄伟，同时还画了公元七世纪修建大昭寺及其外转经道上的八角街的情景。右上角表现的是色拉寺。

23　扎什伦布寺　　清代　　布画

长６１、宽４３厘米　　扎什伦布寺藏

扎什伦布寺在后藏日喀则尼色日山下，明正统十二年（公元1447年）由宗喀巴弟子根敦朱巴（后被追认为达赖喇嘛一世）创建，至四世班禅罗桑却吉坚赞时进行大规模扩建，建筑面积达三十万平方米，从清初起即为历代班禅额尔德尼驻锡之所。内设显宗扎仓三个，密宗扎仓一个，有经堂、佛堂、灵塔殿共四十余座。弥勒佛殿中有高达26.8米的鎏金铜弥勒佛像，为世界上最大的铜佛像。寺内文物保存很多。这幅唐卡不但绘出了扎什伦布寺宏伟的建筑全貌，而且还描绘了寺后奇丽山石、日喀则古城以及滔滔的年楚河水。

24　无量光佛像　　清代　　刺绣

长５１、宽３４厘米　　布达拉宫藏

无量光佛，亦称无量寿佛，均为阿弥陀佛之意译，是西方“极乐世界”的教主。这幅唐卡系西藏刺绣工艺品，佛像景物都是用各种丝线一针一针地绣成。

25　三世佛像　　清代　　缂丝

长１１８、宽６１厘米　　布达拉宫藏

三世指过去、现在、未来。这幅缂丝唐卡，刻织的是过去迦叶佛（过去七佛之一）、现在释迦牟尼佛和未来弥勒佛（未来诸佛之一）。三佛品座，弟子侍立，天王护卫，祥云托护。

26　三世佛像　　清代　　布画

长１４４、宽９０厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡在布局上把现在的释迦牟尼佛画在主要的位置上，下有弟子侍立，后有华丽的蟠龙佛龛。而过去佛和未来佛则画在上方的左右两角，处于次要地位。

27　三世佛像　　清代　　布画

长８４、宽５５厘米　　布达拉宫藏

28、29　释迦牟尼画传　　清代　　布画

均长６６、宽４４厘米　　布达拉宫藏

释迦牟尼，佛教创始人。姓乔答摩，名悉达多。释迦是种族名，意为“能”，牟尼意为“仁”，合为“能仁”，意即释迦族的圣人。释迦牟尼是佛教徒对他的尊称。

释迦牟尼的传记唐卡很多，有画一百件大事的详传，也有画十二件大事的简传。这两幅唐卡画的是简传，扼要地描绘释迦牟尼一生中的主要事迹，这是西藏汉风画派的典型作品。这里所说的汉风画派，不是汉族的绘画，而是

西藏绘画的一个流派，专门模仿内地的画法。画风与卫藏西康的画法显然不同，构图简练明快，属于类似明清写意一派的画风。

30 释迦牟尼画传　　清代　　布画

长１４０、宽９０厘米　　罗布林卡藏

这是释迦牟尼传记唐卡之一，为释迦牟尼降生图。释迦牟尼是古印度北部迦毗罗卫国（今尼泊尔境内）净饭王之子，属刹帝利种姓。据佛教的传说，释迦牟尼的母亲摩耶夫人，是邻国拘利族天臂国王之女，四十五岁才怀胎。按照古印度的习俗，妇女要回娘家分娩，在她回国的途中于兰毗尼园生下了释迦牟尼。这幅唐卡主要是描绘释迦牟尼降生的场面。从图所示，摩耶夫人手攀无忧树枝，婴儿从腋下降生，旁有宫女扶持。下方还画有释迦牟尼下地即会行走，一步一朵莲花，并有天童洒水灌顶和净身的情景。

31 释迦牟尼画传　　清代　　布画

长１４０、宽９０厘米　　罗布林卡藏

这幅唐卡是释迦牟尼简传。左下角画的是释迦牟尼降生的情景。宫廷父王得报王子诞生，一片欢悦。上方天界奏起了仙乐庆贺，下方表现的是释迦牟尼力能胜象的故事。佛教传说释迦牟尼臂力过人，弓法娴熟，一箭能射穿九棵大树。唐卡左侧就画有这一场面。释迦牟尼幼年受传统的婆罗门教育，二十九岁时有感于人世生、老、病、死的种种苦难，终于舍弃王族生活，出家修道。唐卡左上角就画有他出走、落发出家、修道成佛等情形。

32—39 释迦牟尼画传　　清代　　布画

均长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

这是一套释迦牟尼详传，共八幅。图32是这套详传的第一幅，主要描绘释迦牟尼及其亲属的场面。从画面所示，释迦牟尼居中，跏趺而坐，其两侧为两胁侍和两弟子，其中之一为他的儿子罗睺罗，下方画有释迦牟尼的父母及外祖父母。按照佛教的说法是僧为上，俗在下，所以尽管身生父母也只好位居下首。画面上部还画有西藏佛教格鲁派创始人宗喀巴和这套唐卡的施主八世达赖喇嘛绛白嘉措。

图33主要描绘释迦牟尼投胎的情景。这幅唐卡主要由三个画面组成：上方画的是天界，释迦牟尼正下凡投胎到摩耶夫人腹内；左侧表现摩耶夫人在宫中看见白象而受孕的情景；下方画有释迦牟尼降生的场面。

图34主要描绘释迦牟尼少年时期力大无比、臂力过人，与其堂兄弟比赛力气的情景。他的一个堂弟力能抓住象鼻打象，另一个堂弟力能把大象提起来扔出去，而释迦牟尼却能把两个堂兄弟连同大象一起提起来扔出去。唐卡中间还有释迦牟尼一人同很多青年人对打的场面。

图35、36主要描绘释迦牟尼出游在外所见生老病死的情况。据说释迦牟尼出游时，分别看到一个孕妇、一个老人、一个病人、一个死人和一个修行者而感到人生皆苦，希望寻求一个解脱人生痛苦的方法，于是在二十九岁时，终于舍弃了家庭的奢侈生活，外出求道。

图37主要描绘释迦牟尼弃世出家的情景。传说释迦牟尼的父王早已看出他弃世的迹象，多方阻拦，不让外出。然而他还是说服马夫，终于在一天夜里从后宫出走，并落发为僧。

图38主要描绘释迦牟尼在修道成佛中的经历。释迦牟尼弃家外出求道时，最初是向一些婆罗门教的著名学者求教，但他认为婆罗门教的教义并不能解脱人世生死轮回之苦，于是他就到尼连禅河畔附近的森林中单独进行苦修，经过约六年时间，历尽了千辛万苦。由于营养不良和劳累过度，在某一夜间突然晕倒。醒后，他知道苦修不能得到什么结果，不是解脱的道路。后来他在尼连禅河中洗净了身上多年的积垢，并吃了牧女善生送给他的乳粥，才使得身体恢复。最后到迦耶毕波罗树下静坐思维，觉悟成佛。唐卡下方画的是牧女见他饿坏了身体，送去牛奶给他喝的情景。中间画的是人们见他苦修受冻，便关切地送去柴草问寒的情景。上方画了他在菩提树下得道成佛的情景。

图39主要画的是释迦牟尼四出传法后回到拘尸那城圆寂的经过。释迦牟尼在菩提树下经过四十九天的冥思苦想，终于悟出了真谛，创立了佛教教义，开始了他的传教生涯。他先后在婆罗捺斯的鹿野苑、王舍城的竹林精舍、舍卫城的祇园精舍等处说法，被尊为佛陀。在他长达四十多年的传教生活中，足迹走遍古印度北部。在他八十岁（公元前486年）由王舍城向拘尸那揭罗出发，准备传教说法时，中途染病，后在拘尸那揭罗的跋提河畔娑罗双树间逝世，遗骨火化，并由佛徒分别将骨灰（舍利子）拿到各处建塔供奉。佛教传说释迦牟尼死后，四海震动，众生无不悲悼。这幅唐卡在涅槃场面的背后还画有两个天梯，以表示释迦牟尼升天的意思。上方描绘火化的情景，左侧在为他修建灵塔。左下方还画有七个比丘在边说边记。这是释迦牟尼逝世后在摩揭陀国王阿阇世的支持下，由弟子迦叶主持召集第一次佛陀言教结集大会议。

40　释迦牟尼神变图　　清代　　布画

长８４、宽５９厘米　　罗布林卡藏

这幅唐卡画的是释迦牟尼成佛以后，有许多外道来跟他斗法，于是他为了调伏傲慢的六师外道，便显现出种种神通，战胜了他们，使其皈依佛法的情景。

41　释迦牟尼神变图　　清代　　木刻印刷画

长９１、宽６２厘米　　布达拉宫藏

这是一幅刻板印刷唐卡，它是绘画、雕刻、印刷和着色的综合艺术作品。中间是释迦牟尼，四周是他以神通变异的方法降伏外道，使其皈依佛法的情景。

42　七佛之一释迦牟尼像　　清代　　金汁画

长１０６、宽６３厘米　　布达拉宫藏

此套唐卡，共有七幅，释迦牟尼像是其中之一，由清高宗于乾隆丁酉年（公元1777年）钦定赐给西藏，为金汁白描画。佛祖居中，弟子侍立，下方四坐像，二为他的父母，另为一王子和一承嗣人。背有如意宝树，极其精美。上方有汉藏满蒙四体题赞。

43　十六罗汉像　　清代　　刺绣

长６８、宽４６厘米　　布达拉宫藏

罗汉是阿罗汉的简称，系小乘佛教最高果位。一译杀贼，杀烦恼贼之意。二译应供，当受人天供养之意。三译不生，永人涅槃不再受生死果报之意。释迦牟尼曾令十六个大阿罗汉常住人世，济渡众生。

这幅刺绣唐卡，中绣释迦牟尼像，两侧两个弟子和八个罗汉，前有胁侍、四大天王。下方右侧为施主，左为承嗣。十六个罗汉的内心活动不同，神态也不一样，绣得十分生动活泼。

44　巴怙拉罗汉像　　清代　　布画

长１４４、宽９０厘米　　布达拉宫藏

巴怙拉为十六罗汉之一。唐卡中间画巴怙拉罗汉像，左右和下方共画九百比丘，敬听他说法。

45　罗睺罗罗汉像　　清代　　布画

长１４４、宽９０厘米　　布达拉宫藏

罗睺罗，旧作罗云，亦译罗吼罗，罗怙罗，为释迦牟尼的儿子。传说他在母胎六年，生于释迦牟尼成道之日。后随释迦牟尼出家，成阿罗汉果，是佛的十大弟子之一。这幅唐卡中央画罗睺罗像，左右和下方共画一千一百比丘听其说法。

46　罗汉像　　明代　　缂丝

长６０、宽４２厘米　　扎什伦布寺藏

这是明万历年间的缂丝唐卡。主要刻织两罗汉像，左为堆丹，右为艳拉穷（都是藏文音译），相对而坐，背景衬以山石人物，色泽鲜艳，工艺精湛。

47　罗汉渡水图　　清代　　布画

长９５、宽２２０厘米　　扎什伦布寺藏

这幅罗汉渡水唐卡画得极为生动，有的骑狮，有的骑虎、有的乘龙。把凶兽作为他们嬉戏的渡水工具，航行于万丈波涛之间，构思巧妙，引人入胜。

48　六庄严二胜者像　　清代　　刺绣

长１１８、宽６９厘米　　布达拉宫藏

古印度称龙树、圣天、无著、世亲、陈那和法称等六大佛学家为世界六庄严。二胜，即古印度严持戒律的大师:功德光和释迦光，被誉为赡洲二胜。

这幅刺绣唐卡，中间绣的是龙树，上面是圣天、无著、世亲、陈那和法称。下面绣的是赡洲二胜。

49　堪洛却松三尊像　　清代　　贴花

长１３６、宽７４厘米　　罗布林卡藏

堪洛却松，意为师君三尊。“堪”是堪布的简称，指印度名僧寂护。他第二次来藏后，协助赤松德赞设计修建了著名的桑耶寺，寂护是该寺的第一任堪布。“洛”是洛本的简称，这里指的是佛教大师莲花生，巴基斯坦邬仗那人，印度佛教密宗大师，来藏以后协助赤松德赞筹建桑耶寺，对西藏佛教的早期发展起了积极的作用，后被宁玛派尊为祖师。“却”是却结的略称，意为法王，这里是指吐蕃赞普赤松德赞。他在位期间大力扶持佛教，对西藏佛教的早期发展起了推动作用。所以，后来佛教徒便把堪布寂护、洛本莲花生、法王赤松德赞尊称为堪洛却松。

50　堪洛却松三尊像　　清代　　布画

长５１、宽３７厘米　　罗布林卡藏

这幅唐卡在莲花生像下面画有寂护（右）和吐蕃赞普赤松德赞（左）。西藏很多绘画都把他们三人画在一起，藏语叫做“堪洛却松”。

51 觉俄仲松三尊像　　清代　　布画

长８２、宽５１厘米　　罗布林卡藏

觉俄仲是阿底峡和俄·雷必喜饶、仲敦巴师徒三人的合称。阿底峡（公元982—1054年）是孟加拉达卡附近人，出身王族，二十九岁出家，学成后曾任十八个寺庙的住持。公元1040年应邀到西藏传教，后死在曲水聂塘。由于他在西藏佛教史上有着重要的地位，人们尊称他为“佛尊”，藏语叫“觉卧结”。俄·雷必喜饶和仲敦巴是他的两个著名弟子，各取他们名字的第一个字，合称为觉俄仲松，松是藏语“三”的意思。

这幅唐卡中间画阿底峡，左下为俄·雷必喜饶，右下是仲敦巴。

52 仲敦巴像　　清代　　布画

长９８、宽６４厘米　　布达拉宫藏

仲敦巴（公元1005—1064年）出生在拉萨堆隆地方的一个富豪之家，幼年学藏文，后来到康区，拜赛尊为师。公元1045年去阿里地区迎请阿底峡来前藏，拜阿底峡为师。公元1056年，仲敦巴应邀去热振地方传教，并在那里修建热振寺。后来以该寺为根本寺院逐步形成了噶当教派，仲敦巴是这一教派的实际创始人。

53 马尔巴译师像　　清代　　布画

长７７、宽５１厘米　　布达拉宫藏

马尔巴（公元1012—1097年）本名却吉罗追，生于山南洛扎县。十五岁开始向卓弥学习梵文，后曾三次去印度，四次到过尼泊尔学法。回到西藏后在洛扎卓窝垅地方定居下来，一面从事翻译，一面教授学生。他的弟子不少，最著名的有米拉日巴，人们常把马尔巴、米拉日巴和塔布拉杰三人合称为马米塔松。

54 米拉日巴像　　清代　　布画

长６２、宽４７厘米　　布达拉宫藏

米拉日巴（公元1040—1123年）是西藏佛教史上的一个重要人物。他出生在阿里贡塘，七岁丧父，受伯父欺凌，先去藏绒地方学习咒术，复仇之后，于公元1077年投到马尔巴门下，经过六年零八个月的磨练，学到了“拙火定”。他通过道歌传教，著有《道歌集》流传于世。

这幅唐卡主要画的是米拉日巴像，下方是他的三个弟子，右上角画他在山洞修法的情景。

55 米拉日巴画传　　清代　　布画

长７７、宽５１厘米　　布达拉宫藏

由于米拉日巴一生过着极为清苦的生活，是著名的苦行僧，这幅传记唐卡主要是画他在各地山洞里苦修的情景。

56 塔布拉杰像　　清代　　布画

长７７、宽５１厘米　　布达拉宫藏

塔布拉杰（公元1079—1153年）本名索朗仁钦，出生在山南隆子县地方。“拉杰”意为医生，由于他精通医术，故名塔布拉杰。他二十六岁出家先拜甲域娃为师，学习噶当派中教授派的经典，三十岁时拜米拉日巴为师。公元1121年他在塔布地区建岗布寺，收徒传教，逐步形成塔布噶举教派。

唐卡作者把塔布拉杰安排在山野中。下方还画有一虎，静听法旨。安排这样的环境，充分表现了塔布拉杰静修、无人干扰这一主题。右下角还画有喇嘛辩经的场面，极为生动。

57 噶玛巴·都松钦巴像　　清代　　布画

长７７、宽５１厘米　　布达拉宫藏

噶玛巴·都松钦巴（公元1110—1193年）意为知三世，是塔布拉杰的重要门徒，本名却吉扎巴，康区哲雪地方人。十六岁出家，十九岁到前藏学法。先学噶当教法，后从塔布拉杰。公元1147年在西康类乌齐噶玛地方修建噶玛拉丁寺。公元1189年又在堆垅建楚布寺。后来以噶玛拉丁寺和楚布寺为中心逐步形成噶玛噶举教派。这一教派最早采用活佛转世制度，解决西藏佛教寺院集团内领袖人物的继承问题。

唐卡画像中噶玛巴·都松钦巴所戴金绿黑色五方佛帽，是元朝蒙哥召见他的弟子噶玛·拔希时的赐物。作者给都松钦巴画这顶佛帽，是为了说明他是噶玛教派的祖师。

58 玛吉拉准像　　清代　　布画

长８６、宽５６厘米　　布达拉宫藏

玛吉拉准又叫劳准玛，是西藏佛教喜吉派的重要人物。她是印度人帕当巴桑结的再传弟子，相传帕当巴桑结第三次进藏时，把喜吉派的教法传给了交顿·释迦意希和雅隆·玛热色波。雅隆·玛热色波传下来的后辈弟子多为男子，这一系称为“颇觉”。交顿·释迦意希传授给他的侄子交顿·索朗喇嘛，交顿·索朗喇嘛再传给他的女弟子玛吉拉准。从她开始后辈多为女子，这一系被称为“摩觉”。玛

吉拉淮是西藏女出家人中唯一学有成就者。她和她的弟子往往在半夜去山上受苦，进行念经、修炼等活动。据说她曾经过一百零八座泉水和葬场，因此唐卡把她画在荒山野林、鲜花盛开的地方是有其原因的。

59 萨迦贡噶宁布像　　清代　　布画

长９８、宽６４厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡以贡噶宁布的画像为中心，周围以透视的画法画出贡噶宁布一生中的主要活动。

贡噶宁布（公元1092—1158年）是西藏佛教萨迦教派五大祖师的第一个，萨迦派创始人贡却结布的儿子。他幼年从父学习卓弥·释迦益布译师所传经论，后又从巴日译师学道果教授法，成为卓弥·释迦益布道果教授的集大成者，宋徽宗政和元年（公元1111年）开始任萨迦寺住持，历时四十八年，被尊称为“萨钦”。

60 萨迦贡噶坚参像　　民国　　织锦

长７０、宽４１．５厘米　　扎什伦布寺藏

贡噶坚参（公元1182—1251年）是萨迦五祖之第四位。他二十三岁随喀且班钦·释迦室利受比丘戒。因为他很有学问，人们尊称他为精通五明的“班智达”。公元1246年到凉州，1247年同蒙古阔端见面，阔端以优礼相待，后死于凉州。

这是民国时期织锦唐卡之一。下织有“中华民国浙江杭州都锦生丝织厂织”汉藏两种文字题款。

61 帕巴洛追坚村像　　清代　　布画

长９１、宽６２厘米　　萨迦寺藏

帕巴洛追坚村（公元1235—1280年），本名洛追坚村，由于他“幼而颖悟，长情闻思，学富五明，淹贯三藏”（《西藏王臣记》），人们尊称他为帕巴，史书译为“帕克思巴”，通常译为八思巴。公元1245年同萨班一道去凉州。1260年被封为国师，赐玉印。1268年奉忽必烈之命创制蒙古新字，即八思巴蒙文，后又加封帝师。

这幅唐卡中间画帕巴洛追坚村的像，四周主要画他在内地活动的情况，是他传记唐卡的一部分。

62 贡塘喇嘛向像　　宋代　　缂丝

长８４、宽５４厘米　　布达拉宫藏

贡塘喇嘛向（公元1123—1194年）本名达玛扎，二十六岁出家以后改名尊追扎。公元1175年在拉萨东郊建蔡寺，形成蔡巴噶举派，人称向蔡巴。1187年建贡塘寺，才叫贡塘喇嘛向。

这是一幅宋朝末期的缂丝唐卡。朴实古拙，中间是贡塘喇嘛向像，四周是二十六个喇嘛。背景看不到花木山水等天然景色，但适当地点缀狮猴鸟兔等动物小品，格外显得环境的幽静。

63 布顿·仁钦主像　　明代　　布画

长８５、宽５０厘米　　布达拉宫藏

布顿·仁钦主（公元1290—1364年）汉译布顿·宝成，元人译为卜思端，西藏著名佛教学者。他佛学知识十分渊博，写了不少关于佛学和历史的书，最著名的有《善逝教法源流》，通常译作《布顿佛教史》。他首次编订了《丹珠尔》的目录，在西藏佛教史上有一定的影响。他曾任夏鲁寺住持，传下来的教法，称为夏鲁布顿派。

唐卡中间画布顿·仁钦主的像，左右是他的弟子，上下是神像。

64 上师供奉图　　民国　　布画

长９６、宽６２厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡下方画的是海，从海里长出一棵如意树，树上画有三百五十七个喇嘛和菩萨像。喇嘛者，上师也。因而把供奉上师为内容的一种宗教活动，称做上师供奉。西藏佛教的各教派都有自己的上师供奉的唐卡，本书选的这幅是格鲁派的上师供奉的唐卡。

65、66 宗喀巴画传　　清代　　刺绣

均长１１８、宽６９厘米　　布达拉宫藏

宗喀巴（公元1357—1419年）本名洛桑扎巴，生于青海湟中，藏语称湟中一带为宗喀，故尊称为宗喀巴。他幼时从曲吉顿珠仁钦出家，取名为洛桑扎巴，学习显密教法九年。十六岁赴藏深造，先后在前后藏投名师求法，对五论、五明、显密教，造诣颇深。公元1409年在拉萨创办大祈愿法会，同年又在拉萨东达孜县建甘丹寺，逐渐形成西藏佛教格鲁教派。本书选入的两幅刺绣传记唐卡就是绣的他一生的主要事迹。特别是各种辩经场面，绣得有声有色，极为生动。

67 宗喀巴及其早期八弟子像　　清代　　布画

长３２、宽２３厘米　　布达拉宫藏

唐卡中间画宗喀巴像，右侧画莲花宝剑，左侧画莲花

托书，两侧画最早在山南桑日卧噶地方跟随他苦修的八大弟子，即是班丹桑波、多登绛色娃、仁钦绛参、乃丹桑觉娃、东登绛白嘉措、格西喜饶扎巴、格西绛白扎西、格西白觉娃。

68 宗喀巴像　　清代　　刺绣

长６８、宽４６厘米　　布达拉宫藏

这幅刺绣唐卡，中央绣西藏佛教格鲁派祖师宗喀巴像，左右是他的两个弟子绛央曲结和绛青曲结。上绣三世佛像，下为三护法神像。

69-73 宗喀巴应身像　　清代　　布画

均长６６、宽４４厘米　　布达拉宫藏

宗喀巴圆寂之初，传说他的弟子克珠杰曾见过他的幻影。这组唐卡，就是根据这个传说绘制的。五次所见宗喀巴的形象和坐骑都不同，因而画出来的唐卡也不一样，作者想象丰富，构图新颖，圆圈内是所幻见的宗喀巴形象。

74 一世达赖像　　清代　　刺绣

长１１０、宽６７厘米　　布达拉宫藏

一世达赖喇嘛根敦主巴（公元1391—1474年），出身于后藏古麻霞堆地方的一家贫苦牧民家中。十五岁在拉当寺出家，拜团柱凯珠为师，受沙弥戒，二十岁受比丘戒，二十五岁到前藏各地云游，访师求法，并拜宗喀巴为师。公元1419年10月25日宗喀巴圆寂以后，根敦主巴又从宗喀巴的弟子甲曹吉和克珠杰学习经典。

公元1447年，根敦主巴到了桑主则（今日喀则），经班觉桑布的资助，在日喀则兴建了扎什伦布寺，并任该寺池巴，直到1474年在该寺圆寂，后被追认为第一世达赖喇嘛。

75 四世班禅像　　清代　　金汁画

长７０、宽４１厘米　　扎什伦布寺藏

四世班禅名罗桑却吉坚赞（公元1567—1662年），生于后藏连珠加尔地方。明隆庆四年（公元1570年）被迎入扎什伦布寺坐床，明万历二十八年（1600年）就任扎什伦布寺堪布，清顺治二年（1645年）由和硕特部蒙古首领固始汗授与“班禅怯克多”的称号，是为“班禅”名号之始。清顺治四年授以“金刚上师”。到五世班禅正式受封以后，罗桑却吉坚赞被追认为四世班禅。

76 五世达赖像　　清代　　织锦

长３４３、宽１０２厘米　　布达拉宫藏

五世达赖名阿旺罗桑嘉措（公元1617—1682年），生于山南穷结地方。明天启二年（公元1622年）时，他才六岁，被三大寺僧众迎入哲蚌寺供养。公元1625年拜四世班禅为师，受沙弥戒，1637年受比丘戒。明崇祯十五年（公元1642年）在四世班禅罗桑却吉坚赞相助之下，凭借青海和硕特蒙古首领固始汗兵力，推翻西藏地方统治者噶玛噶举派藏巴汗政权，建立了甘丹颇章地方政权。清顺治九年（公元1652年）进京朝觐，次年在返藏途中被封为“西天大善自在佛所领天下释教普道瓦赤喇怛喇达赖喇嘛”，并赐以金册金印。从此达赖喇嘛的名号正式固定下来，它在西藏的地位由中央政府承认并确立。晚年从事著述，著有《相性新释》、《西藏王臣记》、《菩提道次第论讲义》、《引导大悲次第论》等三十余卷。清康熙二十一年（公元1682年）在布达拉宫圆寂，弟斯桑结嘉措为其修建金塔安葬遗体。这幅唐卡是五世达赖的画像。

77 五世达赖像　　清代　　布画

长９８、宽６４厘米　　布达拉宫藏

五世达赖置身于中央，手持法器，正在给喇嘛讲经。

78 弟斯桑结嘉措像　　清代　　布画

长９７、宽６３厘米　　布达拉宫藏

弟斯桑结嘉措（公元1653—1705年）生于拉萨以北娘日仲麦巴家中，从小在五世达赖的教育培养下成长。他刻苦学习各门文化知识，造诣很深。公元1679年，五世达赖任命他为掌管西藏地方行政的弟斯（总管），后主持修建布达拉宫的红宫。1682年五世达赖死后，弟斯桑结加措擅权，和拉藏汗之间的矛盾日深，终于在1705年爆发了军事冲突，桑结嘉措兵败被杀。

桑结嘉措生前著了不少有关历史、医学、历算和文学等方面的书。他不仅是总管西藏行政的弟斯，也是一位著名的学者。在他当政时尤其重视绘画艺术，曾召集各地著名画师，制作了很多唐卡，这幅唐卡就是这个时期画的。

79 弟斯桑结嘉措像　　清代　　织锦

长３５５、宽８６厘米　　布达拉宫藏

这幅弟斯桑结嘉措的唐卡，是阿旺西饶专门在内地定织的织锦唐卡，这是绘画和织锦相结合的工艺美术品。唐卡中间为弟斯，下面的众人是向弟斯桑结嘉措进贡祝贺的

人物。在这幅唐卡上还织有两行藏文，其意是：“统治大地的圣贤文殊全胜者桑结嘉措菩萨也”。这句话把桑结嘉措比作文殊菩萨，是对他的高度赞扬。

80　六世班禅像　　清代　　布画

长９６、宽６２厘米　　布达拉宫藏

班禅是班禅额尔德尼的简称，班是梵语，意为“精通五明的学者”，是藏语“大”的意思。额尔德尼是满语，意为“宝”。六世班禅名班丹禅益西（公元1738—1780年），意译吉祥智，清乾隆四十五年（公元1780年）奉命进京给清高宗祝寿，先住承德避暑山庄，后随驾到北京，清室赐给玉册玉印。同年在北京圆寂。

81　九世班禅像　　民国　　织锦

长７０、宽６３厘米　　扎什伦布寺藏

九世班禅曲结尼玛（公元1883—1937年），译言法日。清光绪十四年（公元1888年）经金瓶抽签决定为八世班禅的转世灵童。光绪十八年（公元1892年）被迎至扎什伦布寺坐床。光绪三十一年（公元1905年）被英帝国主义强迫赴印，次年还抵后藏。1920年离开西藏到内地，遍游东北、内蒙、南京、杭州、青海等地，1937年在玉树圆寂。

82　桑德结松三神像　　清代　　布画

长６４、宽４９厘米　　罗布林卡藏

桑德结松是桑旺堆巴（密集金刚），德却（胜乐金刚）和结吉（大威德金刚）三本尊佛的合称。唐卡在桑德结松的上方还画了两位本尊，即空行母和作明佛母，下方是三个护法神。上端中间画了格鲁教派的创始人宗喀巴，右为四臂观音，左为白度母。桑德结松为密宗本尊像。

83　朗久旺丹图　　清代　　刺绣

长６９、宽４６厘米　　布达拉宫藏

朗久旺丹，意为十权，也就是佛经上所说的自在之权。《时轮经》所描写的自在之权有十种，即命自在、心自在、资具自在、业自在、解自在、受生自在、愿自在、神力自在、智自在和法自在。这幅唐卡把每一种自在缩写成一个字，再把这十字写成一个梵文字母，并用红、黄、蓝、白等颜色填写。这是一种组合图案绘画艺术，西藏很多场所都能见到，既是美丽的装饰，又有宗教精神的含义。

84　时轮金刚像　　清代　　布画

长７２、宽５１厘米　　布达拉宫藏

时轮金刚像即是《时轮经》所讲的时轮佛像。身分红、黑、黄、白、绿等色，四面二十四手，脚踏仰卧人体，为密宗无上本尊像。

85　密集金刚像　　元代　　织锦

长７５、宽６１厘米　　布达拉宫藏

密集金刚，亦称集密金刚，是根据《密集经》织成的西藏佛教密宗的本尊像。这是在内地定做的织锦唐卡。

86　金刚喜像　　明代　　布画

长９８、宽８０厘米　　萨迦寺藏

金刚喜菩萨是金刚界蔓陀罗第一成身会中东方五月轮之五尊中、位于阿閦如来后方之菩萨名。司欢喜之德，故名金刚喜菩萨，为佛教密宗本尊像。先传到西藏萨迦，后来均为密宗供奉。

这幅唐卡，中为金刚喜像，下方画有护法神像，上方画的是萨迦传承。

87　大威德怖畏金刚像　　清代　　布画

长９３、宽８４厘米　　布达拉宫藏

大威德怖畏金刚是西藏佛教密宗的本尊。密宗教法云：“有伏恶之势，谓之大威；有护善之功，谓之大德”，大威大德故名大威德。有明王中之大威德，有菩萨中之大威德，有迦楼罗王中之大威德。各种大威德，以其性德而名之。

这幅唐卡画的是文殊菩萨化身的大威德怖畏金刚像，为玖洛扎瓦（译师）的本尊像，九头三十六臂，十六足，形象凶恶可怖。

88　大威德怖畏金刚像　　明代　　刺绣

长７９、宽６２厘米　　布达拉宫藏

这幅刺绣唐卡与图87同属一个类型的大威德怖畏金刚像。制作方法不一样，唐卡画面的形象也有很大的差异。比如绘画的大威德怖畏金刚，牛头突出，犄角较长，刺绣的则相反。

89　三空行母像　　清代　　布画

长３４、宽３２厘米　　罗布林卡藏

空行母，也叫瑜祇母、瑜伽母，意为女修行者，系佛

教密宗一本尊。空行母最初是由麦洛扎瓦（译师）洛追扎传给萨迦贡噶宁布，后来从萨迦流传于全藏，成为密宗本尊。空行母有三个不同流派，那如巴、恩扎布弟和阿达米支巴三位修行者。中间的是那如派的叫那如卡居，右侧的是米支派的叫米支卡居，左侧的是恩扎派的叫恩扎卡居，合称为卡居郭松，意为三空行母。

90 空行母佛土图　　清代　　布画

长６０、宽４２厘米　　罗布林卡藏

佛教说每一个佛和菩萨都有其领地，即所谓的佛土或净土。这幅唐卡绘的是空行母的佛土及其宫殿。上方画的是萨迦贡噶宁布等著名喇嘛；宫殿中间为空行母；其上方是空行母师承；底下左侧为尸陀林主，是空行母的护卫者。佛教徒认为，只要真心实意地供奉空行母，颂其经，并一心一意地刻苦修行，就会到达空行母佛土境界。

91 作明佛母像　　清代　　布画

长１８、宽１６厘米　　布达拉宫藏

作明佛母，也叫拘留拘丽天母，藏语叫拉母日吉玛，为佛教密宗的本尊菩萨。最初由帕日洛扎瓦译师传给萨迦贡噶宁布，后来成为西藏佛教诸派的本尊菩萨之一。她系忿怒佛母，故画工以细腻的笔法绘出了忿怒佛母的神奇姿态：她有四手三眼，一手持莲花、一手拉弓作射箭姿势；另外两手，左手持莲花套索、右手持莲花弯钩斧。身披虎皮，脖上挂人头念珠，头戴人头骨饰。一足支立，下踩一魔，背光为火焰，意为身居火中。前面供品有人血、人心、人眼珠、人鼻、人舌等五官内脏，供品是人头盖骨。

92 作明佛母像　　清代　　布画

长７５、宽４８厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡中间画的是作明佛母，其左为修行者比瓦巴，右为查钦洛色嘉措，作明佛母的下方为无主佛母。

93 弥勒佛像　　清代　　贴花

长１５２、宽１０１厘米　　布达拉宫藏

弥勒，藏语强巴，意为慈氏。佛教传说弥勒将继承释迦牟尼为未来佛。据《弥勒上生经》和《弥勒下生经》等载：弥勒原生于婆罗门家庭，后为佛弟子，先佛入灭，上生于兜率天内院，经五十六亿七千万岁当下生人间，于华林树下成佛，广传佛法。

94 弥勒佛土图　　清代　　布画

长８１、宽５１厘米　　扎什伦布寺藏

这幅唐卡表现的是弥勒佛在天上的情景，即佛教所称的兜率天宫说法。画有华丽的宫殿，护卫的天神，在弥勒两侧还画出阿底峡、仲敦巴、宗喀巴、根敦主巴等佛学大师，意思是说他们圆寂以后已到了兜率天宫，正在聆听弥勒说法。

95 莲花网目观音像　　元代　　布画

长８４、宽６５厘米　　布达拉宫藏

观音是观世音的略称，亦称观自在、观世自在，为阿弥陀佛的左胁侍，佛教把他描写为大慈大悲的菩萨。佛教认为，遇难众生只要念其名号，就能解脱苦海，故称观世音。据说观音为了救渡众生，变幻各种形象，布成网格，以众多眼睛观望世间。这幅唐卡的中间画有不空羂索观音，四面八臂，拥抱一像，足趾着地，单足支撑，姿态优美。

96 四臂观音像　　清乾隆年间　　贴花

长１７４、宽１１２厘米　　布达拉宫藏

四臂观音，顾名思义有四臂。前双手合十，另双手一手持念珠，一手持莲花。两脚跏趺，端坐莲台。上面两角画有阿底峡和仲敦巴。

97 四臂观音像　　清乾隆年间　　缂丝

长２３５、宽８３厘米　　布达拉宫藏

这是内地绘画与刻织工艺相结合的工艺美术作品，画面简洁，主题突出，适当地点缀朵朵小花，清新悦目。上方是梵文，下方是藏文祝词，意思是“昼吉祥，夜吉祥，昼夜恒吉祥，依靠三宝得吉祥”。

98 噶当派十六尊像　　清代　　布画

长4６、宽3３厘米　　布达拉宫藏

据《千手千眼观世音菩萨广大圆满无碍大悲心陀罗尼经》载称，观世音在过去无量劫时，听千光王静住如来说“广大圆满无碍大悲陀罗尼经”，发愿要利益一切众生，于是长出千手千眼。中间画的即是十一面观音。唐卡除了画千手千眼观音之外，周围还画有噶当派的一些重要人物及其所供奉的佛像。故此唐卡称为噶当派十六尊。

99 千手千眼观音像　　清代　　布画

长９７、宽６３厘米　　布达拉宫藏

这幅唐卡是另一种画法的千手千眼观音。下面画有马头明王和班丹拉母（吉祥天母）。千手千眼观音，公元七世纪为松赞干布供奉的本尊，后来为西藏佛教密宗本尊。左上角画有松赞干布的画像。

100　大白伞盖佛母像　清代　布画

长６２、宽４２厘米　罗布林卡藏

大白伞盖佛母尊有大威力、放光明，以大白伞为三昧耶形，以示覆盖一切众生之意，故此尊名为大白伞盖佛母。这幅唐卡描绘的即是大白伞盖千手千眼佛母。

101　大白伞盖佛母像　清代　贴花

长７０、宽４７厘米　布达拉宫藏

《大白伞盖总持陀罗尼经》记其事曰:“一面二臂具三目，金刚跏趺而坐，右手作无色洁白，如雪山上日光明照，具喜悦相，显无目性，应观如镜中像然”。

102　不动明王像　宋代　缂丝

长９０、宽５６厘米　布达拉宫藏

不动明王右手持剑、左手拿索，身绕一龙，姿态优美。上画不动佛、宝生像、无量光佛、不空成就佛、毗卢佛等五部佛，下有观音等五菩萨像。上有梵文颂词，下是藏文题款，意思是说，这幅缂丝唐卡是由江尊追查做好送给其师扎巴坚赞的。扎巴坚赞是萨迦第五祖师，第三位曾任萨迦法台，说明这幅唐卡乃是宋朝末期在内地定做的。

103　白度母像　清代　贴花

长１２０、宽８２厘米　布达拉宫藏

度母，亦称“救度母”，“多罗母”，藏传佛教女神名。传说为观音化身的救苦救难菩萨，共为二十一相，以颜色区分，白度母是其中之一。

104　绿度母像　清代　布画

长７５、宽４２．５厘米　布达拉宫藏

绿度母是度母的一种，身绿色。据说供奉绿度母能够摆脱八种恐惧，亦即解除狮难、象难、火难、蛇难、水难、牢狱难、贼难、非人难等八种苦难，因此俗称救八难度母。唐卡的下方就是画的救八难的情景。

105　声律学师承像　清代　布画

长６８、宽４７厘米　布达拉宫藏

声律学是大五明（声明、工巧明、医方明、因明、内明）中的一门学科，主要研究声韵学。它的祖师是文殊菩萨，传到西藏以后有许多师承学者。这幅唐卡绘有五世达赖以前的声律学师承三十余人，中间为声律学祖师文殊像。

106　多吉丹佛塔　清代　布画

长１０５、宽８３厘米　布达拉宫藏

该塔位于印度多吉丹地方，故称为多吉丹佛塔。据说释迦佛涅槃后一百年左右修建。塔形别致，规模宏大，历史悠久。整个佛塔有一千多个佛龛，内有一千多尊佛像。大塔居中、小塔林立四周。大塔中央有一尊释迦牟尼等身像，藏语叫觉强秋钦波。此塔为佛教徒向往朝拜的圣地，因此，把它绘成唐卡挂在室内。

107—114　善逝八佛塔　清乾隆　金汁画

均长８７、宽５８厘米　布达拉宫藏

107　聚莲塔

善逝八佛塔之一。聚莲塔是为纪念释迦牟尼降生而建。佛书说，释迦牟尼降生人世，下地即会行走，每走一步，地下便生出莲花一朵，是为聚莲，藏语称“白蚌曲丹”。

108　菩提塔

善逝八佛塔之二，为纪念释迦牟尼在菩提树下得道成佛而建。据说释迦牟尼落发出家以后，经过六年的苦修，终于在菩提树下悟出了脱离人生苦难的真谛，觉悟成佛。在此建塔是为菩提塔，藏语叫“强趣曲丹”。

109　吉祥塔

善逝八佛塔之三，为纪念释迦牟尼初转法轮而建。据说释迦牟尼成道后，首次到鹿野苑说法，度憍陈如等五比丘，宣讲四谛八正道等原始佛教的基本教义，这是传法吉祥的象征，在此建塔，故名吉祥塔,亦称四谛塔,藏语叫“扎西果莽曲丹”。

110　神变塔

善逝八佛塔之四，为纪念释迦牟尼显现神变调伏外道而建。佛书说，释迦牟尼成佛之后，有六种外道施出各种

手段向他进攻，释迦牟尼亦变化成各种神态，打败了外道的进攻，使其皈依佛法，谓为神变，藏语叫“穷处曲丹”。

111　天降塔

善逝八佛塔之五，为纪念释迦牟尼升天为母说法后重返人间而建，亦称降凡塔，藏语叫“拉播曲丹”。

112　和解塔

善逝八佛塔之六，为纪念释迦牟尼说服众僧和解而建。据说佛在世时，有一名叫勒青的人提出要另立宗派，分裂僧众，扬言他也即将成佛，有五百僧众慕名而往，手持木牌跟他学法。释迦牟尼和迦叶亲到彼处，说服僧众，重新回到佛陀身边，跟大众和解，为此建塔，是为和解塔。亦称“和平塔”，藏语叫“彦敦曲丹”。

113　胜利塔

善逝八佛塔之七，为纪念释迦牟尼战胜病魔而建。据说释迦牟尼在涅槃前四个月，身患重病，对弟子们说他将离开人世。弟子们苦苦求他常住人间，济渡众生，实在不行也求他再多住一些时间。于是佛陀答应可以延长四个月，后释迦牟尼终于战胜病魔，又活了四个月，为此建塔，名为胜利塔，藏语叫“南结曲丹”。

114　涅槃塔

善逝八佛塔最后一塔，为纪念释迦牟尼涅槃而建，藏语叫“娘德曲丹”。

115　时轮坛城　　明代　　布画

长９６、宽８３厘米　　布达拉宫藏

坛城是指神的宫殿，时轮坛城是时轮金刚及其属下诸神的宫殿。时轮坛城里外三层，每层都有许多小佛。时轮坛城多用于佛教密宗方面。其绘画艺术高超、难度很大，画一幅这样的唐卡，一个熟练的画工需用一年左右时间，才能完成。上方的小佛画得非常细小，用放大镜才能看清其面目。坛城圆圈外四个角上画的是密集金刚、喜金刚和胜乐金刚等本尊像。

116　无量光佛坛城　　清代　　布画

长１２０、宽６３厘米　　布达拉宫藏

无量光佛坛城是指无量寿佛的宫殿。在这个坛城中画有九个无量寿佛像，它多用于佛教密宗方面。坛城圆圈外的上部画有三个佛像，中间为无量光佛，其右为尊胜母，左为白度母；下方画有三个神像，中间为阎王，左为持国天王，右为增长天王。这幅唐卡除了在绘画艺术上下功夫外，上面还用金丝镶嵌许多珍珠、珊瑚、绿松石等珠宝，其价值是可想而知的。

117　十六罗汉坛城　　清代　　布画

长９１、宽６５厘米　　布达拉宫藏

十六罗汉坛城是指十六罗汉的宫殿，它用于佛教显宗。坛城的中间画有释迦牟尼三师弟，其周围画有十六罗汉，坛城圆圈外的上方中间为弥勒佛、阿底峡和宗喀巴；其右为无量寿佛、白度母和尊胜母；其左为七世达赖格桑嘉措、六世班禅丹白益西和章嘉如白多吉；下方画有两个护法神，左为财神藏巴拉，右为忿怒不动金刚。

118　静息观音坛城　　元代　　刺绣

长１１８、宽６９厘米　　布达拉宫藏

静息观音坛城是指静息观音的宫殿。这幅唐卡是元代的刺绣作品，是八思巴的本尊唐卡，坛城中间为静息观音。该坛城构图简单，以速描的形式绣成，但一目了然，其历史悠久，是一珍贵的文物。

119　吉祥天母像　　清代　　布画

长１１３、宽７５厘米　　布达拉宫藏

吉祥天母，藏语叫班丹拉母，是佛教的护法神。西藏的大小寺院和布达拉宫都有她的壁画、塑像和唐卡供奉。吉祥天母系忿怒佛母，她骑一骡行走于血海之中，其四周是风火交加。身披人皮、头戴人头骨饰、手捧有装着人心人血的头盖骨，给人以恐惧的感觉。

此唐卡是七世达赖格桑嘉措时画的，唐卡上方的中间为宗喀巴大师，其右为七世达赖，左为六世班禅丹白益西。唐卡下方为吉祥天母的属下诸神。

120　吉祥天母像　　清代　　布画

长５７、宽４０．５厘米　　扎什伦布寺藏

这幅唐卡的作者将吉祥天母安排在人骨建筑的宫殿中，四周风火交加，显得更加恐惧。上方中间画一大威德

金刚，下方右为仓巴护法神，左为红护法神江森。

121 吉祥天母像 清代 纸画

长121、宽70厘米 布达拉宫藏

这幅唐卡是清乾隆四二年六月御制的，它是在黑纸上用朱砂描绘的纸画。中间为吉祥天母，上方画的是密集、大威德、胜乐三金刚，在吉祥天母的周围画了属下诸护法神。唐卡项部用汉满蒙藏四种文字写的吉祥天母的赞颂词。

122 十二护法女神像 清代 布画

长60、宽40厘米 布达拉宫藏

护法女神，藏语叫丹玛，为西藏佛教的保护者。十二护法女神系世出世间的护法女神，或居名山，或住大川，静像猛像各有十二。唐卡上方的中间为莲花生，其左为七世达赖，右为五世达赖像。

123 尸陀林主像 清代 布画

长88、宽58厘米 布达拉宫藏

这幅唐卡绘有一男一女，只有骨架，没有皮肉，形象可怕。尸陀林主下方画有分割尸体、鹰鹫争食的场面。尸陀林主是一种护法神空行母的保护者和西藏天葬场的主人。

124 拉母仓巴护法神像 清代 布画

长94、宽63厘米 布达拉宫藏

拉母寺供奉的仓巴护法神是西藏佛教护法神，唐卡以画仓巴护法神为主，上端还画有宗喀巴（中）、文殊（左）和大威德金刚像。下方画觉卧青嘎尔瓦（左）和止贡护法神阿吉曲珍。

125—128 四大天王像 清代 布画

均长144、宽90厘米 布达拉宫藏

125 东方持国天王像

四大天王即四天王，亦称护世四天王，俗称四大金刚。佛教传说，须弥山腰有一山名犍陀罗山，山有四峰，各有一王居住，各护一天下，故名四天王。这画的是东方护国天王，身白色，手持琵琶。

126 南方增长天王像

这是南方增长天王，身青色，手持宝剑。下方画有四个山神，代为管理山川、树木。

127 西方广目天王像

广目天王，身红色，右手缠绕一龙，左手托塔，下方海中画有三龙女神。

128 北方多闻天王像

多闻天王，身黄色（佛书载称绿色），右手持伞，左手持银鼠。下方画有人身牛头、象头、狮头、猴头等守护神。佛教传说，四大天王各有一侍者、九十一个儿子、八名大将等辅佐四大天王守护十方。

129 医药师承像 清代 布画

长68、宽47厘米 布达拉宫藏

藏医藏药已有两千年左右的历史，是祖国医药学宝库中的重要组成部分。在长期发展过程中，不但总结写成了《四部医典》等医药学名著，也出现了不少藏医藏药学者。这幅唐卡就是画的自公元八世纪玉妥·云旦贡布以来至五世达赖之间的医药大师师承。中间是药师佛像，两旁和上端共画了医药师承三十余人。

130—138 藏医唐卡 清代 布画

均长103、宽72厘米 罗布林卡藏

130 食行药察图

藏族劳动人民在与疾病作斗争的过程中，逐步积累起丰富的藏医药经验，并且加以总结。早在公元八世纪，玉妥·云旦贡布就写成了《四部医典》。到十五世纪，藏医北方派为《四部医典》作注，并且对有关人体解剖脏腑测量也作了论述，绘制了藏医藏药挂图（医药唐卡）。以后藏医药学的理论不断完善，苏卡瓦等为《四部医典》作注的大师也不断涌现。到公元十七世纪，弟斯桑结嘉措对《四部医典》进行了全面整理和注释，写成了一部《四部医典大注蓝琉璃》，于公元1689年正式印行全藏。后来他又召集全区的名画家，根据实际观察和搜集的各种药物标本，于公元1704年绘成了全套七十九幅彩色医药学挂图即唐卡。本书选印的九幅藏医藏药唐卡，就是从这套医药学挂图中选出来的。

这幅食行药察图，主要说明医生观察疾病，首先要从

病人的食物、行为了解生病的原因，而后辨症论治。同时医生还要随时观察病情对症开方。唐卡把这种医理，形象地画成四棵大树，树叶是说明食行药察的情节，并都附有文字说明。

131 胚胎发育图

这幅医药唐卡，是根据藏医《四部医典大注蓝琉璃》绘制的。它主要说明胚胎发育的过程，形象而生动地描绘了藏医对胚胎发育过程的独到见解。明确绘出：在胚胎发育过程中，胚胎要经历鱼期（相当于水生脊椎动物）、龟期（相当于爬行动物）及猪期（相当于哺乳动物）等三个主要阶段，体现了动物的进化过程，表明了藏医对人体胚胎发育的认识是符合客观事实的，是科学的。

132 病态诊治图

藏医治疗疾病，首先要通过诊断来“认病”。诊断疾病的方法主要是问诊、触诊和望诊。问诊就是向病人了解病情，凡与病情有关的情况均要仔细询问，包括起病的原因、发病的时间症状、用药的情况。触诊就是切脉，根据病人的脉理来判断病情。望诊就是观察病人的眼睛神色、大小便等。

这幅唐卡画的就是藏医通过问、触、望的诊断方法，了解病情，判断病症，对症下药的情况。

133 脉络图

人体内有各种脉络，藏医把连接人体内外的脉络叫做白脉和黑脉。脑为白脉之海，象树一样，自脑向脊髓伸发，经脑部分布于全身的脉就叫水脉。黑脉不跳动叫做血脉，该脉的某部位是藏医进行血疗的穴位；另有跳动的脉叫做动脉，与心脏相连接。总之，脉络是气血的通道，是维持人体生命的根本。这幅唐卡主要就是描绘人的脉络，用不同颜色的数字标明内脏脉和骨络脉以及皮肉间脉络的区别和部位，是研究藏医的珍贵资料。

134 穴位图

藏医讲究辨症施治，对不同的病症采用不同的治疗方法。藏医对有些疾病实行独特的放血疗法，即用小刀切开人体某些部位表静脉，放出少量血液，达到治疗的目的。另外还有一种火灸疗法，与中医的针灸大致相似，也是根据不同的病症，火灸一定的穴位。藏医的火灸穴位与中医的某些针灸穴位是相同的。这幅唐卡是根据《四部医典大注蓝琉璃》绘制的背部穴位图。

135 植物药图　　清代　　布画

长１０３、宽７２厘米　　罗布林卡藏

藏药是藏医的重要组成部分，是治疗疾病的重要成份，据载藏族人民早在两千多年前就认识到“有毒就有药”的道理。在公元八世纪，著名的藏医学家玉妥·云旦贡布编著的《四部医典》中就有三章专门论述藏药“六味、八性、三消后及十七效”，并把动物药、矿物药、植物药分为399种类型，后来有关藏药的专著陆续出现，日臻完善。在赤松德赞时期由七名保健医生编成了《医用草药本草》，搜集300多种药物。同期如由扎那编写的《本草密诀》。到十二、十三世纪，玉妥莎玛著有《本草集成》，让穷多吉著有《药名词海》。十四世纪米尼玛·通瓦顿旦的学生著有《本草集成宝库》。同时，诸如《识药珍宝》、《草药明鉴》、《药味铁珠》、《甘露库》等药物专书不可胜计。这套药物唐卡是公元十七世纪，由弟斯桑结嘉措主持绘制的，共六幅，其中三幅是当时著名画家绘的，画了药物399种；另外三幅是由弟斯桑结嘉措补充绘成，画了药物376种。这幅植物唐卡就是其中之一。西藏是祖国的一块宝地，地势奇特，药物资源丰富，种类繁多，仅全区可利用的药用植物就有一千多种，约占全国药用植物总数的一半以上。所以，唐卡的植物药只是其中很少一部分。

136 矿物药图

矿物药是藏药的重要组成部分。这种药也叫做土、水、火、气、空间五行产生的药物。在药物的应用方面，藏医具有自采、自种、自配、自给、自用的优良传统。藏药的成药类型可分为汤剂、散剂、丸剂、药露、酥油丸、煅制药、药膏、药酒等等。矿物药主要是配制散剂、丸剂和煅制药的原料。

137 动物药图　　清代　　布画

长１０３、宽７２厘米　　罗布林卡藏

西藏的动物药物资源也很丰富，不但种类多，而且很多动物的皮、毛、肉、内脏和骨头都可人药，甚至有的动

物的粪便也是用于某些配方。西藏有些动植物药材是十分名贵的，例如虫草、麝香、牛黄、熊胆、鹿茸、羚羊角等，西藏用于藏药的动物就有一百余种。这幅唐卡画了各种药用动物以及他们身上的药用部位。

138　医疗器械图

医疗器械是医生进行治疗的必备工具。这幅唐卡，根据《四部医典大注蓝琉璃》的记载绘出了藏医所用的工具九十余件。各种各样的齐全的医疗器械，说明在数百年前藏医已发展到相当高的水平。

139　莎朗朗厦　　民国　　布画

长１１７、宽８１厘米　　罗布林卡藏

这是一幅僧人游戏图。图上画有天界、人世和地狱共六十四个格子和图形，每个小图上均写有标示路径的文字。另有一骰子，每面写一字，即阿莎卡塔热亚六字母。玩的人数不限，轮流掷骰，以骰子上面之字与图上之字相对，该进则进，该退则退，全凭图上文字指示，以先到天宫者为胜。寺院戒律极严，不准僧人贪玩其他游戏，只许玩此，意在让学经喇嘛熟悉经典，所以这种游戏多在寺院流行。据说这是在十一世纪时，俄·雷必喜饶修建桑浦寺以后就开始形成而流传下来的一种游戏。

140　四兽和睦图　　清代　　布画

长８０、宽５９厘米　　布达拉宫藏

也称和睦四瑞图，取材宗教传说。谓某地有大象、猴子、山兔和羊角鸡四种动物，它们互相尊重，一团和气，招至地方安宁，人寿年丰。西藏多画此以表祥瑞，实际上代表人民要求团结和睦的美好愿望。作者把画面安排在有山有水、鲜花盛开、绿草成茵、大树的藤蔓上果实累累的环境里，而几种动物则和睦相处，没有半点争斗，宁静地生活在令人向往的那仙境般的乐土里。

Preface

Rezin Dorji
Ou Chaogui
Yishi Wangchu

The Tibetans are one of the Chinese nationalities which has a long history dating back to ancient times. The dazzling national culture they created in the past centuries is an important integral part of China's cultural heritage. The *thanga*, a well-known form of religious art, is part of the Tibetan culture.

Most of the *thangas* are scroll paintings mounted on coloured satin. They are distinctively Tibetan, highly religious and possess a unique art style of their own. The Tibetans have always considered the *thanga* a treasure of tremendous value.

There are different kinds of *thangas* employing various canvases. However, most are painted on cloth or paper. The white cloth is first mounted on a frame and a water-based colloid chalk is applied to the surface. It is polished with talc when dried. The canvas is thus ready for painting. Apart from this, there are *thangas* which are webs of embroidery, woven silk, silk tapestry or appliqué. Embroidered *thangas* are done with multi-coloured silk threads. Nearly anything can be embroidered — landscape scenery, human figures, flowers, feather, fur, buildings and pavilions. Silk woven *thangas* take the warp of brocade as the base and applies the method of jacquard weaving with coloured silk threads as the weft. With appliqué *thangas* human figures, designs and patterns are cut out of coloured satin and glued onto the canvas. The resulting work is also called "embossed embroidery". Tapestry *thangas* are woven with the method of "complete warps and broken wefts" which calls for the application of the weft threads on the warp only where the picture or design needs it. The "hollowed out" work produces a three-dimensional effect. Chinese tapestry is able to "transplant" paintings onto silk fabrics. The tapestry *thangas* are thick, closely woven, delicately designed and gorgeously decorated with coloured silk threads. .There is yet another kind of *thanga:* beautifully designed coloured fabrics decorated with pearls and precious stones attached to the fabric with gold thread. These are truly resplendent and dazzling.

At first most of the woven *thangas* were made in the interior of China and the finished products were taken to Tibet, especially during the reigns of the Ming Dynasty emperors Cheng Zu (1403-1424) and Xian Zong (1465-1487). Later on Tibet itself was able to produce embroidered and appliqué *thangas*. Furthermore, there were the printed and coloured *thangas*. Silk or thin cloth canvases were first printed with engraved wood blocks in ink, then coloured, and finally mounted. The resulting pictures showed fine brush-work incisively engraved. Most of these pictures were done in cinnabar red with black background.

The exact time of the origin of the *thanga* is yet unknown. However, Tibetan painting appeared before the establishment of the Pur Ghal Po Dynasty in the 7th century. Primitive painting on archeological objects dating back to the Neolithic Age were unearthed in Changdu. The Tibetan Zhanpu (king) Sungzhen Ganpu (617-650) unified the whole of Tibet. This turned a new page in the history of Tibet. He married the Nepalese Princess Tsezun and the Tang Dynasty Princess Wencheng, thereby strengthening the political, economic and cultural ties with Nepal and the rest of China. The two princesses brought with them large amounts of Buddhist scripture as well as books on civil engineering, almanac computation, astronomy and medicine. They also brought with them many skilled craftsmen. These importations facilitated the development of Tibetan culture. During the Pur Ghal Po Dynasty a number of magnificent palaces were built among which were the Youmpu Lhakang, Zipudalha (Potala), Papongka, Jampa Miju Ling, Chingpukun, Zhama, and Pangthang palaces. These palaces were built on a grand scale and to decorate them, more painters were needed. This undoubtedly led to a general development of painting in Tibet. In the *Da Zhao Si Mu Lu* (*Catalogue of the Rasa Chulnang Ke Tsok Lak Kang Temple*) the Fifth Dalai Lama wrote: "The Chughal (King Sungzhen Ganpu) painted a portrait of the Goddess Paden Lhamo with blood from his nose. Later on during the Tsepa Chipuno (Tsepa the Ruler of Ten Thousand Families) Living Buddha Guozhuxi placed the painting in the center of a statue of the Goddess Paden Lhamo which he sculptured." This *thanga* which was attributed to Sungzhen Ganpu no more exists. However, from the development of painting in Tibet one can say with certainty that the *thanga* as a new form of painting first flourished during the rule of Sungzhen Ganpu. Painting in general during this period relied heavily on mural art which had been developing for a long time. However, more importantly with the introduction of Buddhism into China, Buddhist art had started to flourish. Murals alone could no more meet the needs of the time. The *thanga* emerged to fill the gap. This kind of painting enabled the painter to give free reins to his imaginations and the finished work could be exhibited or stored at will. It was, furthermore, an artistic way to propagate Buddhism. From this period on Tibet with its flourishing Buddhism possessed two dazzling specimens of painting of equal importance: the *thanga* and the mural painting.

During the time of Chisung Diozen and Chirapa Jian (mid-8th century to beginning of 9th century) the royal Pur Ghal Po household lent its support to Buddhism and built a large number of temples and lamaseries. As a result *thanga* and mural painting developed. The end of the Pur Ghal Po Dynasty saw Zhanpu Lang Dama wiping out Buddhism. This resulted in the extensive destruction of temples and lamaseries and with them countless *thangas*, murals and other relics were destroyed. Later wars brought further devastation to the temples and their relics. The ancient murals of the Pur Ghal Po Dynasty characterized by a bold and uninhibited style can no more be seen except for the few kept in the Rasa Chulnang Ke Tsok Lak Kang Temple and the Samyue Zulak Kang Temple. The *thangas* that survived were as rare as stars at dawn, scattered and near extinction.

The Pur Ghal Po Dynasty came to an end in the middle of the 9th century. From then on Tibet was torn apart by rival principalities for more than three centuries. Tibetan economy was seriously disrupted and culture developed at a snail's pace. The Yuan Dynasty (1271-1368) Government made the Saja Kungman Dong Rap regime head of the 13 Rulers of Ten Thousand Families which were created by the Yuan Government, and ordered it to preside over Tibetan affairs. However, the Saja regime failed to bring the whole of Tibet under its control and the various Rulers of Ten Thousand Families enjoyed relative independence. Painting during this period made little progress. It is therefore no surprise that *thangas* created during the Song (960-1279) and Yuan dynasties are rarely seen now. The present album has 3 *thangas* of the Song period (2 are tapestry and were made in the interior of China, and 1 is a painting), and 2 from the Yuan period of which one is the *Jainrese Chadong Jaindong*. This latter work is typical of *thanga* paintings of this period. It does not attempt to appear with fine brushwork, attention to details and gorgeous colours. On the contrary it achieves the artistic effect of prominence through contrast with quiet colours.

To strengthen their rule over Tibet, the Ming (1368-1644) and Qing (1644-1911) dynasties granted by imperial edict titles to Tibetan leaders. The Ming Dynasty granted the title of Wang Jie to 8 religious and secular leaders. The Qing Dynasty granted the titles of Dalai Lama, Banchen Lama and Hutuketu to certain Great Living Buddhas. These measures were conducive to the social stability and the economic and cultural development of Tibet. Simultaneously the painting of *thangas* reached a new height. *Thangas* increased significantly in number and different schools of painting with distinctive styles of their own appeared. This period also saw the emergence of painters' guilds. Most of the existing *thangas* were produced during the Ming and Qing dynasties.

The emergence of different schools of painting in Tibet was the result of the long term development of Tibetan painting. It was also a mark of its maturity. During this period there emerged 2 main schools of painting: the Menthang and the Ken Ziluk. Later on different schools of painting each with its unique style appeared in middle and mid-western Tibet and the Xikang region. Apart from these there was a Han-style school which followed the painting style prevalent among the Han nationality living in the interior of China. These different schools of painting vied with each other for greater perfection and the result was the flourishing of the *thanga* art. In general, the *thanga* of middle Tibet displayed well-knit pictures with fine brushwork. It was good at depicting the inner world of the figures in the painting. *Thiusung Sangjie* (Item 26) vividly portrays Sakyamuni preaching the tenets of Buddhism. The 2 paintings of *Naidens* (Items 44 & 45) depict in exquisite details the *Naidens* explaining Buddhist tenets to their disciples and the eagerness of the disciples to escape from the "bitter sea" of earthly life as soon as possible. The brushwork of these two paintings is forceful and the colours employed dignified. The *thangas* of mid-western Tibet display carefully composed pictures with fine yet bold lines and a gorgeous style. *Palden Lhamo* (Item 120) presents a complicated picture done in rich colours and delicate outlines, so delicate that they seem to be almost non-existent. The Xikang school of *thanga* painting is somewhere in between the Tibetan and the Han-style schools of painting. For instance Items 69-73 *Ji Sikpa Nga Den* belongs to the Xikang school. A certain amount of blank space is left on the painting and careful attention is paid to the composition of the picture and to the displaying of artistic appeal. The colours are light and elegant but the effect is richly coloured pictures. The Han-style school of painting followed the traditions of painting in the interior of China. With succinct strokes of the brush the painter portrayed the life of Sakyamuni from birth to becoming Buddha (Items 28 & 29). Its style is similar to the freehand brushwork of the Han traditional paintings prevalent during the Ming and Qing dynasties. The appearance of the Han-style painting among the Tibetan *thangas* signified the further development of the cultural exchanges between the peoples of the Han and Tibetan nationalities. The different schools of painting which were located in different regions and noted for different skills, were characterized with different styles. In general, the Tibetan painted *thangas* depicting humans and Buddhas are charming and lifelike; those depicting flowers, birds and animals are vivid, and are delicately outlined, carefully coloured, and often accompanied by sceneries of queer rocks and magnificent mountains; and those depicting palaces, buildings and pavilions are sedate and magnificently arranged. In the laying out of sceneries the *thangas* often offer broad vistas. By giving a bird's-eye view and painting in perspective things far and near can be portrayed on a single tableau. Things in the painting have their own perspective relations and by differentiating between the primary and the secondary, the gaudy and the light, the shady and the sunny, the illusory and the real and different density, a feeling of immense space and distance is created. Specifically, a picture is first outlined with thin and delicate lines. The delineated spaces were then filled with rich and contrasting colours. Mountains, rivers, clouds, palaces, pavilions, etc. which serve as background are resplendent and magnificent. They enhance the appeal and charm of the painting.

Before the Ming and Qing dynasties, Tibetan *thangas* were painted by artisans-painters scattered in Tibet. However, by the 17th century during the time of the Fifth Dalai Lama Ngawang Losang Jatso, reknown painters were assembled to devote their time and efforts solely to the painting of *thangas*. Many of the *thangas* kept in the Zipudalha (Potala) Palace were painted by master painters of this period. Later on the Seventh Dalai Lama Kazang Jatso adopted similar measures to paint *thangas* and murals as well. The assembly of painters gradually developed into *lharipiegedus*, something similar to the painters' associations then existing in the interior of China. There were also *thangas* contributed by worshippers, and those painted by skilled lamas. The lamaseries in Tibet were centers of culture and many eminent lamas were respected Buddhist philosophers as well as outstanding painters. The famous Sacha Penzida Kunga Galzhen painted the portrait of Manjusri on a wall of the North Sacha Lamasery. Tsongapa, founder of the Gelukpa Sect or the Yellow Sect, once painted a self-portrait and sent it to his mother who was living in Qinghai. Later on reknown personages such as Katuji and the Fifth Dalai Lama Ngawang Losang Jatso also painted *thangas*. Furthermore, during the 17th century there were quite a number of artisans-painters, such as Lhuta Denzen Norpu of middle Tibet, and Chuying Jatso, Rongpa Sonam Galpo and Jamyang Norpu of mid-western Tibet. The painted *thangas* reproduced in the present album are manifestations of the talent and outstanding skills of ancient Tibetan painters.

After a *thanga* was painted, it was mounted on paper or silk and framed with strips of coloured satin. Hardwood rollers were then attached to the top and bottom of the *thanga* with the bottom one decorated with knobs at the ends. The *thanga* was then draped with a thin gauze covering the entire picture and flanked by two coloured ribbons. The completed *thanga* was then blessed by lamas reciting the sutra and adding their hand prints in gold or cinnabar ink to the back of the *thanga*.

Tibetan *thangas* covered a wide range of subject matters. Some depicted the social history and customs and habits of Tibet. Others illustrated the Tibetan calendar, astronomy, and Tibetan traditional medicine and pharmacology. Taking history as subject matter and relating history through paintings is one of the outstanding features of the Tibetan *thanga*. Some depict a general and concise history of Tibet by portraying the major events of the past plus written explanations when necessary. Others describe specific periods of Tibetan history by portraying certain important episodes. There is still another kind of *thanga*, namely the biographical ones. These describe the major events in the life of certain historical personages, including religious figures. There were in Tibet a kind of folk artists called the Lama Maniwa who wandered about the streets and alleys reciting and singing historical stories and showing their audiences *thangas* on Tibetan history. They were very popular among the people. There were also *thangas* on natural science, such as ones depicting the movements of the sun, moon and other heavenly bodies (Items 4 & 5). Every star is painted in the form of an animal representing one of the twelve constellations and moving in its own orbit. These *thangas* are not only part of modern Tibetan painting, they are also important material for studying modern Tibetan astronomy and almanac. The present album has ten *thangas* on Tibetan medicine. They illustrate the principles of medicine, the human body, main and collateral channels and acupuncture points, medical apparatus, various medicines, etc. Tibetan medicine and pharmacology have a history of 2,000 years. They are important components of China's traditional medicine and pharmacology. The *Jushi* (*Four Books On Medicine*) and other works of medicine appeared in the 8th century. In the 17th century during the time of Disisang Jie Jatso, famous painters from Lhuta Denzen Norbu were assembled to paint a systematic and complete set of *thangas* (79 in all) on medicine and pharmacology. This was a rare event even in the history of world medicine.

Thangas served many purposes in the Tibetan society. Most of the social elite kept a number of *thangas* as precious heirlooms. The ordinary people also invited painters to paint *thangas* for them to be worshipped either for religious purposes or in commemoration of certain events. *Thangas* were considered works of stateliness and therefore a must in the halls and living quarters of all lamaseries and temples. Such a large number of *thangas* afford us important material for studying the history, religion, culture, painting, arts and crafts, and scientific achievements of Tibet.

The Tibetan society has been under religious influence for centuries. Religions has always guided the thinking of Tibetans and religious activities has been predominent in the daily lives of the people. Tibetan culture was unavoidably stamped with the mark of religion and painting was no exception. The main subject matter of the *thanga* was religion. More than 80 per cent of the existing *thangas* depict Sakyamuni, Bodhisattvas, Sungmas, sutra preaching, lamaseries, religious figures, religious tenets, Buddhist anecdotes, etc. In the past, government administration was integrated with religion in Tibet. As a result the development of history in Tibet was inseparable from the propagation of religion. Therefore, even those *thangas* depicting Tibetan history and natural science smacks strongly of religion. Religion as a form of ideology came into being under certain economic conditions and was a social phenomenon. Karl Marx in his *Contribution to the Critique of Hegel's Philosophy of Law. Introduction* said, "Religious distress is at the same time the expression of real distress and also the protest against real distress." Nevertheless, religious art of the past left important legacies to be valued and treasured. We are presenting our readers this collection of Tibetan *thangas* with the hope that it will help our readers understand and study the real value of this legacy.

Tibet lies on the western outskirts of China and was almost inaccessible in the past. Few people living in the interior got to see the *thangas* let alone study them in earnest. The present publication is the first in China and is indeed an important event in the academic circles. With this collection in hand the reader will have ample material for appreciation and will be able to know what *thangas* are like in general. We invite comments from our readers on whatever discrepancies they might find in this album.

Plates

1 Sipa Hoa
2 The Four Continents and Wind, Fire, Water and Earth
3 Reghalpu Revap (Sumeru Mountain)
4 Sun, Moon and Stars In Motion
5 Sun, Moon and Stars In Motion
6 Shampalai Puk Re (Ideal Kingdom of Shampalai)
7 The Origin of the Tibetans
8 Biography of Sungzhen Ganpu In Painting
9 Biography of Sungzhen Ganpu In Painting
10 Biography of Sungzhen Ganpu In Painting
11 Princess Jincheng Comes To Tibet
12 Biography of Chisung Diozen In Painting
13 Biography of Chisung Diozen In Painting
14 Biography of Chisung Diozen In Painting
15 Three Generations of Chughal
16 Lhalung Paldor Assasinates Langthama
17 Rasa Chulnang Ke Tsok Lak Kang (Dazhao Temple)
18 Samyue Zulak Kang (Temple)
19 Wanshang Stone Palace
20 Samkar Guthok
21 Twelve Temples For Subduing the Devil
22 Zipudalha Palace and Rasa Chulnang Ke Tsok Lak Kang (Dazhao Temple)
23 Tashi Lunpu Temple
24 Wuparkmie Buddha
25 Thiusung Sangjie Buddha
26 Thiusung Sangjie Buddha
27 Thiusung Sangjie Buddha
28 Biography of Sakyamuni In Painting
29 Biography of Sakyamuni In Painting
30 Biography of Sakyamuni In Painting
31 Biography of Sakyamuni In Painting
32 Biography of Sakyamuni In Painting
33 Biography of Sakyamuni In Painting
34 Biography of Sakyamuni In Painting
35 Biography of Sakyamuni In Painting
36 Biography of Sakyamuni In Painting
37 Biography of Sakyamuni In Painting
38 Biography of Sakyamuni In Painting
39 Biography of Sakyamuni In Painting
40 Sakyamuni and Various Manifestations
41 Sakyamuni and Various Manifestations
42 Sakyamuni — One of the Seven Buddhas
43 Sixteen Naidens
44 Naiden Pagula
45 Naiden Bara
46 Naidens
47 Naidens Crossing Water
48 Six great Masters of Buddhism and two masters of Buddhist Ordination
49 Ken Lup Chu Sum Buddhas
50 Ken Lup Chu Sum Buddhas
51 Jue Eh Zhong Sum Buddhas
52 Chum Dun Pa
53 Marpa Luzhawa
54 Mila Rapa
55 Biography of Mila Rapa In Painting
56 Thapu Lhaji
57 Gamapa Tui Sung Kenpa
58 Maji Lapden
59 Saja Kunga Ningpu
60 Saja Kunga Ghaltsen
61 Paba Lhotu Ghaltsen
62 Kung Dang Lama
63 Pudun Renchendup
64 Worshipping the Lama
65 Biography of Ji Sikpa In Painting
66 Biography of Ji Sikpa In Painting
67 Ji Sikpa and His Eight Disciples of an Earlier Period
68 Ji Sikpa
69 Ji Sikpa Nga Den
70 Ji Sikpa Nga Den
71 Ji Sikpa Nga Den

72 Ji Sikpa Nga Den
73 Ji Sikpa Nga Den
74 First Dalai Lama
75 Fourth Benchen Lama
76 Fifth Dalai Lama
77 Fifth Dalai Lama
78 Dise Sangjie Ghatso
79 Dise Sangjie Ghatso
80 Sixth Benchen Lama
81 Ninth Benchen Lama
82 Sangdi Jiesum Buddhas
83 Namju Wangden
84 Tuiji Kulu
85 Sangwa Tuipa
86 Kedorji
87 Peldorji Jigji Chenpu
88 Peldorji Jigji Chenpu
89 Three Kaduma
90 Kaduma Buddha's Paradise
91 Kurukulli
92 Kurukulli
93 Maitreya
94 Maitreya's Paradise
95 Jainrese Chadong Jaindong
96 Jainrese Chashipa
97 Jainrese Chashipa
98 Jainrese of a Thousand Hands and a Thousand Eyes
99 Jainrese of a Thousand Hands and a Thousand Eyes
100 Dugar
101 Dugar
102 Pamadunyudup
103 Dorlma Gapu
104 Dorljaing
105 Teacher of *Shenglu* (phonology)
106 Duojidan Buddha Chuden (Pagoda)
107 Pelbung Chuden (Pagoda)
108 Bodhi Pagoda
109 Tashi Gumang Chuden (Pagoda)
110 Chodul Chuden (Pagoda)
111 Lhapab Chuden (Pagoda)
112 Hejie Chuden (Pagoda)
113 Namghal Chuden (Pagoda)
114 Nangthe Chuden (Pagoda)
115 Tuikor Keydor
116 Wuparkmie
117 Naiden Judugx
118 Jinxi Avalokitesvara
119 Palden Lhamo
120 Palden Lhamo
121 Palden Lhamo
122 Twelve Goddesses — Defenders of Buddhism
123 Shituolinzhu
124 Lamo Tsangpa
125 Yulkor Sung
126 Park Keypu
127 Jian Misang
128 Namthui Se
129 Bhaisajyaguruvaiduryaprabhasa and Medical Teachers
130 Food, Behavior and Medical Observation
131 Growth of the Embryo and Fetus
132 Diagnosis and Cure
133 Arteries and Veins
134 Acupuncture Points
135 Medicinal Herbs
136 Medicinal Minerals
137 Medicinal Animals
138 Medical Instruments
139 Salam Nam Shak
140 Peace and Harmony Among the Four Animals

(Translated by Li Miao)

(京)新登字056号

西藏唐卡

西藏自治区文物管理委员会编

文 物 出 版 社 出 版 发 行
(北京五四大街29号)
北京百花彩印有限公司印刷
新 华 书 店 经 销
一九八五年一月第一版
一九九三年七月第三次印刷
787×1092 1/8 印张 25.5
ISBN 7－5010－0241－X／J・102(精装本)
ISBN 7－5010－0719－5／J・249(豪华本)

Karma Lekshey Ling School